Ekmeklerin daha pişkin çıkması için yeni kararlar verildi

AKŞAM

Barbaros türbesi etrafı yakında tamamen açılacak

Sene 23 — No. 8139 — Fiatı her yerde 5 kuruş

PERŞEMBE 19 Haziran 1941

Sahibi: Necmeddin Sadak — Neşriyat müdürü: Hikmet Feridun Es — Akşam matbaası

Türk-Alman dostluk muahedesi dün Ankarada imza edildi

Türkiye - Almanya dostluk muahedesi mevcut vaziyetin ahdî bir ifadesidir ve sulha yardım eden bir vesikadır

Dünyanın karışık ahvali ortasında fevkalâde sayılabilecek bir hâdise vuku buldu: Dün Ankarada Türkiye ile Almanya arasında bir dostluk muahedesi imzalandı. Hakikatte bu hâdise ne yenidir, ne de fevkalâde bir vaziyetin umulmadık bir neticesidir. Hâdise yeni değildir. Zira Balkanlar muharebesinin sona ermesinden ve Almanya Devlet Reisinin Reisicümhurumuza gönderdiği ikinci mesajdan sonra iki hükûmet arasında cereyan eden müzakerelerin tabiî bir neticesidir. Hâdisede haddi zatinde bir fevkalâdelik de yoktur. Çünkü dün imzalanan muahede Türkiye ile Almanya arasında harbin başındanberi zaten mevcut olan fiilî bir vaziyetin ahdî bir şekilde tesbitinden ibarettir.

Muahedenin gayet kısa ve sarih metni, iki devlet arasındaki vaziyetin mübhem ve muğlâk düşüncelere yer vermiyecek kadar açık olduğunu gösteriyor. Bu muahedeye göre, iki devlet birbirlerinin erazi masuniyetine ve mülkî temamiyetlerine karşılıklı riayeti teahhüt ediyorlar. Türkiyenin hiç bir devlet aleyhinde tecavüze asla niyeti olmadığı eskidenberi ve herkesçe malûmdur. Bu bakımdan Türkiyenin, Almanyanın ne masuniyetine, ne de mülkî temamiyetine tecavüz fikri beslemesi siyasetimize aykırı olduğu kadar coğrafî vaziyet itibarile de maddî bir imkânsızlık teşkil eder. Bu da gösteriyor ki, muahedenin asıl ruhunu Türkiyenin Almanyaya her hangi bir tecavüzden feragati değil, Balkanları işgal ederek hududlarımıza kadar gelmiş olan Almanyanın Türkiyeye taarruz etmek gayesini takib etmediğini imzalı bir vesika ile ilân etmiş olması teşkil ediyor. Türkiye ile Almanyanın müşterek menfaatlerine taalluk eden meselelerde temasta bulunmalarını derpiş eden ikinci madde de, aralarında normal münasebetler bulunan her memleketin tabiî vazifelerindendir.

Muahedenin en mühim noktası her iki devletin mevcut teahhütlerine bağlı kalacakları hakkındaki ihtirazî kaydıdır. Bunun ehemmiyeti, imzalanan muahedenin Türkiyeden müttefiki İngiltere aleyhine her hangi bir hareket istenemiyeceğini ve Türkiyenin İngiltere ile ittifakının devam ettiğini kabul etmesile tebarüz ediyor. İngiltere ile harp halinde olan Almanyanın, İngilterenin müttefiki Türkiye ile bir dostluk muahedesi imzalaması, ilk bakışta ahval ile tezad teşkil eden bir vaziyet addolunabilir. Fakat harbin inkişafı, Türkiyenin siyaseti, müttefikimiz İngilterenin mücadele zaruret ve imkânları göz önüne getirilince, bu muahedenin her iki tarafın hakikî menfaatlerine en uygun hareket tarzı olduğu derhal meydana çıkar.

Türkiye dünyanın şarsan bu tereye elinden gelen her yardımı yapmağa hazır ve ona zarar verebilecek her hangi bir hareketten çekinmeğe azmetmiş, harp dışında kalmağa ve bütün kuvvetini millî müdafaasına hasretmeğe karar vermişti. Harp Balkanlara, tahudutlarımıza dayandığı zaman da bu siyasetten ayrılmadık. Kendimizi müdafaaya karar verdik. Fakat her türlü macera siyasetinden uzak kalmağı tercih ettik. Zira harbe bir mütecaviz gibi karışmamız, müttefikimiz lehine her hangi iyi bir neticeyi temin etmedikten başka, müdafaa kudretimizi azaltmak gibi tehlikeli âkibetler doğurabilirdi. Bundan başka sonu meçhul bir taarruz macerasına atılmakla, kendisi ölüm - dirim mücadelesile meşgul olan müttefikimize en ağır yardım külfetleri yükletmiş olacaktık. Bundan dolayı, bitaraflık siyasetimiz Türkiyenin müdafaa kudretini ve masuniyetini temin ettiği kadar müttefikimizin de menfaatleri icabına uygun olmuştur. Netekim bu hareket tarzımızın isabeti bilhassa son askerî hareketlerin inkişafından sonra müttefikimiz tarafından da teslim edilmiştir. Esasen harbin başından beri her hususta, bilhassa taarruza uğramadıkça harbe karışmamak kararımızda daima müttefikimizle mutabık olarak hareket ettiğimiz gibi, Almanya ile bu muahedeye

Necmeddin Sadak

(Devamı sahife 7 sütün 2 de)

Muahede üç maddelidir. Hükmü on sene muteber olacaktır

Muahede ile iki taraf arazilerinin masuniyetine ve tamamiyetine mütekabilen riayet etmeği ve birbiri aleyhine müteveccih her türlü harekâttan çekinmeği taahhüd eylemektedir

B. Şükrü Saracoğlu'nun beyanatı

Ankara 18 (A.A.) — Türkiye - Almanya muahedesinin imzası münasebetile Hariciye Vekili Şükrü Saraçoğlu matbuata âtideki beyanatı yapmıştır:

Birbirlerine karşı vaziyetleri her vakit açık ve dürüst kalmış ve dünya hâdisatının asırlarca süren temevvücatı esnasında muarız mevkide bulunmamış olan Türkiye ve Almanya, metni bugün neşrolunan muahede ile, dostluklarını en sağlam temellere istinat ettirmekte ve âtiyen de muarız vaziyete girmiyeceklerini teyit etmektedirler.

Türk ve Alman milletleri bu muahede ile yeni ve kat'î bir emniyet havası içinde yekdiğerine bir kere daha el uzatmış oluyorlar.

Metinde görüleceği veçhile, tarafeynin mevcut ahdî vecibeleri mahfuz tutulmakta ve böylece de bu vecibelerin muahede de münderiç mefhumlarla tearuz etmemekte olduğu teyit edilmektedir.

Tarihî ve mühim bir dostluk vesikası olan bu muahedenin imzasını büyük bir memnuniyetle telâkki eder ve bu münasebetle memleketimi iyi tanıyan dostum M. Von Papen'in neticeye vusul için vâki olan kıymetli mesaisini bilhassa zikretmeği vecibe adederim.

Muahede müzakeratının intacı üzerine Almanya murahhası ve büyük elçisi M. Von Papen ile, memleketlerimiz matbuatı ve radyo servisleri neşriyatının Türkiye - Almanya münasebatını tavsif eden dostluk ve mütekabil itimat zihniyeti dairesinde vuku bulması arzusunu izhar etmek hususunda mutabık kaldık.

Muahedenin metni

Ankara 18 (A.A.) — Bu akşam saat 21,15 te Hariciye Vekâleti binasında Türkiye ve Almanya arasında imza edilmiş olan muahedenin metni aşağıdadır:

Türkiye Cümhuriyeti ve Alman Reich'ı, aralarındaki münasebetleri mütekabil itimad ve samimî dostluk esasına istinad ettirmek arzusu ile, ve her birinin elyevm mevcut taahhütleri kaydı ihtirazisi tahtında. bir muahede akdetmeğe karar vermişler ve bu maksatla murahhaslarını tayin etmişlerdir; şöyle ki:

Türkiye Reisicümhuru:

İzmir mebusu ve Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu'nu;

Alman Reich şansölyesi:

Ankara büyük elçisi ekselâns Franz von Papen'i.

Bu murahhaslar usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır:

MADDE 1

Türkiye Cümhuriyeti ve Alman Reich'ı arazilerinin masuniyetine ve tamamiyeti mülkiyesine mütekabilen riayet ve doğrudan doğruya veya dolayısile yekdiğeri aleyhine müteveccih her türlü harekâttan tevakki etmeği taahhüt ederler.

MADDE 2

Türkiye Cümhuriyeti ve Alman Reich'ı müşterek menfaatlerine taallûk eden bütün meselelerde bunların halli için mutabakatı temin etmek üzere aralarında atiyen dostane temasta bulunmağı taahhüt ederler.

MADDE 3

İmzası günü meriyet mevkiine

(Devamı sahife 7 sütün 3 de)

B. von Papen'in beyanatı

Ankara 18 (A.A.) — Almanya büyük elçisi B. Von Papen, Anadolu ajansı vasıtasile Türk matbuatına aşağıdaki beyanatta bulunmuşlardır:

İmza edilen muahedenin mes'ut bir tarzda akdi Hariciye Vekiline, matbuata dikkate değer bazı sözler söylemeğe vesile oldu. Bundan dolayı kendisine bütün kalbimle teşekkür ederim.

Bu muahede, asırlardanberi memleketlerimizi birbirine bağlayan ve ancak Avrupaya yeni, daha iyi bir nizam ve devamlı bir sulh temin etmek isteyen siyasetin hedefleri hakkındaki anlaşamamazlıklardan dolayı muvakkaten muhtel olan eski, itimatlı ve dostane münasebetleri yeniden teyit eylemektedir.

Binaenaleyh bu muahedenin ehemmiyetini, devrimizin tarihî büyük hâdiselerinin çerçevesi içinde de mütalâa etmemiz lâzımdır. Bu muahede ayni zamanda Almanyanın ve müttefik devletlerin Avrupada adalete dayanan yeni bir nizam uğrundaki mücadelelerinde, istiklâlini korumağı haricî siyasetinde hâkim esas ittihaz eden Türkiyeye, Türk milletine, şanlı uzun bir tarihin mirası olarak ve garp ile yakın şark arasında bir rabıta teşkil etmek sıfatile lâyık olduğu mevki ve nüfuzu temin eylemeğe azmetmiş bulundukların da bir delilidir.

Çok muhterem dostum Hariciye Vekilinin bu muahedeyi iyi bir neticeye iktiran ettirmek yolundaki mütemadî gayretlerini burada tebcil ve en samimî teşekkürümü kendisine arzederken Alman devlet reisile Hariciye Nazırının da bana bu tarihî

(Devamı sahife 7 sütun 2 de)

Harp ne kadar sürecek?

Amerika Harbiye Nazırı «dört seneden fazla» diyor

Vaşington 18 (A.A.) — Amerika Harbiye Nazırı B. Stimson dün Mebusan meclisi Harbiye encümeninde yaptığı beyanatta harbin dört seneden fazla sürmesi ihtimalinden bahsetmiş ve demiştir ki:

«Benim fikrimce, çok uzun sürecek buhranlı bir devreyi beklemek lâzımdır. Bu devrenin daha kısa olacağını ümid ediyoruz. Fakat bugün karşılaşmış bulunduğumuz vaziyette böyle bir ümide dayanmak ihtiyatlı bir şey olmaz.»

Reisicümhurun Britanya kralına tebrik telgrafı

Ankara 18 (A.A.) — Reisicümhur İsmet İnönü, Büyük Britanya kralı majeste ikinci George'un doğumunun yıldönümü münasebetile tebriklerini telgrafla bildirmişler, majeste kral da Reisicümhura teşekkür telgrafı ile mukabele etmişlerdir.

Yeni bir bombardıman tayyaresi

Nevyork 18 (A.A.)— New - York Herald gazetesine göre, iki üç seneye kadar bütün diğer bombardıman tayyarelerinin modasını geçmiş bir vaziyete koyacak olan yeni ve çok büyük bir bombardıman tayyaresi Amerika ordusu hesabına ilk imal safhalarına girmiş bulunmaktadır.

Yeni bombardıman tayyaresi saatte 300 kilometre yapan şimdiki bombardıman tayyarelerinin devamlı uçuş kabiliyetine malik olacak, fakat saatte

Fransızların mukavemeti arttı

Buna rağmen müttefikler Şama ve Beyruta doğru ilerlemekte devam ediyorlar

Kudüs 18 (A.A.) — Ordu namına söz söylemeğe salâhiyettar bir zat Şam istikametinde taarruza geçen İngiliz kıtalarının bu şehre bir miktar daha yaklaştıklarını bildirmektedir.

Cebeli Abu yaylası işgal edilmiştir. Şama 30 mil mesafede kâin Kisvenin şimali şarkisinde bulunan Riz de İngilizler tarafından zaptedilmiştir.

Ayni zatın beyanatından anlaşıldığına göre, müttefik kuvvetlerin kumandanları Şam'a taarruz etmek için Vichy kıtalarının Şam'ın cenubu garbisinde Mercayun ve Kuneytra civarında muvakkaten işgal etmekte oldukları mevzilerden atılmalarını beklemektedirler.

Vichy kıtalarının Filistin topraklarına girerek orada istihkâmlar kazdıklarına dair verilen haber kati surette tekzip edilmektedir.

(Devamı sahife 7 sütün 1 de)

Parti grupu

Türk - Alman muahedesi müzakere edildi ve tam ittifakla kabul olundu

Ankara 18 (A.A.) — C. H. P. Meclis grupu bugün (18/6/1941 çarşamba günü) saat 17 de reis vekili Trabzon mebusu Hasan Sakanın reisliğinde toplandı.

Ruznamede yalnız Almanya ile müzakeresi bu defa intaç edilmiş olan dostluk muahedesi vardı.

Bu maksadla söz alarak kürsüye gelen Hariciye Vekili B. Şükrü Saraçoğlu bu muahedenin bidayettenberi geçirmiş olduğu müzakere safahatına ait beyanatta bulunmuş ve imzası tekarrür eden muahede metnini okuyarak bu vesikanın mahiyet ve gayesi üzerinde etraflı izahat vermiştir.

Hariciye Vekilini müteakip söz alan birçok hatiplerin beyanatına ve sordukları suallere bizzat Başvekil Dr. Refik Saydam tarafından verilen cevaplar dinlendikten sonra muahedenin imzası teklifi reye konulmuş ve umumî heyetin tam ittifakı ile ve sürekli alkışlarla kabul edilmiştir.

Ruznamede başka bir madde olmadığından. saat 19 da celseye nihayet verilmiştir.

"Orta Şarkta dayanmaklığımız lâzımdır,,

Kanada Başvekili «Bunun için gayretlerimizin hududu olmamalıdır» diyor

Princeton 18 (A.A.) — Amerikada kısa bir seyahat yapmakta olan Kanada Başvekili B. Makenzie King'e bugün Princeton üniversitesi tarafından fahrî doktorluk payesi tevdi edilmiştir. B. M. King bu münasebetle talebelere hitaben bir nutuk söyliyerek demişitr ki:

«Kanada ile Amerika en iyi ve mükemmel komşular gibi bundan böyle yan yana yürüyeceklerdir. Aramızda fikir, gaye ve maksat birliği vardır. Geçici şeylere müşterek olarak muhakkırane ve edebî şeylere yine birlikte şefkatle bakmaktayız.»

Müteakiben askerî vaziyeti gözden geçiren Kanada Başvekili, sözlerine şöyle devam etmiştir:

(Devamı sahife 2 sütun 6 da)

BU SABAHKİ TELGRAFLAR

Kıbrıstan ayrılanlar

500 Polonyalı fikir adamı, memurların aileleri başka yere naklediliyor

Lefkoça 19 (A.A.) — Kıbrıs sivil halkından arzu edenlerin tahliyesi hakkında şu malûmat verilmektedir.

Kıbrıstan kendi arzularile tahliye edilenler arasında Varşova ve sair başlıca Polonya şehirleri ahalisinden 500 kadar Lehli fikir adamı ve eski hükûmet memuru bulunmaktadır. Bir senedenberi Kıbrısta ikamet etmekte olan Polonyalılar şimdi hükûmet hesabına nakledilmişlerdir. Nazi tethişi neticesinde memleketlerinden koğulan ve Kıbrısta küçük ticaret işelri yapan Yahudi mültecilerinden büyük bir kısmı da Kıbrısı terketmişlerdir. Bunlardan başka İngiliz memurlarının kadın ve çocukları ve bazı mütekaitle rde hareket etmişlerdir.

Batırılan vapurlar

Akdenizde ve Egede İngiliz denizaltılarının faaliyeti

Londra 19 (A.A.) — (B.B.C.) Bahriye nezaretinin tebliği: Akdenizde Britanya denizaltıları büyük faaliyet göstererek birçok düşman gemileri batırmışlardır. Ege denizinde Yunan adalarına ve Libyaya levazım taşıyan 3000 tonluk bir mihver gemisi torpillenerek batırılmıştır. Üç balıkçı kayığı da bir tahtelbahir tarafından batırılmıştır. Bunlardan biri levazım, biri Alman askeri, üçüncüsü de petrol yüklü idi. Gene Ege denizinde levazım yüklü bir İtalyan iskonası da batırılmıştır.

Bunlardan başka Akdenizde 4000 ve 2500 tonluk iki vapur ve 5000 tonluk bir yardımcı gemisi batırılmıştır.

Hür Fransızlar

General de Gaulle dün bir nutuk söyledi

Londra 19 (A.A.)— (B.B.C.) Dün hür Fransanın teessüsünün birinci yılı münasebetile general de Gaulle toplanan 2000 kişiye karşı bir nutuk söylemiştir. General Vichy zimamdarlarını şiddetle tenkid etmiştir.

Amiral Darlan'ın nutku

Vichy 19 (A.A.) — (Radyo) Başvekil muavini amiral Darlan dün akşam de Gaulle saflarında harp eden Fransızlara hitaben bir nutuk söylemiş, nutkunda bunları Vichy hükûmetinin ordusuna geçmeğe davet etmiştir. Amiral «İyi düşünün, hatanızı tamir etmek için vakit henüz geçmemiştir» demiştir.

Finlândiya Milletler Cemiyetinden çekiliyor

Helsinki 19 (A.A.) — (Havas) Finlândiya Hariciye Nazırı dün şu beyanatta bulunmuştur: «Finlândiya, artık dağılmak halinde bulunan Milletler Cemiyetine dahil olmak ihtiyacını duymuyor.»

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Harp tebliğleri

Alman tebliği

Berlin 18 (A.A.) — Alman orduları başkumandalnığının tebliği:

Mısır hududundaki cephemizi yarmak ve bu suretle Tobruk etrafındaki çemberi de kırmak maksadile düşmanın, büyük zırhlı kuvvetlerin müzaheretile giriştiği teşebbüs akim kalmış ve İngilizler için bilhassa zırhlı malzeme itibarile fevkalâde ciddi zayiatı mucip olmuştur. İtalyan kıtalarile takviye olunan Alman Afrika ordusunun mukabil taarruzu, müttefik ordular için parlak bir zaferle neticelenmiştir.

Kumandanlık ve kıtalar Afrika çöllünde bu üç günlük çetin muharebelerde cesaretlerile temayüz etmişler ve fevkalâde gayretler göstermişlerdir.

Alman - İtalyan hava kuvvetlerinin de bu muvaffakıyette büyük hisseleri vardır. 17 haziran günü 41 İngiliz tayyaresi düşürülmüştür. Düşman bomba tayyarelerinin ve Stuka teşekküllerinin fasılasız şiddetli taarruzları altında ricat etmeğe mecbur kalmıştır.

Denizaltılar Şimali ve Merkezi Atlantikte ceman 31,933 tonilâtoluk beş düşman ticaret gemisi batırmışlardır.

Manş sahilleri üzerinde harekette bulunan Alman av tayyareleri dün İngiliz hava kuvvetlerine karşı güzel bir muvaffakıyet kazanmışlardır. İşgal altındaki erazi üzerine kuvvetli avcı himayesi altında savaş cüzütamlarile teşebbüs ettiği akında düşman 21 tayyare kaybetmiştir. Bunların 15 i Hurricane, 5 i Spitfire ve 1 i de Brewster tipindedir.

Alman hava kuvvetleri İngilterenin şark ve cenubu şarkisindeki tayyare meydanlarını, hava dâfi mevzilerini ve liman tesisatını bombardıman etmişlerdir. Sunderland'ın şarkında bir petrol tesisatı ateşe verilmiştir.

Dün gece düşman zayıf kuvvetlerle hareket ederek Garbi Almanya üzerine infiläk ve yangın bombaları atmıştır. Sivil halk arasında ölü ve yaralı vardır. İskân mahallelerinde hasarlar olmuştur. Gece avcıları ve hava müdafaası iki İngiliz tayyaresi düşürmüşlerdir. Bununla düşman dünkü gün ve geçen gece ceman 37 tayyare kaybeylemiştir.

Üç Alman tayyaresinin kaybolduğu bildirilmektedir.

İtalyan tebliği

Roma 18 (A.A.) — İtalyan orduları umumi karargâhının 387 numaralı tebliği:

17 haziran gecesi İtalyan tayyareleri Maltanın hava üslerini bombardıman etmişlerdir.

Şimali Afrikada, Orta Şarkın en iyi hava teşekküllerinin himayesinde hareket eden İngiliz zırhlı kuvvetlerile İtalyan ve Alman kara ve hava kuvvetleri arasında üç gün devam eden şiddetli çarpışmalardan sonra Sollum muharebesi tam bir muvaffakıyetle neticelenmiştir. Düşmanın taarruzu akim kalmış olduğu için Alman - İtalyan mukabil manevrası mukavemet edilmez bir şiddetle derhal başlamış ve mutaarrızların yanlarını ve gerilerini tehdid etmiştir.

İngilizler bilhassa zırhlı vesait bakımından zayiat vermişlerdir. 14 İngiliz tayyaresi düşürülmüştür. Bütün tayyarelerimiz üslerine dönmüşlerdir. Düşman kuvvetlerinin bakiyesi hareket mevzilerine çekilmeğe uğraşmakta, fakat kara kuvvetlerimiz tarafından takip edilmekte ve müttefik tayyarelerin ateşine maruz bulunmaktadır.

Şarki Afrikada kayde değer bir şey yoktur.

Koordinasyon heyetinin kararları

Ankara 18 (Telefonla) — Yarınki Resmî Gazetede çıkacak olan Koordinasyon heyetinin kararlarından biri yüz kilodan fazla buğday, arpa, çavdar yulaf satışlarında âzamî satış faitlerini tanzim eden 77 sayılı kararın ilgası hakkındadır. Bundan başka Millî Korunma kanununun derpiş ettiği hizmetlerin ifası için Millî Korunma fonundan hakiki ve hükmi şahıslar namına şimdiye kadar tatbik edilen ve edilecek olan sermayeler için ödenmesi icab eden faizler hakkındaki karar da yarın neşrolunarak meriyete girecektir.

Ankara Devlet konservatuarının imtihanları bitti

Ankara 18 (A.A.) — Verilen malûmata göre, Ankara Devlet konservatuarının 1940 - 1941 yılı imtihanları bitmiş ve müessesenin yüksek tiyatro şubesinden 8 ve müzik şubelerinden de 7 talebe mezun olmuştur.

Ayvalık, Edremid ve Bürhaniye kadastroları

Ankara 18 (Telefonla) — Tapu Kadastro umum müdürlüğü Ayvalıktan başlamak üzere Edremid ve Bürhaniyenin kadastrosunu bu sene ikmal etmek üzere tertibat almıştır.

Japonyanın Londra elçisi Tokyo'ya hareket etti

Londra 18 (A.A.) — Reuter ajansının öğrendiğine göre Japonyanın Londra'daki büyük elçisi B. Şigemitsu kendi talebi üzerine pazartesi günü Tokyaya hareket etmiştir.

Romanyada zabit kadrosu

Evvelce ordudan çıkarılan 109 zabit yeniden kadroya alindi

Bükreş 18 (A.A.) — Stefani ajansında: Millî müdafaa nezareti, nezaret bürolarında çalışmaktan istisna edilen muvazzaf zabitlerin kadrosunu hazırlamıştır. Bu münasebetle iyi birer asker oldukları halde evvelce farmasonluğa intisap etmiş olan 109 büyük ve küçük rütbede zabit kadroya alınmıştır.

General Antonesconun teftiş seyahati

Bükres 18 (A.A.) — Stefani ajansından: Resmî bir tebliğde bildirildiğine göre general Antenesco, Oltevi ve Banat'da bir teftis seyahatine çıkmıştır.

Almanya kıta harbine hazırlanıyor

Maamafih Amerikaya karşı vaziyet almaktan çekinmektedir

Berlin 18 (A.A.) — Bir hususî muhabir bildiriyor:

Alman matbuatı, gittikçe daha fazla Alman - Amerikan münasebetlerile meşgul olmakta ve Amerika Birleşik devletlerinin Almanyaya karşı aldığı hasmane vaziyet hakkında efkârı hemen hemen tamamile aydınlatmaktadır. Fakat İktisad Nazırı Dr. Funk'un nutkunun da isbat ettiği veçhile, bazı mahfiller Vaşingtonla bir anlaşmaya varmak ümidini hâlâ muhafaza eylemektedir.

Deutsche Allgemeine Zeitung, yarı resmî bir başmakalesinde, hâlen Vaşingtonu mukavemet merkezi olarak telâkki etmekte ve İngilterenin ancak Amerika Birleşik devletlerinin 49 uncu devletini teşkil eylediği fikrini ileri sürmektedir. Bu suretle, İngiltere üzerine alınacak muhtemel bir zaferden sonra, bir kıta eknonomik harbi ile karşılanması icab edeceği fikri ile ünsiyet peyda olunmaktadır.

Bunun içindir ki, National Zeitung'un tebarüz ettirdiği veçhile, Alman diplomasisi, yalnız silâha değil, fakat ayni zamanda ekonomik şartlara ve icaplara dayanan bir Avrupa tesanüdü kurmak için gayretlerde bulunmaktadır.

Kıta Avrupasının iptidaî madde imkânları tedkik olunmaktadır. Romanya petrollerinin istihsali 6 milyon ton, fakat Almanyanın pek yakında Volga ve Ukrayna kuyularının ve Türkiye ile Suriyede yeni keşfedilen sahaların istihsali 18 milyon olarak tahmin olunmaktadır.

Şarkta bulunan manganez, krom, alüminyom ve bakır madenlerine gelince, gerek bunlar ve gerek bu memleketlerdeki pamuk ve yün Avrupa ihtiyaçlarına kâfi gelebilecektir.

Alman hariciye nezaretinde, Amerika Birleşik devletlerinde alınan Alman aleyhtarı tedbirler hakkındaki muhtelif suallere cevap verilmek istenmemiş ve vaziyet almaktan imtina edildiği bilhassa tebarüz ettirilmiştir. Gazeteciler konferansı şefi, Amerika tarafından tahrik edilmemek hakkındaki Alman azmini bildiren bundan iki ay evvelki Alman deklârasyonunu, şimdilik yeniden teyid etmemiştir.

Mühim bir yabancı devlet adamının ziyareti hakkında Berlinde gittikçe daha musır bir tarzda deveran eden şayialarla alâkadar olarak, Alman Hariciye Nezareti, bu şayiaların sokak şayiaları olduğunu ve mesul zimamdarların bunlardan hiçbir haberi bulunmadığını bildirmiştir.

Cümhur reisimiz Basın birliğine cevap gönderdiler

Ankara 18 (A.A.) — Basın Birliği Ankara mıntakası kongresinin toplantısı münasebetile kongre riyaseti tarafından gönderilmiş olan tazim telgrafına Reisicümhur İsmet İnönü aşağıdaki cevabı vermişlerdir:

Muvaffak Menemencioğlu

Türk Basın Birliği Ankara Mıntakası kongre Reisi Ankara

Kongreye başarılar diler ve temiz duygularına teşekkür ederim.

Diğer cevap telgrafları

T. B. M. Reisi Abdülhalik Renda, Başvekil B. Dr. Refik Saydam ve C. H. P. sekreteri B. Tuzer de Basın Birliğine cevap telgrafları göndermişlerdir.

Büyük Millet Meclisinde

Çiftçi mallarının korunması kanunu müzakere edildi

Devlet memuru aylıklarının tevhi dve teadülüne dair kanun ek lâyihasının birinci müzakeresi yapıldı

Ankara 18 (A.A.) — B. M. Meclisi bugün Refet Canıtez'in başkanlığında toplanarak çifçi mallarının korunması hakkındaki kanunun müzakeresini yapmıştır.

Kanunun birinci maddesi üzerinde geçen bu müzakereler neticesinde maddenin bazı fıkralarının değiştirilmesi hususunda verilen takrirler kabul edilerek madde encümene verilmiş ve diğer maddelerinin müzakeresi de tehir olunmuştur.

Meclis bundan sonra devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne mütedair kanuna ek kanun lâyihası ile devlete ve mülhak bütçeli dairelere ait mukataa ve icareteynli gayri menkullerin vakıfla ilişiğinin kesilmesine, askerî ve mülkî tekaüt kanununun dördüncü maddesinde yazılı cetvelin, değiştirilmesine, belediyelerle bunlara bağlı müesseseler ve belediyeler bankası memurları tekaüt sandığı teşkiline ait kanun lâyihalarının birinci müzakerelerini yapmıştır.

Meclisin yine bugünkü toplantısında birinci müzakerelerini yaptığı kanunlar arasında Erzincanda ve Erzincan yer sarsıntısından müteessir olan mıntakalarda zarar görenlere yapılacak yardıma ait kanun lâyihası da bulunmakta idi.

Meclis içtimaını cuma günü yapacaktır.

Kartal cinayeti

Çoban Muradı üç kişinin döverek öldürdükleri anlaşılıyor

Kartalda Susuz çukur denilen bir tarlada Murat isminde bir çobanın öldürüldüğünü yazmıştık. Hâdise tahkikatına el koyan Üsküdar müddeiumumiliği ile mahallî jandarması bu vak'a hakkında tahkikatını bitirmiş ve katil olmak zannile üç kişiyi yakalıyarak dün Üsküdar adliyesine teslim etmiştir. Son tahkikata nazaran hâdisenin tafsilâtı şudur:

Kartalda Başıbüyük köyünde Süreyyapaşa çiftliğinde çobanlık eden ve Ermeniden ihtida etmiş olan Muradın, köy muhtarı Mustafa ile bir müddettenberi araları açılmış ve aralarında geçen bir dil münakaşasında Murat, Mustafaya bazı ağır sözler sarfetmiştir.

Mevcut iddialara nazaran; Mustafa, Murada karşı bir kin beslemeğe başlamıştır. Köyde diğer çobanlardan Sabahaddin ile, İbrahim ve Halil, muhtarın nam ve hesabına Muradı adamakıllı dövmeğe karar vermişlerdir.

Üç arkadaş, beraberce Muradın bulunduğu mandıraya gitmişler ve Sabahaddinin koyunlarından kaybolduğunu iddia ederek mandırayı arayacaklarını söylemişlerdir. Bu bahane ile içeri giren üç arkadaş, birdenbire Muradın üzerine çullanmışlar ve adamakıllı döverek, nihayet ölümünü mucip olmuşlardır.

Üç arkadaş, müteakiben, Muradın cesedini bir telle boğazından bağlıyarak sürükliye sürükliye Susuz çukur denilen bu yere getirmişler, orada kısmen toprağa gömerek terketmişlerdir.

Ayın on ikisinde yapılan cinayet, beş gün gibi kısa bir zaman zarfında aydınlanmış bulunmaktadır. Bu üç arkadaşla beraber, Mustafa Üsküdar adliyesine verilmiştir. Oradan evrakları Üsküdar sorgu hâkimliğine tevdi edilmiştir. Sorgu hâkimliği, ilk tahkikat evrakını hazırlıyacak, bilâhare maznunlar İstanbul Ağır Ceza mahkemesine sevkedilecektir.

Hava akınları

İngiliz tayyareleri Almanyaya tekrar taarruz ettiler

Londra 18 (A.A.) — İngiliz bombardıman tayyareleri dün gece Almanyanın garp mıntakasına taarruz etmişlerdir.

Dün gece Alman tayyarelerinin İngiltere üzerine akınları şiddetli olmamıştır. Neşredilen resmî tebliğde Alman tayyarecilerinin bilhassa şark sahiline taarruz ettikleri bildirilmektedir. Bir miktar hasar vardır. Bir mahalde yaralananlar olmuştur.

Londra 18 (A.A.) — Haber alındığına göre, dün gece İngiliz tayyareleri tarafından Garbi Almanyanın endüstri mıntakalarına yapılan taarruzda Kolonya ve Dusseldorf başlıca hedefleri teşkil etmişlerdir.

Londra 18 (A.A.) — Hava ve Dahili Emniyet Nezaretlerinin tebliği:

Gece, düşmanın hava faaliyeti yeniden çok küçük mikyasta olmuş ve bilhassa İngilterenin şark sahili üzerinde cereyan etmiştir. Bir noktada bazı hasar olmuş ve pek az miktarda zayiat kaydedilmiştir.

İngiltere üzerinde 4 tayyare düşürüldü

Londra 18 (A.A.) — Evvelki gece İngiltere üzerinde 4 düşman tayyaresinin düşürüldüğü şimdi tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Maden direği ithalâtı

Ankara 18 (Telefonla) — Maden direği ithalâtı evvelden müsaade istihsali usulüne tabi tutulmuştur. Bu direkleri ithal etmek istiyenler siparişten önce getirecekleri malın miktarını, kıymetini, hangi memleketten getirileceğini, tediye şeklini ve diğer lüzumlu malûmatı yazı ile Dış ticaret dairesi reisliğine bildirerek müsaade istiyecekerdir.

Bir kaptan

Suriye sahillerinde İngiliz donanmasının nasıl çarpıştığını anlatıyor

İskenderiye 18 (A.A.)— Reuter ajansının Akdenizdeki İngiliz donanması nezdinde bulunan hususî muhabiri bildiriyor:

Deniz harekâtı, Suriye ve Garp çöllünde cereyan eden kara harekâtına müzaheret etmekte ve donanmanın sarfettiği gayret bütün Şarki Akdenizde kendini hissettirmektedir.

Bir İngiliz kruvazörünün kaptanı, imparatorluk kıtalarının Suriyedeki ilk ileri hareketine nasıl müzaheret ettiğini bana anlatarak dedi ki:

«Bu harekât, Libyadaki harekâta çok benziyordu. Bir taraftan denizden gelmesi muhtemel bir hücuma karşı torpido muhriplerini himaye, diğer taraftan ise Sur'la Sayda arasındaki düşman mevzilerini bombardıman ediyorduk. Sahil bataryaları bize ateş etmediler. 8 haziranda sahilde ileri hareketi başladığı zaman, zahiren Beyruttan geldiği zannedilen iki ağır Fransız kruvazörü cenuba teveccüh ederek uzun mesafeden ateş açtılar. Torpido muhriplerimiz de ateş açtılar. Fransız kruvazörleri fazla mukavemet etmediler. Bu müddet zarfında Alman tayyaresi görmedik. Karada ilerliyen kıtalara yardım eden tayyarelerimiz bizi de havadan himaye etmişlerdir.»

Gümrük âmirleri arasında tayinler

Ankara 18 (Telefonla) — Gümrük işleri müdür muavini Muammer Adıyaman İstanbula naklolunmuş, yerine Gümrük işleri birinci kısım âmiri B. Şerif Macen tayin olunmuştur. Onun yerine Tarifeler dairesi kısım âmiri B. Şahap, Tarifeler dairesine de İstanbul yolcu salonu müdürü İsmail nakledilmiştir.

Sollum'daki şiddetli muharebe

İngiliz kuvvetleri esir alarak tekrar mevzilerine döndüler

Alman tebliği taarruzun tardedildiğini, mukabil taarruz yapıldığını bildiriyor

Kahire 18 (A.A.) — Sollum - Capuzzo - Halfaya müsellesi içindeki çarpışmalar hakikî bir meydan muharebesi mahiyetini alacak vaziyette inkişaf eder gözükmektedir. Dün akşam askerî makamların verdiği malûmata göre, İngilizler Alman ve İtalyanları geriletmişler ve Capuzzo'ya varmışlardır. Fakat Capuzzo'ya girmeyi lüzumlu bulmamışlardır. Öğrenildiğine göre Almanlar ve İtalyanlar hâlâ Sollumda bulunmaktadırlar. Fakat Sollumun üzerindeki yaylâda harekât Sollumdakilerin münakalâtını kesmek tehdidini göstermektedir. Alman ve İtalyanlar alelâcele Tobruktan takviye kıtaları getirmektedir.

Harekâtın müstakbel inkişafları hakkında şimdiden tahminlerde bulunmak güçtür. Şimdiki halde bu harekâta iştirak eden hücum tankları topçekeri kamyonlar, zırhlı arabalar ve seyyar topçu, müselles içinde yeni bir ileri üs vazifesi görebilecek bir mevzi elde etmeğe çalışmaktadır. Bu müselles mıntakası, işgal altında tutan taraf için çok faydalı ve işgal altında tutmayan taraf için de çok müziçtir.

Sollum civarındaki sahil ovasında, yarın üzerinde mühim harekât olmuştur.

Hücum tankları arasında büyük bir çarpışma

Kahire 18 (A.A.) — Dün akşam Kahireye gelen haberlere göre, pazar günü Mısır - Libya hududunda Halfaya geçidi civarındaki yarda, hücum tankları arasında şimdiye kadar görülmemiş derecede mühim bir çarpışma olmuştur. Hücum tankları ve diğer muharebe zırhlı arabaları, kum bulutları kaldırarak, şayanı hayret manevralarla hücum ve mukabil hücumlarda bulunmuşlardır. İngiliz tankları, Halfaya geçidinin cenubunda geniş bir hareketle sırta çıkmışlar ve Halfaya - Sollum - Capuzzo muharebe meydanı müsellesine girmişlerdir.

Mahdut mahiyette olmakla beraber bu harekât haberi, Mısırda büyük heyecan uyandırmıştır. Çünkü bu, Mısırlılar arasında büyük bir prestiji olan general Wavell'in ayni zamanda iki cephe üzerinde de harekât idare edecek derecede kuvvetli olduğunu göstermektedir. Bu, ayni zamanda şunu da gösteriyor ki, aylardanberi durmadan İngiltereden Amerikadan, Hindistandan ve Avustralyadan gelen malzeme ve teçhizat, şimdi hakikaten kâfi dereceyi bulmuştur.

Berlin 18 (A.A.) — Hâlen cereyan etmekte olan Sollum muharebesi, Afrika harbinin en mühim muharebesi olarak telâkki edilmektedir. İngiliz taarruzu şiddetli tarzda devam etmektedir. Fakat Alman askerî mahfilleri nikbinlik göstermektedir. Eğer İngilizler, Tobruka varmak projelerinde muvaffak olamazlarsa Alman mukabil taarruzu Mısır için çok tehlikeli olabilecektir.

İngilizler külliyetli esir aldılar

Kahire 18 (A.A.) — Orta Şarktaki İngiliz kuvvetleri umumî karargâhının tebliği:

Libyada dün müteaddit hücumlar tarafımızdan püskürtüldükten sonra, düşman yeni kuvvetler getirerek ileri kuvvetlerimize karşı bir çevirme hareketi teşebbüsünde bulunmuştur.

Düşmana kuvvetlerini geri çektirmek ve ağır zayiat verdirmekten ibaret olan gayretlerimize vasıl olduğumüzdan, tedricen ileri mevzilerimize çekildik. Yüzlerce Alman esiri alınmış ve çok mikdarda tank ile top tahrip edilmiştir.

Hububata el konabilmesi hakkındaki karar meriyete girdi

Ankara 18 (Telefonla) — Bazı vilâyetlerin tamamı veya bir kısım kazaları idare hudutları dahilindeki hakiki ve hükmi şahıslar elinde bulunan buğday, çavdar, arpa, yulaf, mahlût ve mısırlara evvelce tesbit edilen fiat ve şartlarla el konabilmesi ve bunların ihtiyaca göre tevzi, satış, ihraç, muhafaza ve sevkine Toprak mahsulleri ofisinin memur edilmesi hakkında olan Koordinasyon heyeti reisliğinin kararı bugünkü Resmî Gazete ile neşrolunarak meriyete konmuştur.

Uzak Şarkta vaziyet

Hollanda Hindistanı ve Japon delegelerinin müşterek tebliği

Londra 18 (A.A.) — Hollanda Hindistanı ve Japon heyetleri tarafından neşrolunan müşterek bir tebliği veren Batavia radyosu diyor ki:

«İki memleket arasındaki münasebetlerde bir değişiklik yoktur. İki memleket arasında son zamanlarda yapılan iktisadî müzakereler maatteessüf memnuniyet verici bir neticeye varmamıştır. Her iki heyeti murahhasa bundan dolayı müteessirdir. Fakat bu müzakere inkıtaının iki memleketin normal münasebetlerinde hiçbir değişiklik yapmıyacağını ilâveye lüzum yoktur.»

Üc İngiliz askeri

Cesaret göstererek bir karargâhı nasıl zaptetti

Kudüs 18 (A.A.) — Kudüs radyosunun salâhiyettar sözcüsüne göre, İngiliz imparatorluk kuvvetlerine mensup üç asker geçen pazar günü Sayda'ya giderek Vichy kuvvetlerinin karargâhını zaptetmişlerdir. Bu vakanın hakiki mahiyeti şudur: Harekât esnasında iki çavuşla bir er bir aralık mensup oldukları İngiliz kıtaları ile her türlü irtibatı kaybetmişlerdir. Yegâne çıkar yol olarak Sayda şehrine doğru yürümekten başka çare kalmadığını gören bu üç asker tam bir cesaretle şehrin en yakın sokağına doğru yürümüşler ve orada Lübnanlılar tarafından karşılanmışlardır. Bunlar İngiliz askerlerini en kısa yoldan Vichy kuvvetlerinin umumî karargâhına götürmüşlerdir. Üç İngiliz, karargâhın kapısındaki nöbetçiye kendisini esir telâkki etmesini söylemişler ve binanın içine girmişlerdir. Bir odada, Vichy'ye sadık subaylardan bir grupun bazı vesikaları yakmakta olduğu görülmüştür. Bu subaylar bir odaya kapatılarak müttefik kuvayı külliyesinin muvasalatına kadar muhafaza altında bulundurulmuşlardır. Dört saat sonra da müttefik kuvvetler şehre girmiştir.

Orta Şarkta dayanmaklığımız lâzımdır

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

«Almanya Avrupanın uzun sahilleri boyunca yavaş yavaş ilerledikçe Kap yolu ile Orta Şarka harp levazımı göndermek güçleşmektedir. Düşmanla, bizi mecbur ettiği yerde ve mecbur edildiğimiz şekilde döğüşmemiz bir zarurettir.

Orta Şarkta dayanmaklığımız ve Orta Şark için döğüşmekliğimiz lâzımdır. Aksi takdirde Akdenizi düşmana teslim etmek donanmamızı oradan çekmek, Irak ve İran'ı terketmek ve Hindistan yolunun kapısını açmak, Afrikayı istlâya maruz bırakmak ve İspanyanın mihvere Afrikanın şimali garbisinden üsler vermesini kolaylaştırmak icap edecektir. Bu suretle, Atlantiği ve İngilterenin cenubî Afrika imparatorluğu ile Süveyş'in şarkında kalan imparatorluk parçaları ile olan münasebetlerini yeni ve öldürücü tehdidlere maruz bırakmış oluruz. Bu tehlikeler karşısında gayretlerimizin hududu olmamalıdır.

Dikkatler:

Şairin tercümei hali

Otuz beş yaşında olup hâlâ Amerikada tahsil eden bir «genç» edibin tayyare seyahatini tasvir eden şiiri:

Pasifikte tek kelebek yoktu...
Katığımı ekmeksiz yedim,
Çaysız içtim şekerimi;
Ben o dereden böyle geçtim.

Ve tercümei hali:

Robert College'de başlıyan tahsili Alman, İtalyan, St. Joseph, Musevî liselerinde devam ettikten sonra İnkılâp lisesinde sona erebilmiş... (Üst üste üç sene kahramanca imtihanlara girdiği halde, insafsız bir talisizlik yüzünden olgunluk diploması alamamış...)

Ey modern edebiyat!

Ne istidatlar elindesin...

AKŞAMDAN AKŞAMA

Fazla doğmak! Fazla yaşamak! Fazla çalışmak!

Ancak «müstahsil insan» hakikî nüfusa dahildir. (Müstahsili en geniş mânasında anlamak şartile: Yani, bir fayda veren insan.)

Biliyoruz ki nüfus, bir memleketin kuvvetini teşkil ediyor. Son vukuat bunu bir kere daha isbat etti. Kim kalabalıksa üstün oluyor. Amma, kuru kalabalığın faydası yok, zararı vardır. Zira, öyle bir millet tasavvur edin ki, yüz milyon insanının doksanı âtıl batıl! Doyurabilirsen doyur... Bu dara. kıymeti arttırmak şöyle dursun, düşürür.

Nüfusun artması için, «fazla doğum», «geç ölüm» gayretlerile beraber, «mevcutları müstahsil kılmak» siyaseti de el ele gitmeli.

Meselâ Bayan Mevhibe İnönü'nün uyandırdığı son cereyan, böyle hayırlı bir «müstahsil kılma» hareketidir: Şimdiye kadar yalnız evlerinin kadrosu içinde faal bulunanları (yahut, heyhat, o faaliyeti bile dadılara, mürebbiyelere, hizmetkârlara bırakanları) o derece muhtaç bulunduğumuz hayır severlik işlerile ilgilendirmek!

Medenî bir memlekette — muayyen bir yaş ve sıhhat çerçevesi dahilinde — «yalnız müstehlik» insan yok gibidir. En müreffeh tabakaların en ihtiyar kadınları bile, kendilerine bir «faydalı olmak» gayesi edinmişlerdir. Milyonerin büyük annesi tentene kolleksiyonu yapar; sol gözünde bir arıza hasıl olduğu için halden anlamış, Körler cemiyetine faal âza olmuştur; maddi vesaitinden bu biçareler istifade ettirir.

Medenî cemiyetin havsalası, tam manasile «hazır yeyici», «hiçbir şey yapmayıcı» insanı bir türlü almadığı için, pek tufeyli hissini veren Parisli lüks kadına bile şöyle bir kulp takmıştır:

— Faydalıdır; zira istihlâklerile, levantacılık, kürkçülük, ipek kumaşçılık nevinden sanayileri teşvik ediyor. On binlerce insan, onun fantezi ve kaprislerini temin sayesinde ekmek parası ediniyor!

Hayli pestenkerâni, mugalatalı bir tevil olmakla beraber, asrî cemiyetin «her insanı behemehal istihsal noktasından faydalı bir kadroya tasnif etmek» cehdini gösteriyor.

Bu böyle olunca, şimdi:

Evvelâ — Her ferd, kendinin ne derece müstahsil (yani faydalı) olduğunu düşünmeli. Öz vicdanına karşı hesap vermeli.

(Bahusus tahsil gördükten sonra bir köşeye çekilen ve memleketin İŞ'e ihtiyaç duyduğu bu devirde bir şey yapmayanlar... Kadınlar, erkekler!...)

İkincisi: — Cemiyetimiz kendi siyasetini tekrar gözden geçirmelidir. «Otuz yaşındasın, vazifeye alamam! Yaşın ilerlemiş!» tarzının sakameti bütün dimağlarda yer etmelidir. Otuz yaş. kırk yaş, elli yaş, müstahsillik noktasından ihtiyarlığı mı ifade eder? Muhakkak ki etmez!

Refik Halid. fantezi diye bir yazı yazmış: şöyle diyor:

«Yarın genç ve ıslahatçı bir devlet adamı zuhur edip de — tıpkı aramızdaki bazı hastaları hâdim etmek, bazı ırkları damgalamak nevinden bir meraka tutularak — yaşlıların izalesi lüzumunu aklına koyar ve nüfuzu altına aldığı yerlerde bu kararı tatbika kalkışırsa?

Böyle bir karar verilince düşününüz: Meselâ altmış yaşına girmek üzere olan kadın ve erkek ne kadar insan varsa karakollara götürülüyor... Kollarına birer şerit bağlanıyor; göğüslerine de (geçkin) kelimesi yazılı birer yafta yapıştırılıyor.»

Hoş, buna ne hacet? Altmışlıkların kollarına dermansızlık şeridi bağlanmamış mıdır, (geçkin) yaftası göğüslerine değil, hattâ yüzlerin tabiat tarafından yapıştırılmamış mıdır?

Fakat yetmişlik de, seksenlik de olsalar, cemiyetin içinde yine de görecekleri işler vardır. Olmak gerektir. Müstahsil ve faydalı olmak nimetinden. hiçbir ferd — her şey bertaraf sırf nüfus siyaseti bakımından — mahrum edilmemelidir.

Tanınmış edib, «bir gün altmış yaşındakilere bir deli fişek tarafından ihtiyarlık damgası basılacağından» korkuyor. Ne yazık ki, bugün biz akıllılar onu otuz yaşlarındakilere dahi bastığımızı gazetelerimize verdiğimiz «Memur aranıyor» ilânlarımızla ortaya vuruyoruz. Kırkında olun da bir yere kapılanın, göreyim sizi. Muayyen bir san'atta değilseniz, vazifelenmek imkânlarının yüzde doksan dokuzu yüzünüze kapatılmıştır.

Halbuki, her ferdimizi müstahsil ve faydalı insanlar kadrosu içinde yaşatmak lâzımdır. Devlet siyaseti ve şahsî intibah olarak bunu göz önünde tutmalıyız!

Fazla doğmak! Fazla yaşamak! Fazla çalışmak!

(Vâ - Nû)

ŞEHİR HABERLERİ

Barbarosun türbesi

Denizcilik bayramına kadar etrafının açılmasına çalışılıyor

1 temmuzda yapılacak Denizcilik bayramına kadar Barbaros türbesi etrafının açılmasına çalışılacaktır.

Hasanpaşa karakolu yıkıldıktan sonra Emniyet âmirliği o civardaki bir ilkmektep binasına taşınacaktır. Yıkılan binaların yerleri, buranın imar plânına göre tanzim edilmektedir. Türbe ile deniz arasındaki çatal, bıçak fabrikasının istimlâk muamelesi bu hafta bitirilecektir.

Türbenin deniz cihetine rıhtım yapılacaktır. Rıhtımın keşifnamesi Belediye Fen işleri müdürlüğü tarafından hazırlanacaktır. İstimlâkler tamamlandıktan ve binalar yıkıldıktan sonra Barbaros türbesi tramvay caddesinden tamamen görülecektir.

Resmî dairelere kahve tevziine başlandı

Vilâyet, kahve tevziine başlamıştır. Ordu müfettişliği emrine 150 çuval kahve teslim edilmiştir. Resmî daire ve müesseselerin tevziatı yapıldıktan sonra kurukahvecilere bırakılacak kahveler polisin nezareti altında halka satılacaktır.

Beşiktaş cinayeti

Maznunlardan İlhami cinayetle alâkası olmadığını söylüyor

Beşiktaşta Köyiçinde şoför değnekçisi Tevfiği on yedi yerinden bıçaklıyarak öldürmekten suçlu İlhami ve Cevdetin muhakemelerine dün ikinci ağırceza mahkemesinden devam edilmiştir. Geçen muhakeme celsesinde suçlulardan Cevdet, cinayeti İlhami ile beraber müştereken ika ettiklerini anlatmış, fakat İlhami mahkemede saçmasapan sözler sarfederek, delilik âsarı gösterdiğinden, mahkeme, İlhaminin tıbbı adlice müşahede altına alınmasına karar vermişti.

Dün, tıbbı adlinin İlhami hakkında vermiş olduğu rapor okundu. Bu raporda, İlhamide her hangi bir türlü cinnet ârazı görülmediği bildirilmekte idi.

Bunun üzerine reis. İlhaminin sorgusuna yeniden başladı. İlk muhakeme celsesinde hezeyanda bulunan İlhami, dünkü celsede gayet sükûnetle, sorulan suallere cevaplar verdi. Vaka gecesi, Cevdetle beraber Beşiktaşta bir şıracıda içtiklerini, Cevdetin beraberce Beyoğluna çıkmak teklif ettiğini, fakat kendisinin bu teklifi kabul etmediğini, orada Cevdetten ayrıldığını, cinayetten haberdar olmadığını söyledi.

Mahkeme, hâdise etrafında dinlenmesi icab eden şahidlerin celbine karar vererek muhakemeyi talik etti.

Francala ve ekmek

Francala tedariki için hükûmet veya belediye doktorundan rapor lâzım

Ekmeklerin daha pişkin çıkması için dün bazı kararlar verildi

Francala tevzii için vilâyet tarafından hazırlanan tebliğ dün alâkadarlara bildirilmiştir. Neşrettiğimiz bu tebliğe göre francala yalnız hastalara verilecektir. Hastalar mahalli hükûmet veya belediye doktorundan rapor alacaklardır.

Francala yemeğe mecbur olanlar ya bizzat belediye veya hükûmet doktoruna gidip muayene olacaklar veya bunları evlerine davet edeceklerdir. Doktorlar hastayi etraflı bir muayeneden ve tedavi eden doktorların reçetelerini tetkik ettikten sonra o hastaya ne kadar francalanın ne kadar müddetle verileceğini raporlarına kaydedeceklerdir. Bu raporları alanlar kaymakamlıklara müracaat ederek muamelelerini yaptıracaklardır. Yani reçeteyi verecekler bir kâğıd alacaklar, kendilerine hangi fırından francala verileceğini öğreneceklerdir.

Kaymakamlıklarda hazırlanacak hasta listeleri ve bu listelere kaydedilecek francala miktarı fırınlarla bayilere taksim edilecektir. Kaymakamlıklardan kâğıd alanlar tabi olacakları fırına giderek francalayi alacaklardır.

Çavdar ekmeği yapılacak

Belediye iktisad işleri müdürlüğü toprak mahsulleri ofisine müracaat ederek çavdar ekmeği imali için piyasaya bir miktar çavdar unu çıkarılmasını istemiştir. Kapalı francala fırınlarından biri tekrar açılarak çavdar ekmeği imal edecektir. çavdar ekmekleri 250 şer gram olarak çıkarılacaktır.

Ekmekler için belediyede bir toplantı

Dün öğleden sonra belediyede reis muavini B. Lûtfi Aksoyun reisliği altında yapılan toplantıda Toprak mahsulleri ofisi İstanbul şubesi müdürü, belediye iktisad ve sıhhat işleri müdürleri bulunmuştur. Toplantıda şehrin ekmek işi konuşulmuş, bazı yeni kararlar alınmıştır.

Yapılan tedkiklere göre ekmek imalâtında fırıncıların ihmali göze çarpmaktadır. Fırıncılar dikkat ettikleri takdirde yeni ekmeğin daha iyi yapılabileceği anlaşılmıştır. Toplantıdan sonra fırıncılar cemiyeti reisi B. Ahmed Rıza belediyeye çağrılarak toplantının kararlarından haberdar edilmiştir.

Toprak Mahsulleri ofisi, un tevziyatında daha hassas davranacak, fırınlar daimî mürakabe altında bulundurulacaktır.

Ekmek tecrübesi bugün tekrarlanacak

475 gramlık yuvarlak 950 gramlık uzun ekmek tecrübesi bugün tekrarlanacaktır. Tecrübeden sonra ekmekler kimyahaneye gönderilecek, rütubet dereceleri tesbit edilecektir.

Vilâyetin tebliği

İstanbul Vilâyetinden:

1 — Francala yalnız hastanelerle hasta bulunanlara tahsis edilmiştir. Hastaların Francala ihtiyacı mahallî hükûmet veya belediye doktorları tarafından verilecek raporla tevsik olunacaktır.

Bu raporları hâmil olanlar kaymakamlıklara müracaatla isim ve adresleri ile beraber raporlarındaki yevmî alacakları francala mikdarını ve devamı müddetini şubelerdeki listelere kaydettireceklerdir. Raporlarında listeye kaydedildiğine dair meşruhat olanlar semtlerindeki fırınlardan francalalarını alacaklardır.

2 — Bu karara muhalif hareket edenlerle francala almağa hakkı olmıyanlara francala satanlar, börek, pasta vesaire imal eden müesseselere verilen unları taşraya satanlar, ve Toprak mahsulleri ofisi tarafından işletilmeyen fabrikalarda un imal ve kaçak olarak satanlar hakkında Örfî İdare kanununa tevfikan takibatta bulunulacaktır.

Denizcilik bayramı

Merasim komisyonu bugün programı hazırlamıya başlıyacak

1 temmuzda yapılacak Denizcilik bayramı münasebetile Münakalât Vekili B. Cevdet Kerim İncedayı 16 vilâyete şu tamimi göndermiştir:

«Türkiyenin tam istiklâlini temin eden Lozan sulh muahedesi ahkâmı mucibince Türk sularında kabotaj hakkının Türk bayrağına devrinin ilk tatbikatına geçildiği gün 1 temmuz günüdür. Bu suretle Türk sularında yolcu ve eşya taşımak, Türk limanlarında bilûmum liman hizmetlerini görmek. sularımızda avlanmak hakları münhasıran Türk bayrağına ve Türk vatandaşına geçmiş bulunmaktadır. Türk vatanı ve Türk ferdi aleyhine asırlarca devam eden kapitülâsyon devrinin bu son şeametinin de bu suretle tarihe karıştığı 1 temmuz günü Türkiyede denizcilerimiz için kutlu bir bayram günü olarak kabul edilmiştir. 1 temmuz 1941 günü, bu bayramın 16 ncı yıldönümüdür. Bu günün bütün sahillerimizdeki şehir ve kasabalarda mahallî imkânların âzamî nisbetinde tes'idi, millî bir zafer sayılan bu günün vatandaşların şuurundaki yeri tazelemeğe. idraki arttırmağa, vücudu lüzumlu olan denizcilik şahsiyetini takviyeye medar olacaktır.»

Merasim komisyonu bugün Vilâyette ilk içtimaını yaparak programı hazırlamağa başlıyacaktır.

Işe müdürlüğü

İşe başlaması için hazırlıklar yapılıyor

İstanbul İaşe müdür muavini B. Hurşid Korol, dün sabah Valiyi ziyaret ettikten sonra hazırlıklara başlamıştır. İaşe müdür vekilliği bir müddet B. Hurşid tarafından yapılacaktır.

Buraya gelen haberlere göre, Ticaret Vekâleti, İaşe müdürlüklerinin vazifeleri hakkında bir kanun lâyihası hazırlıyarak Meclise sevketmiştir. İaşe kanunu çıktıktan sonra İzmir, Ankara ve İstanbulda kurulan İaşe müdürlükleri faaliyete geçecektir.

İstanbul İaşe müdürünün maaşı 400, iki muavininin 210 ar, bir raportörün 170 lira olacaktır.

Hükûmet, kurulacak İaşe müdülrüklerine muhtelif iaşe maddelerinin tevzi işini verecektir.

Karilerimizin mektupları

İki yüz ailenin istifade ettiği bu çeşme susuz bırakılmamalıdır

Evimde Terkos vardır. Binaenaleyh aşağıdaki şikâyetin şahsımla alâkası yoktur. Buna rağmen vicdanımın emrine ittiba ederek haklı bir şikâyette bulunacağım.

Haseki hastanesinden itibaren Davutpaşa camiine kadar halkın suyunu temin eden yegâne çeşme Yavuz Mehmet ağa çeşmesidir. Burası, bir aydanberi akmamaktadır. Halbuki iki yüz hane bunun suyundan istifade ediyordu. Şimdi, hele bu yaz gününde, çektikleri sıkıntı tasavvur edilsin!

Maazallah yangın, çıkarsa, iki taraflı ahşap evler, mezkûr çeşmenin pek büyük olan su deposundan da istifade edemiyecelkerdir, ve iki yüzden fazla ailenin felâketine sebebiyet verilmiş olacaktır. Bu hususta alâkadar dairenin dikkatini celbetmenizi saygılarımla dilerim.

Hasekide Hekimoğlu Ali paşa caddesinde 55 numaralı evde
M. Arif

Bir çırpıda

Kapalı çarşı ve köprü başı...

1876 senesinde İstanbula gelen bir seyyah Kapalıçarşının kalabalığından, orada gördüğü baş döndürücü faaliyetten uzun uzun bahsediyor. Bu eski İstanbul seyyahının bizim emekdar çarşımıza dair verdiği izahatı okurken aklıma bir şey geldi.

Çocukken pek sevdiğimiz bazı yemekler vardır. Meselâ kuru fasulye... Altı yedi yaşında iken hayatımın sonuna kadar kurufasulye yemeği düşünürdüm. Halbuki seneler var ki onu ağzıma koymıyorum. Tıpkı çocukluğa mahsus kurufasulye tazında fevkalâde sevilen yemekler olduğu gibi gidip görmek, gezmek için deli olduğumuz, can verdiğimiz yerler de çoktu.

Meselâ bunlardan biri de Kapalıçarşı idi. Evden Kapalıçarşıya gidileceği zaman bizi götürmiyecekler diye âdeta günlerce evvelinden içimize hüzün çökerdi. Benim ve tanıdığım bütün çocukların üzerinde Kapalıçarşının o bir masal dekorunu andıran esrarengiz loşluğunun ne büyük, ne büyülü bir cazibesi vardı. Ben kendi hesabıma bütün idealim Kapalıçarşıda bir dükkân açıp hayatımın sonuna kadar vaktimi bu yarı karanlık rüya dekoru içinde geçirmekti. Halbuki ticarete katiyen aklım ermezdi ve işte seneler var ki henüz dün yolum oraya düştü.

Tıpkı kurufasulye sevgisi gibi...

Şimdi çocuğluğumda yaptığım bu Kapalıçarşı seferlerinin teferrüatını düşündükçe orası âdeta bana pek başka bir yermiş gibi geliyor... Ne alemdi? O loş kubbelerin altındaki kalabalık!.. Öyle ki kaybolmıyayım diye annem elimi sıkı sıkı tutardı. O hevenk hevenk balonlar... Oyuncakçı dükkânları... Hele o mücevhercilere doğru sapılan yol... Camekânların içinde beyazlar giyinmiş, omuzlarına gümüş teller dökülmüş, başı taçlı, genç balmumundan gelinler... Eğer bizimle beraber gelmiş kız çocukları olursa bu mücevherciler caddesinin sonundaki sakızcıların önünde tuttururlardı:

— Sakız... Sakız isterim...

Sakızcının önünde tenbihler:

— Gıcır da koy... Biraz da mum ver.. nihayet çok dolaşıldığı için, yorgunluk almak üzere çukur mahallebeciye girdikmiydi? İşte o zaman keyif büsbütün katmerlenirdi. Alman paketler masanın üzerine yığılır... Ve ekseriya su mahallebileri getirtilirdi.

İstanbul çocuklarının ekserisinin küçükken gitmesine bayıldıkları yerlerden biri ve belki de birincisi «Köprübaşı» idi. Evden köprüye kadar uzanmak bize dünyanın en zevkli gezintisi, en büyük yolculuğu gibi gelirdi.

Meselâ köprüden on birde kalkan vapura binilip Üsküdara geçilecek değil mi? Sabahın karanlığında evden fırlanırdı. Ne telâş, ne kıyamet..

Caddeden bir taraftan öteki tarafına geçilinciye kadar kaç kere etrafa bakmalar, kaç kere hamle etmeler, çığlık çığlık üzerine...

Bütün bunlar bir sokağın bir kaldırımından ötekine geçmek için...

Keşke bugün de o telâşlı, o heyecanlı gezintilerden aynı zevki duyabilsek..

Hikmet Feridun Es

★ Şoför Hüsnünün idare etmekte olduğu bir taksi, dün Şehremininden Aksaraya gelirken, Taşkasapta oturan sekiz yaşlarında Suzan isminde bir kıza çarparak muhtelif yerlerinden yarlanmasına sebebiyet vermiş, hâdiseye el koyan zabıta, yaralı kızı derhal Etfal hastanesine nakletmiş, şoför yakalanarak Adliyeye verilmiştir.

★ Kadirgada oturan Ayşe ile Zehra isminde bir kadın dün kavga etmişler, Zehra, eline geçirdiği bir taşla Ayşeyi başından yaralamıştır.

KÜÇÜK HABERLER

★ Dün muhtelif memleketlere 400 bin liralık ihracat yapılmıştır.

★ Mahmudpaşada 31 kuruşluk basmayı 41 kuruşa satan bir basmacı yakalanarak Adliyeye verilmiştir.

★ Belediye, Beyoğlu 46, İstanbul 13, 48 ve 62 nci mektepleri tamir ettirmeğe karar vermiştir.

★ Beyazıt meydanının tanzimine 32 bin lira harcanacak, duvarlar, trotuar ve tesviye ameliyesi bu para ile yapılacaktır.

★ Evvelki gün, Tophanede Liman antreposunda bir kaza olmuş ve Malatyalı Salih isminde bir amele, ray üzerinde dinamo ile işliyen bir araba ile demir direk arasında kalarak ezilmiş ve hastaneye kaldırılmıştı. Salih. dün hastanede ölmüş, cesed Adliye doktoru tarafından muayene edilerek gömülmesine izin verilmiştir.

★ Zabıtaca dün yapılan seyrüsefer kontrolunda karnesiz çalışan üç, plâkaları mühürsüz otomobil kullanan bir, caddeyi füzuli olarak işgal eden bir, sıhhî muayenesini yaptırmıyan üç şoför cezaya çarptırılmış, Lüleburgaz, Çorlu ve Çatalca hattında işliyen üç otobüs de istiab haddinden fazla yolcu aldığından, haklarında ceza zabıtları tanzim olunmuştur. Eminönünde tramvaylar yürürken inip binen beş kişiden de birer lira peşin para cezası alınmıştır.

★ Beşiktaş Halkévi Temsil kolu yakında temsiller vermek üzere Anadoluya gidecektir.

★ Fatihte Mutaflar caddesinde Hamdinin fırın bacasının kurumları tutuşmak surtelle bir yangın başlangıcı olmuş, derhal yetişen itfaiye grupu tarafından ateş söndürülmüştür.

Bay Amcaya göre ...

— Şu yazı nasıl sevmem bay Amca!.. Kıra çıksan bir türlü güzel!..

... Şehirde dolaşan bin türlü güzel!..

... Hele kadınlara çorapsız gezmek imkânını vermesi hepsinden güzel!..

... Düşün bir kere, ipek çorap gibi ne kaçtısı var, ne aktısı!..

... Allahın derisi işte!.. Ne yırtılır, ne sökülür...

B. A. — Tevekkeli «Şu ipek çorap işi Alıaha kaldı!» demezlerdi!..

DÜNKÜ VE BUGÜNKÜ VİCHY

Dünyanın en neşeli su şehri bugün sıkıntılı bir yerdir

Bütün oteller, gazinolar resmî daire haline konmuştur. Şehrin nüfusu 100 bini bulmuştur

Avrupa harbi birçok şehirlerin çehresini değiştirdi. Bunların arasında en büyük tehavvüle uğrıyan Vichy'dir. Vichy, bir zamanlar dünyanın en neşeli su şehri olmakla meşhurdu. Bu şehrin politika ile hiç bir alâkası yoktu. Hayat; musiki, tiyatro, yarışlardan ve bin bir türlü eğlenceden ibaretti. Yaz mevsiminde oteller, dünyanın dört bir tarafından gelen insanalrla dolar, büyük palasla: bir tuvalet meşheri halini alırdı. Geceleri lokantalarda, gazinolarda elmasların parıltısı gözleri kamaştırırdı. Bütün bu halk parklarda gezmek, yüksek çınar ağaçlarının gölgesinde uzanıp istirahat etmek ve eğlenmekle vakit geçirirdi.

Şimdi vaziyet tamamen değişmiş, Vichy Fransanın en büyük politika merkezi halini almıştır. Büyük otellerin her biri bir nezaret dairesi olmuştur. Diğer otellerde de kür yapmak, istirahat etmek için gelenlerin yerine memurlar ve bunların aileleri oturuyor. Bir zamanlar Vichy'de politikadan hiç bahsedilmezken şimdi her tarafta, her dakika konuşma mevzuu politikadır.

Ellerinde su bardağı, dudaklarında tebessüm olduğu halde parkları dolduran ve yaşamaktan memnun görünen insanların yerine şimdi asık çehreliler, bezgin tavırlılar kaim olmuştur.

Hulâsa dünkü Vichy ile bugünkü Vichy birbirine hiç benzemiyen iki şehir halini almıştır.

Dünkü Vichy

Vichy, Allier nehri sahilinde 25 bin nüfuslu bir şehirdir. Burada otuz kadar su membaı vardır. Membalardan en meşhurlarını teşkil eden on biri hükûmetin malıdır ve bir kumpanyaya icar edilmiştir.

Kumpanya bunları işletir, suları şişeler içinde dünyanın her tarafına sevkeder. Sular terkip itibaryle birbirine yakın olmakla beraber hararet dereceleri başka başkadır. Bu başkalık dolayısiyle her biri başka bir hastalığın tedavisi hususunda kullanılır. Sulardan bir kısmı soğuktur. Dereceleri 10 - 15 tir. (Celestin ve Park gibi), bir kısmı ılıktır, dereceleri 31 dir. (Hopital gibi), bir kısmı da sıcaktır. (44 derecede olan Grande Grille gibi).

Vichy sularının ekserisinin membaı yeni park içindedir. Membalarda mahallî kıyafet giymiş kızlar arzu edenin bardağını doldurarak bedava su verirler. Su içme zamanı sabah ondan on ikiye, akşamları beşten yediye kadardır. Bu saatlerde membaların etrafı çok kalabalık olur. Vichy suyu karaciğer, mide, barsak hastalıklarına karsı müessirdir. Ayni zamanda bu su ile banyo da yapılır.

Vichy'nin nüfusu 25 bin olmakla beraber mevsiminde, her taraftan gelenlerle bir misli artar, 50 - 60 bini bulur. Gelen halkı barındırmak için birçok oteller, villâlar yapılmıştır. Temmuz, ağustos aylarında bunların hepsi dolar, boş yer bulmak güçleşir.

Dünkü Vichy'de hayat şu suretle cereyan ederdi: Sabah saat yedide kalkarak banyo veya duş yapmak, sekizde kahvaltı, dokuzda parkta gezinti ve konser dinlemek, ondan itibaren üçer çeyrek saat fasıla ile üç defa su içmek, su aralarında, nehrin kenarında, eski parkta gezmek, yahut rahat koltuklara yerleşerek gazete, kitap okumak, sohbet etmek. Öğle yemeğinden sonra dörde kadar istirahat edilir, dörtte parkta ikindi konseri başlardı. Beşten itibaren gene üçer çeyrek saat fasıla ile üç defa su içilir, yedi buçukta akşam yemeği yenir; gece ayrıca büyük konser verilirdi. Bu konserler herkes için bedava idi.

Vichy'de faaliyetin merkezi gazinodur. Gazinonun büyük bir tiyatrosu vardır. Burada haftada dört defa opera, üç defa komedi Fransez artistleri oyun verirlerdi. Bundan başka diğer dört tiyatro vardır. Bunlarda her gün matine olarak ve akşamları temsiller verilirdi.

Vichy'de birçok spor yerleri, yarış sahaları vardır. Temmuz ve ağustos aylarında haftada birkaç defa eğlenceler tertip edilir, nehir üzerinde sandal yarışları, geceleri ateş oyunları yapılır, bu suretle Vichy'ye gelenler hem tedavi ile meşgul olur, hem de eğlenceli vakit geçirirdi.

Vichy'deki su membalarından biri

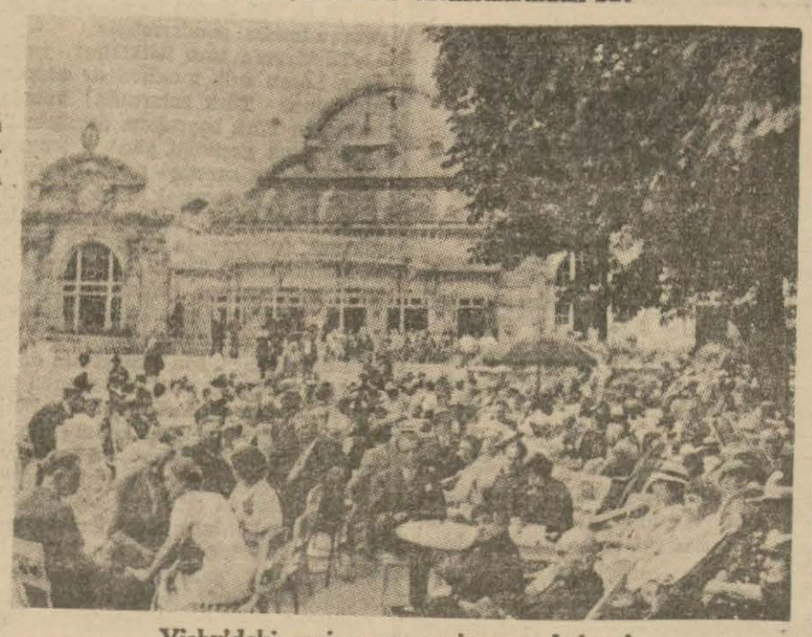

Vichy'deki gazino ve gazinonun bahçesi

Bugünkü Vichy

Bugünkü Vichy, dünkünden büsbütün farklıdır. Bir zamanlar salonlarında mızıkalar çalan, danslı çaylar verilen büyük otellerin hepsi birer nezaret binası olmuştur. Banyolu lüks odalarda şimdi yanyana konulan masaların önünde memurlar çalışıyorlar. Park oteli Başvekâlet dairesidir. Gazino Dahiliye Vekâleti ittihaz edilmiştir. Banyo yapılan muhteşem Etablisement Thermal bile yakın zamana kadar resmî daire haline getirilmişti.

Tiyatroların hepsi kapalıdır. Gazinonun büyük tiyatrosu mebuslarla âyanın müşterek toplantılarına tahsis edilmişti. Müessisan meclisi bugünkü idare şeklini kabul ederk kanunuesasîyi tadil ile dağıtıldıktan sonra bu tiyatro kapalı duruyor. Diğer tiyatrolar muhtelif nezaretlerin şubeleri haline getirilmiştir.

Parka müvazi caddelerdeki büyük mücevherat mağazaları, Paristeki moda mağazalarının şubeleri kısmen kapalıdır, kısmen büro ittihaz edilmiş veya yiyecek satan dükkân haline konmuştur.

Şehrin her tarafında büyük bir kalabalık göze çarpıyor. Vichy'nin nüfusu son zamanlarda yüz bini bulduğundan hükûmet bazı tedbirler almış, 20 bin kişiyi şehirden uzaklaştırmıştır.

Havaların ısınması üzerine parkta gezenler çoğalmıştır. Fakat bir zamanki şık tuvaletlerden, tatlı sohbetlerden eser yoktur. Grup grup olan halkın her günkü konuşma mevzuu siyasî vaziyet ve yiyecek meselesidir.

Fransanın her tarafında büyük bir yiyecek sıkıntısı vardır. Fakat bilhassa Vichy'de şiddetlidir. Bunun sebebi nüfusun birdenbire artma sıdır.

Geçen senedenberi tedavi maksadiyle Vichy'ye hiç kimse gelmemektedir. Çok müstacel vakalar için gelenler şehrin civarındaki köylerde oturuyorlar. Vichy'nin yeni şeklinden otel, pansiyon sahipleri mutazarrır olmamışlardır. Fakat muhtelif sınıflara mensup birçok halk, bilhassa doktorlar büyük zarar görmüşlerdir. Doktorlardan her biri tedavi için gelen hastalardan bir mevsim zarfında 100 - 400 bin frank kazanırlardı. Şimdi bu kazanç durmuştur. Diğer taraftan çiçek, lüks eşya satanların da işleri bozulmuştur. Yiyecek satanlara gelince, talep fazla olmakla beraber malın azlığı yüzünden bunlar da zarardadırlar.

Hulâsa bugünkü Vichy dünkü şen ve neşeli şehre hiç benzemiyor. Herkes eski zamanı arıyor, eski yaşayış tarzının avdet etmesini bekliyor.

BULMACAMIZ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

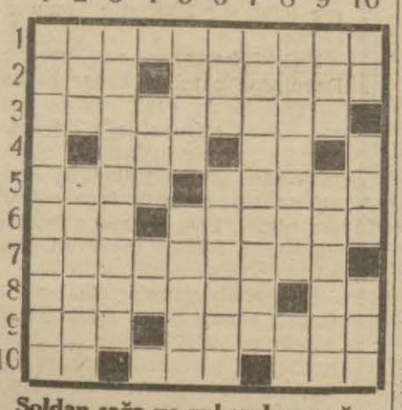

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — İstanbulda bir memba suyu.
2 — Elbise düzelten demir âlet - Mevcudat.
3 — Tersi iki aydan on gün fazladır.
4 — Baş - Bir âzamız.
5 — Bir erkek ismi - Pratik.
6 — Muti olma - Başına «H» gelirse kan alma olur.
7 — Kinaye söyliyen.
8 — Öğünmüş hububatı ince kalburdan geçirme - Dadının başı.
9 — Zemberek - Bir nevi araba.
10 — Bir çalgı - Kehle - Birdenbire.

Geçen bulmacamızın halli

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

1 — Arkaarkaya, 2 — Reis, Aidat, 3 — Kibar, Leke, 4 — Asabiyet, 5 — Rides, Mi, 6 — Ra, Yeşilay, 7 — Kilesikaça, 8 — Adet, La, Uk, 9 — Yak, Maçuna, 10 — Ateşiyakan.

RADYO

Bugünkü program

Öğle ve akşam

12,30 Program
12,33 Hafif şarkılar
12,45 Ajans haberleri
13,00 Karışık program Pl.
13,15 Hafif şarkılar
13,30 Karışık porgram Pl.
18,03 Fasıl sazı
18,30 Ziraat Tak.
18,40 Caz orkestrası
19,00 Derdleşme saati
19,15 Caz orkestrası
19,30 Ajans haberleri
19,45 Yurttan sesler
20,15 Radyo gazetesi
20,45 Chopin ve Schumann
21,00 Memleket postası
21,10 Solo şarkılar
21,25 Sanatkârlarımız konuşuyor.
21,40 Senfoni orkestrası
22,30 Ajans haberleri
22,45 Cazband Pl.

20 haziran cuma sabahı

7,30 Program
7,33 Hafif parçalar (Pl.)
7,45 Ajans haberleri
8,00 Uvertür ve Entermezzolar Pl.
8,30 Evin saati

Eminönü Halkevinden:

21 haziran cumartesi akşamı saat 21 de Evimiz Temsil şubesi, Sofokl'un «Kral Ödip) isimli 5 perdelik trajedisini temsil edecektir.

Arzu edenler davetiyelerini Evimiz bürosundan alabilirler. Tehir edilen temsilin davetiyeleri bu oyun için de muteberdir.

Bugün L A L E sinemasında

Senenin en güzel iki filmi birden:

ATLAS EKSPRES
Türkçe
CECİL B. de MİLLES'in
Muazzam eseri

RADYO SARAYI
New - York'un en büyük
Cazının iştirakile

Mahkemelerde:

Sevgilisini yaralayan genç

Kundura boyacisi iken konservatuara giren genç 4 seneye mahlûm oldu

Ali Sonat isminde bir genç kundura boyacısı iken musikiye heves ederek konservatuara girmiş, bir müddet sonra Nazmiye adında bir kızı sevmişti. Ali Sonat Nazmiyeye bir çok defalar birlikte yaşamak teklifinde bulunmuş, fakat Nazmiye bu tekliflerin hepsini reddetmişti. Bunun üzerine Ali Sonat bir gün kadının yolunu bekliyerek tabancasını çekmiş, ateş etmişti. İlk kurşun Nazmiyenin kalbinin altına isabet ederek yaralamış, ikinci attığı kurşun boşa gitmiş, üçüncü kurşun da ateş alamayip patlamadığı sırada yakalanmıştı.

Ali Sonat bir müddettenberi İstanbul birinci ağır ceza mahkemesinde muhakeme ediliyordu. Dün muhakeme bitmiştir. Mahkeme; Alinin bu suretle hareketinde tam bir öldürme kasdi görmüş, fakat Nazmiyenin yarasının iyileştiğini nazarı dikkate alarak failin şiddetli bir sevgiye kapılmış olmasını takdiri esbabı muhaffefeden görerek öldürmek kasdile yaralama suçunun faili olmak üzere neticeten dört sene hapsine karar vermiştir.

Aynı mahkeme dün diğer bir cinayet davası hakkında da kararını bildirmiştir: Ahmed Tükenmez isminde bir kavuncu, Mehmed isminde bir kestaneciyi bıçakla öldürmüş, katil, cinayeti işledikten sonra kaçmış, ahırkapıdan bıçağını denize atmış, buradan da Karagümrüğe giderek saklanmak istemişti. Fakat zabıta memurları izini keşfederek yakalamışlardı.

Mahkeme; Ahmedi evvelâ on 8 sene hapse mahkûm etmiş, yalnız maktul Mehmedin tahrikâmiz sözler sarfetmiş olması dolayısile bu cezanın üçte birini tenzil ederek netice itibarile on iki sene mahkûmiyetine karar vermiştir.

★ Bundan bir hafta evvel, Çarşıkapıdan geçmekte olan bir yük arabasının dingili kırılmış, bu sırada hasıl olan müvazenesizlik dolayısile araba içinde bulunan Süleyman isminde bir çocuk, sokağa fırlıyarak yaralanmış, tedavi için Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştı. Süleyman, dün hastanede ölmüş, cesed, Adliye doktoru B. Hikmet Tümer tarafından muayene edilerek gömülmesine izin verilmiştir.

★ Kasımpaşada, Fırın sokağında oturan yedi yaşlarında Riza, evinin ikinci kat penceresinden dışarı bakarken müvazenesini kaybederek düşmüş, bu şekilde ağır surette yaralandığından, polis tarafından Etfal hastanesine nakledilmiştir.

Şehremini Halkevinin Safraköy tenezzühü

Şehremini Halkevinden: 1 — 15/6/941 pazar günü evimiz bütün şubelerinin iştirâki ile (Safra köyüne) bir köy gezisi yapılmıştır. Tanzim edilen program mucibince Dil - Edebiyat şubesi Şevki Yazıcıoğlu, (Köy ve Köycülük) mevzulu bir konferans vermiştir. 2 — Sosyal yardım şubemiz, bütün köy evlerini gezerek doktor azaları vasıtasile hastaları muayene etmiş, zayıflara kuvvet şurubu, sıtmalı olanlara kinin, aspirin tevzi etmiştir. Aynı günde bir köy düğünü olduğundan yeni evlilere bir bakır takımı hediye etmiştir. 3 — Kütüphane şubemiz köy çocuklarına defter, kalem ile kitap ve mecmua dağıtmıştır. 4 — Temsil şubemiz, açık havada bir temsil vermiş ve köy halkının büyük alâkasını çekmiştir. 5 — Spor şubemiz, voleybol ve basketbol oynamıştır. 6 — G. Sanatlar şubemiz 25 kişilik koro ve 15 kişilik caz heyeti iştirâk ederek bu faaliyetler aralarında ve kendilerine tahsis edilen saatlerde faaliyette bulunarak halkı neşelendirmişlerdir.

MEVLÛD

Sadrı esbak merhum Âli paşa hafidesi ve Harbiye nazırı merhum Nazım paşa kerimesi Büyükdere Sahil Sıhhiye merkezi tabibi doktor Mehmet Necdet Arpat refikası merhume Azra Arpat'ın ruhuna ithaf edilmek üzere 22/Haziran/941 Pazar günü öğle namazını müteakip Sarıyer cami şerifinde Mevlûdu nebevi kıraat olunacağını dostlarına muhterem gazetenizle bildirmenizi rica ederim.

Doktor Mehmet Necdet Arpat

UKRAYNA

Gazette de Lausanne'in bir makalesi

Bu yıl bitmezden evvel Ukraynanın ya anlaşma, yahud zaptetmek suretile elde edileceğine kani olanlar varmış

Gazette de Lausanne yazıyor: Günün meselesi olmamakla beraber, şimdiye kadar çok bahsedilen ve daha da çok bahsedilmesi muhtemel olan bir mevzua temas edeceğiz. Almanyadan gelen bir yolcu, Berlinde bir çok kimselerin bu yıl bitmezden evvel Ukraynanın ya anlaşma veyahud zaptedilmek suretile bir iaşe memleketi olarak elde edileceğine kani bulunduklarını bana söylüyordu. Bazı gazeteler, bu rivayeti iktibas ettiler. Bir tekzip geldi ve sükût avdet etti. Fakat ne zamana kadar?

Fevkalâde vakalar birbirini öyle takib ediyor ki, bugün hayalât kabilinden addedilen bir şeyin yarın bir hakikat olması kuvvetle muhtemeldir.

Ukrayna, verimliliğile meşhurdur. Bu mıntaka, pek bol buğday ve arpa yetiştiren meşhur gübreli kara topraklardan mürekkeptir. Bir gün gelecek ki ziraat tekniği Ukraynaya ucsuz bucaksız bir ekin tarlası manzarasını verecektir. Boz kır hâlâ mevcuttur. Fakat Gogol zamanında, Bu boz kır, daha geniş idi. Bu namütenahî ovanın başakları, insan boyundadır.

Ukraynanın nüfusu karışıktır. Tefevvuk küçük Ruslara aittir. Fakat bütün müstevlîler, hiç bir tabiî mâniin kendilerini durduramadığı bu topraklarda bir iz bırakmışlardır.

Kiev, İskandinavyadan gelmiş olan Vareg'lerin şehri idi. Bu şehir, âdeta Rus milletinin beşiği olmuştur. Efsanelere göre Büyük Vilâdimir, ordusile beraber, hristiyanlığı burada kabul etmiştir. Müteakiben Tatarlar gelmişler ve asırlarca müddet burada hâkimiyet sürmüşlerdir. Ukrayna, Litvanyanın büyük dükleri, ve Polonya kralları tarafından kurtarılmıştır.

Boz kır genişlemiş, ve sathında karma karışık bir halk hasıl olmuştur. Polonya kralları, toprakları geniş bir ölçüde zadegâna taksim etmişlerdir.

Fakat sulh ve sükûn avdet etmiyor, hoşnutsuzluk artıyordu. 17 nci asrın ortalarında Kazaklar, Moskova çarına sadakat yemini vermişler, otoriteler birbirini istihlâf etmiş ve memleketin ruslaştırılması başlamıştır. Mazeppa'nın, İsveç kralının yardımile memleketine istiklâlini iade etmek hususundaki teşebbüsü Pultava muharebesile, elîm bir akamete uğramıştır.

Fakat Karadeniz sahillerine kadar uzıyan ve Türk hâkimiyeti altında Tatar hanlarının hükümran oldukları bu mıntakanın hakikî bir surette ele geçirilmesi, ikinci Katerinanın zamanında vukubulmuştur. Katerinanın bir çok gözdelerinden biri olan Potemkin bu vazife ile tavzif edilmiştir. Potemkin, şehirleri zaptetmiş halkı esaret altına almış, bol katliâmlarda bulunmuştur. Kraliçesinin memleketini ziyaret etmesi için Dnieper boyunca meşhur seyahatini hazırlayan kendisi olmuştur.

İmparatoriçenin bindiği gemide mümtaz davetliler vardı. Nehir sahillerinde darat ve debdebe göze çarpıyor, içlerinde mesut ve müreffe köylülerin oturdukları ve sayısız koyun sürülerinin otladıkları, yeni yeni köyler yükseliyordu. Fakat bu havalide valilik eden Fransız muhaciri Langeron diyor ki:

«Bu ihtişam ve darat, zulüm ve tedhiş ile elde edilmiş ve birçok eyaletlerin mahvü harabisine sebebiyet vermiştir. Küçük Rusyanın nüfusu çok merkezlerinden ve imparatoriçenin geçmiyeceği yerlerden halk, bu boz kırlara dağıtılmak için kovulmuştur.»

Sonradan hayvanat ve mevaşisinin ekserisi mahvolmuş bulunan bu bedbaht halkı, geriye sürmüşler ve bir çokları açlıktan ölmüşlerdir.

Şimdiki zamanlarda Ukrayna, feci sergüzeştler geçirmiştir.

1917 ihtilâli, Ukraynada büyük bir şevk ve sevinç uyandırmış, eski emeller canlanmıştı. Kievde cümhuriyet ilân olunmuştu. Simon Petlioura Ukrayna idare meclisinin büyük adamı idi. Brest - Litovsk muahedesinden sonra Almanlar, bir müddet memleketi işgal etmişlerdir. 1918 teşrinisani mütarekesi, Almanları Ukraynadan uzaklaştırmış ve cümhuriyet tekrar kurulmuştur. Fakat Ukrayna cümhuriyetinin yaşama kabiliyeti az ve kararsızdı. Petlioura ile general Denikinin beyaz muhafızları arasındakî kavgalar, vaziyeti daha ziyade karıştırdı ve Ukrayna bolşevik istilâsına karşı koyamadı. 1823 temmuzunda Ukrayna sosyalist Sovyet cümhuriyeti namile resmen Sovyet Birliğine girdi.

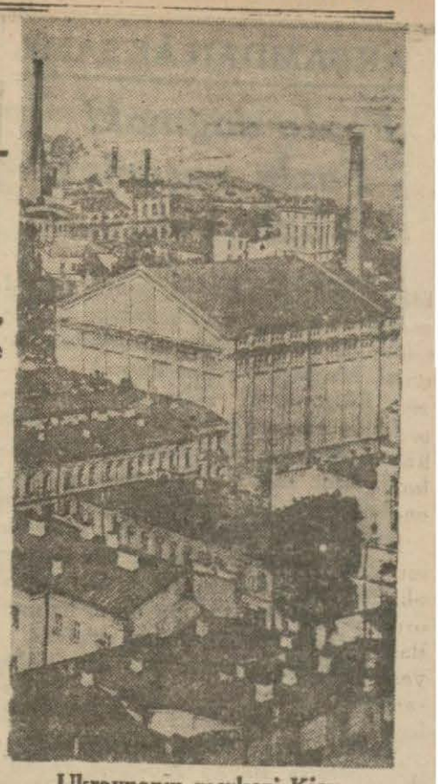

Ukraynanın merkezi Kiev şehrinden bir görünüş

B. Hitlerin şansölye olmazdan evvel bu tarafa bakmış olması tabiidir. B. Hitler, Mein Kampf «Kavgam» kitabında Alman milletine yaşamasını temin edecek bir ziraat müstemlekesi toprağı temin edilmesi lüzumunda ısrar etmişti. Fakat hiç şüphesiz, her şeyden evvel arkada bir düşman bulundurmamak için Fransayı zarar veremiyecek bir hale getirmek lâzımdı. B. Hitler kitabında diyor ki: «600 yıl evvel biten yerden başlıyoruz. Cermenlerin Avrupanın cenubuna ve garbına doğru ebedî yürüyüşünü durduruyor ve gözlerimizi, şark tarafındaki memleketlere çeviriyoruz.»

Yine B. Hitler kitabında ilâve ediyor:

«Bugün Avrupada yeni topraklardan bahsediyorsak evvelemirde Rusyayı ve kendisine tâbi komşu memleketleri düşünüyoruz.»

Hâdiseler B. Hitlerin fikirlerinin tatbikinde şayanı kayt bir sebat ve azmi bulunduğunu gösteriyor. Müşarünileyh, vaktile ilân edilmiş olan gayeyi unutamıyor. Ahval ve şerait kendisini bu gayeye doğru yaklaştırmıştır.

Yollar, kitabını yazdığı zamanki kadar geniş bir surette açılmıştır. Almanyaya hiçbir şey reddedemiyecek olan Romanyadan bahsetmeksizin, bugün taksim edilmiş olan fakat içinde en az beş milyon Ukraynalının yaşadığı Polonya vardır.

Bu Ukraynalılar arasında mazinin hatıralarına bağlı bulunan ve büyük bir vatan kurmak hayalini besliyen birçok kimseler vardır. Bunları tatmin etmek mümkün değil midir?

Almanyanın nüfuz mıntakasında hâkimiyetlerini tanıdığı fakat istiklâlleri mahdut muhtelif memleketler vardır. Berlinde ve Romada kani bulunduğu gibi, harp zaferle nihayet bulunca bu rejime tâbi olacak devletlerin mikdarı artacaktır.

Otuz küsur milyon nufusu bulunan ve toprakları, yüzlerce milyon insanı besleyebilecek olan Büyük Ukrayna bu sınıfta yer almıyacak mı?

Ortada Rusya vardır. Sovyetlerle Almanya arasındaki münasebat, iyidir, hararetli nutuklar teaki edilmiştir. Fakat bu ilelebet devam edecek mi? Bu şüphelidir. B. Hitler gayretini kırabilecek mânie çarpmamak için hedeflerini sıraya koymak hususunda şayanı kayt bir maharet göstermiştir. Fakat her şey, evvelden çizdiği hattı harekette sebat ettiği fikrini veriyor. Nuremberg'de hatıralardan silinmiyecek kelimelerle bolşevizmi takbih ve muahaze etmedi mi?

Harp muazzam bir vüsat almıştır. Buna iştirak eden bütün memleketleri harabeye çeviriyorsa bolşevizmin saati de gelecektir.

Cermenliğin Mein Kampf kitabında kaydedilen şarka doğru yürüyüşüne tekrar başlaması için Almanyanın bütün kuvvetini muhafaza etmesi lâzımdır. Şayet Almanya kuvvetini muhafaza edemezse Ukrayna üzerindeki emeller, insanların tasarladıkları fakat tatbik edemedikleri diğer büyük tahakküm projeleri gibi havaya gidecektir.

★ Fatih İlkokullardaki Yoksul çocuklara Yardım Cemiyetinden: Cemiyetimizin yıllık kongresi 26 haziran 941 perşembe günü saat 14 te Fatih Halkevi salonunda yapılacağından, sayın âzamızla şube kollarımızın İdare heyetlerinin teşrifleri rica olunur.

Dev Aynası

Bir tecrübe!

Belediyenin yaptıracağı şarkkârî kahvehaneler üstad Ercümend Ekrem'i epey sinirlendirmiş, bu kahvehanelerin Avrupadaki taklid şark salonlarına benziyeceğinden, içinde fraklı garsonların hizmet edeceklerinden, kübik koltuklarda oturulup salamlı sandviçler yeneceğinden endişe ediyor...

Lâkin şarkkârî kahvehanelerin mutlaka birer (Salon Oriyantal) olması lâzım gelmiyeceği gibi oralarda mutlaka peykelere bağdaş kurup oturmak ve şalvarlı, yemenili, palabıyıklı kahveci çırakları elinden okkalı kahveler içmek de icap etmez sanırız.

Yok, eğer muharrir behemehal dekora uymak istiyorsa bir gün ayağına şalvarla çedik pabuçları giyer, beline de kuşağı sarıp arasına saldırma ile çakmaklıyı yerleştirir, burnunun altına da bir palabıyık, kakule tesbihini sallıya sallıya şarkkârî kahvehaneye gider ve bir yer hasırına bağdaş kurup çubuğunu tellendirir!..

Bu onun için bir tecrübe, etraftakiler için de görülecek bir manzara olur!..

Örnek

Hâdiseler, siyasî yazı yazmak gayretinde bulunan muharrirleri sık sık mat ettiği için onlara artık birer ukala nazariyle bakanlara Asım Us'un bir başmakalesini tavsiye ederiz.

Değerli başmuharrir evvelki günkü başmakalesinde şunları yazıyor:

«... İyi hazırlanmış ve pişirilmiş arpa ekmeği gevrek ve lezzetli, hazmı da kolay olur. Yüzde otuz arpa, yüzde yirmi çavdar unu karıştırılmış olan ekmeğin lezzetine diyecek yoktur. Yalnız bunun iyi pişirilmemiş olduğu için hazmedilemediğinden bahsedenleri görüyoruz...»

Bu suretle başmuharrir ukalâlığından bıkanlara âlimane bir başmakale örneği vermiş oluyor.

Artık hangi tip başmakale daha şayanı tercihtir, orasını kari bilir.

Ceza

Arap harfleriyle okuyup yazanların üç ay hapis ve on lira para cezasına çarpılacakları haber verildi.

Gebe karınlı «B» ler, kırkayak gibi «M» ler yerine teknе gibi beleri, çomak gibi mimleri, kuzu başlı vavları kullanmakta devam eden muharrirleri düşündürecek bir karar!..

Fakat onlar arap harfleriyle yazmak yüzünden senelerdir ceza çekmiyorlar mı?..

Gerçi hiç birisi bu yüzden hapse atılmamış, para cezasına uğramamıştır amma, arap harfleriyle yazdıkları birçok kelimelerin mürettipler tarafından bambaşka şekillerde dizilmesi yüzünden birçok güzelim yazılar bazan gülünç, bazan feci mânalar almıştır.

Yazısının altına imzasını koyan bir muharrir için de az bir ceza değildir hani!..

İnkilâp devrinde

Güzel bir çeşme görürsünüz, baştanbaşa mermer oymalarla süslenmiş, Türk tezyinî sanatının ve Türk yontmacılığının bir şaheseridir. Bu çeşmeden bir yudum su içmek yalnız damak ihtiyacını değil, dimağ ihtiyacını da tatmin eder.

Çeşme taşının üst tarafında nefis süluis yazısı ile bir kitabe, onun üstünde de yuvarlak bir boşluk vardır. Burası saltanat devrinde her âmme eserine vurulan ve inkılâptan sonra müzelere nakledilen padişah damgası tuğranın boş kalmış yeridir.

Ve bu boşlukta inkılâp kasırgasının izlerini görmek her zaman mümkündür.

Fakat musluk yerinde de, tıpkı burnu düşmüş bir insan yüzünün çirkinliğini arzeden, bir boşluk vardır ki bunun inkılâpla olan alâkası makûsen mütenasiptir. Zira her sahada feyizli neticeler veren inkılâp devrinde bir çeşme musluğunun kuruması değil, bilâkis ikileşmesi, sularının daha çok çağıldaması icap eder.

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Simavna kadısı oğlu ŞEYH BEDREDDİN

Osmanlı tarihindeki birçok kahramanlara gadir edildiği, bazılarına da lâyık olmadıkları payeler verildiği iddia edilmişti. Bu arada Patrona Halil'le Simavnalı Şeyh Bedreddin de mağdurlar arasında zikredliyordu.

Patronaya dair menfi düşüncemizi aksettirmiştik. Fakat Şeyh Bedreddin onun gibi kıymetsiz bir şahsiyet değildir. Arada mukayese bile caiz olamaz. Kaldı ki, onun değeri öteden beri de tasdik olunmuştur. Bunun için «tarihî kıymetlerin yeniden tedkiki» cereyanının uyanmasına dahi lüzum yoktur.

***

Milâdî 1368 le 1420 arasında yaşıyan Şeyh Bedreddin, müslümanlıkta ve cemiyet kaidelerinde bir değişiklik yapmak için uğraşmış, mücadelesinde mağlûp olup idam edilmiş bir Türk âlim, filozof ve siyasisidir.

Tarih kitapları ondan ekseriya Bedreddini Simavi diye bahsederlerse de kendisinin Kütahya civarındaki Simav'la alâkası yoktur. Bu sebeple Simavi tabiri yanlıştır. Babası olan Kadı İsrail, Edirne civarındaki Simavna'nın fatihi, valisi ve kadısı olarak tanılır. O da bu kasabada doğmuştur. Bu sebeple kendisine Simavnalı demek icab eder.

Tahsil için Konyaya, Hicaza ve Mısıra seyahat etti. Mısırda hayli müddet kaldı. Ora sultanı Berkuk'un oğlu Ferec'e hocalık etti. Sonra Ahlattaki Şeyh Hüseyin'e tâbi oldu. Onun emri üzerine, irşad için Tibrize gittiği sırada Aksak Timurun (Timurlengin) huzurunda ve başka âlimler arasında bir meseleyi halletderek büyük hükümdarın teveccühünü kazandı.

Ölü kelebeği diriltmek tarzında mucizeler de gösteriyordu.

Yıldırım Beyazıdın mağlûbiyetinden sonra, Bedreddin, padişahın oğullarından Musa Çelebinin kazaskeri oldu. Çelebi Sultan Mehmed kardeşlerini yenip padişah olunca Bedreddini İznik'e gönderdi. Ona maaş da bağladı.

Fakat şeyh düşüncelerini etrafındakilere aşılamıştı. Kendisine inananlar arasında Börklüce Mustafa İzmirin Karaburun taraflarında on bin kişi kadar toplıyarak Dede sultan namile ve Bedreddinin hesabına mücadeleye girişti. Ona tâbi olanlar arasında gayri müslimler, hattâ papazlar bile vardı. Papazlar, onun, denizden yürüyerek, Sakız adasına geçmek kerametini gösterdiğine inanıyorlardı. Diğer bir müridi, Yahudiden dönme Torlak Kemal da üç bin maiyetile Manisada meydana çıktı.

Bu hareketler padişaha isyan sayılmıştı. Çelebi Sultan Mehmedin askerleri muhtelif seferler, Dede Sultanla çarpışıp mağlûp oldularsa da, nihayet galib geldiler. Börklüce Mustafayı da, Torlak Kemali de işkenceyle öldürdüler.

Börklüce kendisine işkence edilirken «Lâilâheillâllah» dediyse de «Muhammeden resulullah» demiyordu. Zira, mezhebin gayesi Yahudi, Hıristiyan Müslüman ve Mecusi bütün insanları Bedreddinin reisliği altında toplamaktı.

Bedreddin, taraftarlarının Romanya taraflarında çok olacağını düşünerek ve oradakilerin yeni bir sarı saltık beklediklerine kani olarak, İznikten, Kastamonu ve Karadeniz yolu ile Kara ormana geçti. Kendisinin de üzerine bir ordu gönderildi. Şeyh esir düştü. Ulema meclisinde muhakeme edildi. Kimse onun idamına fetva vermek istemiyordu. İranlı bir hoca bu fetvayı verince bizzat kendi de altına imzasını koydu ve Serezde asıldı. (Kemikleri son zamanlarda İstanbula getirilmiştir.)

38 kadar eseri vardır. Bunların ekserisi fıkıh ve tasavvufa aittir. En meşhur eseri müslümanlık itikadlarını anlayışını gösteren Varidat'tır.

M. Turhan Tanın hülâsasına nazaran, Bedreddin taraftarları şu akideleri neşrediyorlardı:

«Dünyayı Allah insanlar için yarattı. Yeryüzünde herşey, servet ve mahsulât, insanlarındır. Tabiatın hediyesi olan bu servet müsavi yaratılan insanlar arasında müsavi surette taksim olummalıdır. Nikâhlı kadınlardan maada herşey müşterektir. Itaat olunacak kanunlar tabiî kanunlardır. Bu kanunlar akıl ve izanle idrak olunur. Herkes idraki nisbetinde ilâhi kanunları anlar. Kimse kimseyi kendi gibi düşünmeğe icbar edemez. Fikir ve vicdan bir tabiat âheninin mahsulüdür, cebre hedef olamaz. Bu sebeple islâm, hıristiyan, musevi, mecusi yoktur. Yalnız insanlar, yani kardeşler vardır. Bu kardeşliğin kabul edilmesiledir ki, hak batıla galebe eder ve zülümden, tegallüpten başka bir şey olmıyan hükümetler yıkılır, tekkeler kapanır, dervişler yok olur, hocaların saltanatı çöker.»

Darülfünun Kelâm tarihi müderrisi B. Şerafeddinin Şeyh Bedreddin isimli küçük bir eseri 1925 de basılmıştır.

SAĞLIK ÖĞÜTLERİ

Yazın ne içmeli?

Hava sıcak olunca insan terler, terleyince de su içmek ihtiyacını duyar... Susuzluk dünyada en büyük işkencedir. İnsan hiç bir şey yemeden günlerce yaşayabilir. Fakat susuzluğa birkaç saatten fazla tahammül edemez. Çünkü vücudda su azaldıkça kan koyulaşır ve nihayet deveran edemez hale gelir. Bu halin devamının neticesi ölümdür.

Susuzluk boğazın, ağzın kuruması, tahammül edilemez bir su içmek ihtiyacı ile tezahür eder. Çok tuzlu, baharatlı yemekler, yahut uzun müddet burunla değil, ağızla teneffüs etmek de bunu tevlid eder. Susuzluğa karşı yapılacak iki şey vardır: Susamağa meydan vermemek, susadıktan sonra su ihtiyacını en iyi şerait dahilinde temin etmek. Fazla sıcaklarda susamamak için evvelâ yemeklere dikkat etmek lâzımdır. Yemekler hafif, az tuzlu olmalı, baharat kullanılmamalıdır. Alkollü içkilerden çekinmeli, bilhassa hızlı yürürken ağızdan nefes almamalıdır. Arasıra ağzı çalkalamak da faydalıdır. Bu, sinirler, vücuddaki glândlar üzerinde iyi tesir yapar. Nihayet susamamak için fazla terlememeğe gayret etmek lâzımdır.

Susayınca tabiî bu ihtiyacı tatmin etmek lâzımdır. Bunun da en basit usulü su içmektir. Fakat insan su içince yeniden terler ve tekrar su içmek ihtiyacını duyar. Bunun için içilen suyun vücudün su ihtiyacını uzun müddet temin edecek şekilde olması lâzımdır. Mühim cerrahî ameliyeler geçirenler, bilhassa fazlaca kan kaybedince çok susarlar ve su içmek isterler. Halbuki hissin iptali için verilen ilâçlardan sonra bir damla su tehlikeli gasyanlara sebebiyet verir. Bu sebeple ameliyat geçirenlere bir iki gün su vermezler. Bunların su ihtiyaçlarını temin etmek üzere sunî serum yapılır ki bu 7/1000 nisbetinde tuzlu sudur.

Ameliyat geçirmiyenlere su verirken bazı tedbirler almak lâzımdır. Yapılacak ilk şey alkollü, pek soğuk meşrubattan çekinmektir. Bunlar muvakkat bir ferahlık verseler bile çok geçmeden daha fazla hararet tevlid ederler. Dondurmalar, limonatalar, şerbetler de böyledir. Önünde veya yakınında soğuk meşrubat bulunanlar bundan mütemadiyen içerler. Bu suretle midenin vazifesini görmesini güçleştirirler ve terlerler.

Fazla su içmenin önünü almak için sıcak çay, kahve, ıhlamur tavsiye ederler. Filhakika bunlar soğuk içkilerden ziyade harareti keserler. Fakat bu hususta birkaç sene evvel Almanyada yapılan tecrübeler çok iyi neticeler vermiştir. Almanlar, buzlu olmamak şartiyle serin ve hafif tuzlu suyun harareti en iyi kestiğini görmüşlerdir. Bu usul vücuda tuzlu su zerkedecek yerde tuzlu suyu içmek demektir. Bir litre su içine dolu bir kahve kaşığı tuz atmak kâfidir.

Bir parça düşünürsek bu buluşun çok mantıki olduğunu anlarız: Terlemek ve idrar bizi yalnız sudan mahrum etmiyor, vücuddaki tuz da azalıyor. Tuzun azalması derhal su içmek ihtiyacını duyan sinirlerin merkezini harekete getirir. Pek hafif tuzlu su vücudün tuz ihtiyacını da etmin eder.

Alman atletleri 1936 olimpiyadlarında pek hafif tuzlu su içmişlerdir. Almanlar Berline gelen diğer atletlere de ayni sudan ikram etmişlerdir. Fakat birçok yabancı atletler tuzlu suya rağbet etmemişlerdir. Neticede onlar çabuk susamışlar, Almanlar susuzluğa daha fazla mukavemet etmişlerdir.

Yapılan tecrübelerin müsaid neticelerine rağmen birçok kimselerin tuzlu su içmek istemiyeceklerini tahmin ediyoruz. Bunlara başka bir tavsiyede bulunacağız: Hafif soğuk et veya tavuk suyu içsinler. Hararetlerinin çabuk kesileceğini göreceklerdir.

Otomobil lâstikleri

İstanbula getirilen 1650 otomobil lâstiği Anadolu vilâyetlerine gönderilmiştir. Ticaret Vekâleti, İstanbul ihtiyacının da bu lâstiklerden giderileceğini bildirmişse de, lâstikler evvelce tamamen gönderildiğinden, Vilâyet müşkül mevkide kalmıştır. Ticaret Vekâletinden İstanbulun ihtiyacına sarfedilmek üzere 500 lâstik istenmiştir.

İstimlâk işlerine hız verildi

Belediye İstimlâk işleri müdürlüğü, yol ve meydanların açılmalarına mesdar olan binaların istimlâk muamelelerine hız vermiştir. İstimlâk müdürlüğü Akaretleri Maçkaya bağlıyan cadde üzerindeki istimlâk muamelelerini tekemmül ettirmektedir.

Hasköyü Kasımpaşaya bağlıyan yeni yol üzerindeki istimlâk muamelelerine devam olunmaktadır.

DENİZ

Tayyare gemileri

Son zamanlarda bütün bahrî devletler bu gemilere büyük ehemmiyet veriyor

Deniz muharebelerinde hava kuvvetleri gittikçe daha mühim bir rol oynamağa başlamıştır. Bunlardan bir kısmı karadan uçmakla beraber iki donanma arasındaki muharebelerde rol oynayan deniz tayyareleridir. Bu tayyareler, tayyare gemilerinden uçuyorlar.

Bir İsviçre gazetesi bu münasebetle tayyare gemileri hakkında bir makale neşretmiştir. Gazete diyor ki:

Giridin şimal sahilinde iki İngiliz kruvazörü ve dört İngiliz muhribi Alman tayyarelerinin bombaları ile batmıştır. Bu harp gemileri, İngiliz hava kuvvetlerinin yardımından mahrum kalmışlardı. Groenland ile Avrupa arasında da Almanların Bismarck zırhlısı, İngiliz torpil tayyareleri tarafından batırılmıştır. Bu hâdiselerden alınacak ders pek basittir: Denizlere hâkim olmak için kuvvetli bir hava filosuna malik olmak lâzımdır.

Girid ile Groenland muharebeleri arasındaki bir farkı kaydedelim: Girid muharebesinde üssülharekeleri, civardaki Yunan topraklarında bulunan Alman tayyareleri katî bir rol oynamışlardır.

Okyanusun ortasında cereyan etmiş olan Groenland muharebesinde ise, yalnız deniz tayyareleri müdahale edebilmiştir. Bunlar tayyare gemilerinden uçmuşlardır. Denizlerin hâkimiyeti üzerinde esaslı bir rol oynayan büyük deniz muharebeleri umumiyetle sahillerden uzak cereyan ettikleri cihetle, tayyare gemileri birinci derecede bir rol oynamaktadır.

Evvelemirde infilâk ederek batması, Büyük Britanyada şiddetli bir teessür uyandırmış olan Hood harp kruvazörü hakkında biraz malûmat verelim:

Hood 1916 senesinde plânı tasarlanmış büyük bir muharebe kruvazörü idi. Bu kruvazörün esas vasfı, mermilere mukavemetten ziyade «sürat ve ağır topçu» kuvveti idi.

Ship of the Royal Navy İngiliz bahriye mecmuası, 1928 tarihli nüshasında bu kruvazörden şöyle bahsediyordu: «Bu sınıftan dört gemi, bazı Alman harp kruvazörlerine karşı koymak için 1916 senesinde inşaat tezgâhına konulmuşlardı. Fakat bu kruvazörlerin 1917 senesinde inşası durdurulmuş ve yalnız Hood muharebe kruvazörü tamamlanmıştır. Bu gemiler hafif bir zırh kuşağiyle muhat bulunacaklar, saatte 33 mil süratle seyredecekler ve filonun muharebe saffına girmiyeceklerdi. Jutland deniz muharebesinden sonra bu geminin plânları değiştirilmiş, Hood'a süratinden saatte iki mil feda edilerek beş bin ton ağırlığında munzam bir zırh kuşağı ilâve edilmiş ve sürat le kuvvet arasında, kendine hâs bir müvazene temin olunmuştu.

Hood, nazarî bir surette Jutland muharebesinden sonra tamamlanmış olmasına rağmen daha kalın bir zırh kuşağına lüzum gösteren modern harp telâkkilerine uygun değildir.» 1929 senesinde Hood'da yapılan tadiller, bu gemiyi tamamiyle asrileştirememiştir.

Şimdi, tayyare gemilerine avdet edelim. Tayyare gemilerinin bu harpte müessiriyeti gün geçtikçe daha ziyade meydana çıkıyor. Bunun isbatı da Bismarck'ın ziyaı ile neticelenen Victorious ve Ark Royal tayyare gemilerinin müdahalesidir.

Bu sahada Alman bahriyesi geridedir. Vakia Alman donanmasının son sistem iki tayyare gemisi vardır. 1938 ve 1939 senelerinde denize indirilen bu iki tayyare gemisinin, 1940 senesinde hizmete girmeleri lâzımdı. Bunlar, Graf Zeppelin tayyare gemisiyle eşittir. Bu gemiler, 19,250 ton hacmnide olup, diğer devlet donanmalarındaki benzerlerinden daha kuvvetli bir topçuya malik, yani 150 milimetrelik on dörder topla mücehhezdirler. Bunlardan her biri kırkar tayyare taşıyor.

İkisi de 1917 senesinde inşa edilmiş olan Courageous ve Glorious tayyare gemilerinin 1939 eylûlünde ve 1940 haziranında batmalarına rağmen İngiliz bahriyesinin sekiz tayyare gemisi daha vardır. Bunların en eskisi 1917 senesinde hizmete girmiş olan Furious'tur. Furious 22,450 ton hacminde olup 14 santimetrelik on top ile mücehhezdir ve 36 tayyare taşımaktadır. Hafif kruvazör olarak inşasına başlanmış olan bu gemi, daha tezgâhta iken tayyare gemisine kalbedilmiştir. Sürati saatte 31 mildir.

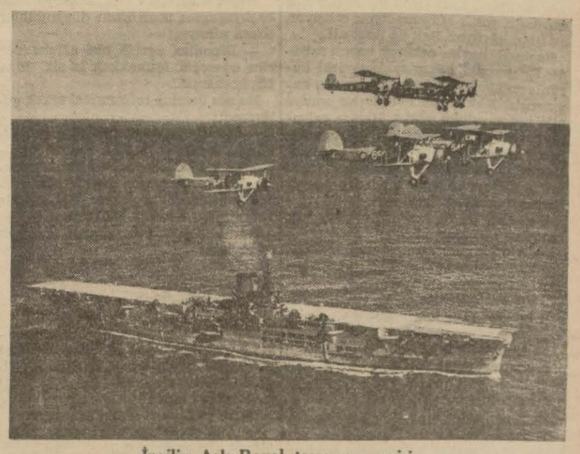

İngiliz Ark Royal tayyare gemisi

22,450 ton hacminde olan Eagle tayyare gemisi, saatte 24 mil süratindedir ve 152 milimetrelik 9 topla teçhiz edilmiştir. Bu, 1914 senesinde tezgâhta iken el konulan ve esaslı bir surette tadile uğrayan bir Şili zırhlısıdır. 24 tayyare taşıyor.

Tayyare gemisi olarak inşa edilen ve 1923 senesinde hizmete giren ilk İngiliz harp gemisi, Hermes'tir. Hacmi istiabîsi 10850 tondur. Sürati 25 mildir. 1939 senesinde ihtiyata nakledilmiştir. Bugünkü deniz muharebelerinde ismi daha çok geçen Ark Royal tayyare gemisi, Hermes'ten daha kuvvetlidir. Bu gemi 1938 senesi ikinci teşrininde hizmete girmiştir. Saatte sürati 31 mil ve hacmi istiabîsi de 22,000 tondur. 114 milimeterlik 16 top taşıyor. Birbiri üzerine konulmuş iki hangarı ve 3 asansörü vardır. Naklettiği tayyareler avcı 800 ve 803 sınıf. (Bismarckı vuranlar) tayyareleri, 810, 814, 820 ve 821 tarassud ve torpil tayyareleridir ve ceman 72 tayyaredir.

Geminin ön tarafında kâin olan havalanma meydanı 240 metre uzunluğunda ve 30, 40 metre genişliğinde olup, tayyarelerin havalanmasını hızlaştıran iki accélerateur'ü vardır. İlk tecrübelerde 11 dakikada 9 tayyare havalanmıştı.

1940 - 1941 senelerinde hizmete giren son sistem tayyare gemileri şunlardır: İllustrious ve bir torpil tayyaresi Bismarck zırhlısına tam bir isabet temin eden Victorious, Formidable ve İndomitable'dir. Bu tayyare gemilerinin dördü de 23,000 er ton hacminde olup 114 milimetrelik on altışar top taşıyorlar. Bunlar Ark Royal tayyare gemisinin daha mükemmelleridir.

Fakat İngilterenin tayyare gemileri yalnız bunlardan ibaret değildir. Eiyevm tezgâhta bulunan İnplacable ve İndefatigable, selefleriden hem daha süratli, hem de daha muhafazalı olacaklardır. Ark Royal'in bu kadar isabetler aldığı halde batmamış olduğu ise malûmdur.

Japonya da tayyare gemisi cihetinden zengindir. Hosyo (1922), Akagi (1927), Kaga (1928), Ryujo (1933), Soryu ve Hiryu (1938), Koryu ve Syokaku (1940-1941) senelerinde inşa edilmişlerdir. Bunlar 7,100 (Ryujo) ile 30,000 (Hosyo) arasındadır. En son sistem Japon tayyare gemileri 10 ile 12 bin ton arasındadır.

Birleşik Amerikaya gelince 1927 senesinde inşa edilmiş 33,000 er ton olan Saratoga ve Lexington kuvvetli tayyare gemileri ile 14,500 tonluk Ranger (1934), 19,900 er ton hacminde Entreprise ve Yorktowne (1938), 14,700 tonluk Wasp (1940) tayyare gemilerine malik tir. Birleşik Amerika yirmişer bin ton hacminde olan Hornet, Hudbold ve Matagorda tayyare gemilerinin inşasını tacil ediyor.

İtalyanın tayyare gemisi yoktur.

Hulâsa mihver devletlerinin kara tayyareleri, Anglo Saksonların da deniz tayyareleri daha kuvvetlidir.»

DÜNYADA NELER OLDU? NELER OLUYOR

22 çocuk babası

İngilterede fazla çocuk babası olmak payesi, galiba Londrada yaşayan Osborn namında birine ait olsa gerektir. Osborn elli iki senedenberi Londranın en büyük hastanelerinden birinde hastabakıcıdır. Osbornun 17 si erkek, beşi kız olmak üzere hepsi de hayatta 22 çocuğu vardır.

Son günlerde Osborn 72 nci doğum yılını, çocuklarile muhat olarak kutlamıştır. Erkek çocuklardan beşi, İngiliz ordusunda hizmet görmektedir. Kızlarından biri polistir ve en küçük kızı da 24 yaşındadır. Diğer kızlarının hepsi evli ve çok çocuk sahibidirler.

Osbornun son çocuğu 1921 senesinde doğmuştur. Kendisi 27 yaşında iken 20 yaşında hastabakıcı bir kızla evlenmişti.

Devasa bir tay

Birleşik Amerikada Main eyaletinde, Belvonda bir tay doğmuştur. Bu tay, mütehassıs baytarların fikrince, dev asa olack ve cesamet itibarile bundan yüz yıl evvel Virginia eyaleti dahilinde doğmuş atı da geçecektir. O atın yerden sağrısına yüksekliği 2,30 ve yerden yelesine kadar irtifaı da 3,50 metre idi. Muazzam beygirin bacakları arasından normal boyda bir beygir ferah ferah geçebiliyordu. Virjinia'nın o dev atı, harikulâde bir kuvvet sahibi olduğu cihetle, terbiye edilememiş, hiç bir Kovboy sırtına binmeğe cesaret edememişti. Esasen o dev beygire, hiç bir zaman gem takılamamıştı. Yalnız kendisine nal çakılmasını memnuniyetle kabul ediyordu.

Main eyaletinde doğan dev tayın, selefinden farkı, fevkalâde halim ve selim olması, kendisine gem takılmasına ve sırtına binilmesine razı olmasıdır.

Hırvatistanın mesahası ve nüfusu

Zağreb 18 (A.A.) — Hırvatistan 115.133 kilometre murabbaı genişliğinde bir eraziyi işgal etmektedir. Nüfusu 7.080.629 kişidir. Bu nüfusun beş milyon 200 bini Hırvat, bir milyon 548 bini Sırp, beş yüzü Alman, 70 bini Macar, 37 bini Sloven, 44.267 si Behomyali ve Slovaktır. Hırvatistan hudutları dışında yaşayan Hırvatların miktarı ise bir milyon 700 bin kişidir.

Su Sporları Ajanlığından:

1 — Bölgemiz 1941 yılı yüzme hazırlık müsabakasının birincisi 22 haziran 941 pazar günü saat 13 te Moda yüzme havuzunda yapılacaktır.

2 — Talebe sporcular, mektepleri namına müsabakalara girebileceğinden, yarışlardan evvel Ajanlığa müracaat etmeleri lâzımdır.

3 — Hazırlık mahiyetinde olan bu müsabakalar yalnız büyükler arasında yapılacaktır.

4 — Hakemler: Rıza Sueri, Sıtkı Eryar, Bekir Macur, Faruk Birgen, Nuri Bosut, Suat Erler.

HER AKŞAM BİR HİKÂYE

Mükemmel erkek

— İşte, işte... «Mükemmel erkek» halı silkeliyor... Bak!...

Karı koca pencereye yaklaştılar. Evet karşı köşkün bahçesinde genç bir adam büyük, lâciverd renkli bir halıyı bir ağaç dalına asmıştı. Elindeki kocaman sopa ile bu halıyı dövüp duruyordu.

Karı koca bir müddet onu pencereden seyrettiler. Leman:

— Bu adama «Mükemmel erkek» ismini boş yere koymamışlar... Hakikaten de öyle... Zavallının bir saniye bile durduğu yok... Mütemadiyen çalışıyor, ev işleri görüyor. Bak da ibret al!..

Naşid «lâhavle» çekerek başını salladı. Bu karşıki adam mahalledeki bütün erkeklerin rahatını, huzurunu kaçırmıştı. Hakikaten evinde bir saniye bile boş durduğu yoktu. Habire çalışıyor ve akla gelmedik işler görüyordu. Semt halkı arasında meşhur olmuştu. Kadınlar kendisini ibret alınacak nümune ittihaz edilecek bir insan olarak kocalarına gösteriyorlardı.

Bazen de bu mükemmel erkeğin karısından bahsediyorlardı:

— Kimbilir ne rahat, ne mesud kadındır... Muhakkak ki elini sıcak sudan soğuk suya sokmuyordur...

— Talih talih işte bu kardeşim... Bizim kocalarımız doğru dürüst bir kahve pişirmesini bilmezler...

— Kahve dediniz de hatırıma geldi. «Mükemmel erkek» sabah kahvesini karısının yatağına götürüyormuş... Talihe bakın hele...

Herkesin böyle uzun uzun kendisinden bahsettiği kadını o zamana kadar kimse görmemişti. Mükemmel erkeğin etrafında pervaneler gibi döndüğü, bütün işlerini gördüğü bu kadın kimbilir ne kadar ahım şahım bir şeydi?

Lâkin «Mükemmel erkek» ve ailesi komşulardan hiç kimse ile konuşmuyorlardı. Hattâ işin garibi ne pençerede, ne bahçede, ne de balkonlardan birinde «Mükemmel erkek»in karısını gören yoktu. Sanki bu kadın bütün bir mahalleden, bütün bir semt halkından saklanıyor, gizleniyor gibi idi. Aradan günler, haftalar geçtiği halde kimse kendisi hakkında hiç birşey öğrenememişti.

«Mükemmel erkek» en ziyade Naşidin rahatını kaçırıyordu. Çünkü onun evile kendi köşkü karşı karşıya idi ve karısı ötedenberi daima kendisinin hiç bir iş yapmadığını ileri sürerdi. Şimdi ikide bir «Mükemmel erkeği» gösteriyor:

— İşte, diyordu, karısını seven, evine düşkün olan bir koca böyle hareket eder.

Karşıki komşu sanki Lemanı büsbütün coşturmak, kocasına karşı hiddetlendirmek istiyormuş gibi hamaratlığını arttırdıkça arttırıyordu. Artık bol su ile şakır şakır balkonları yıkamaklar, hattâ cam silmeler, bahçeyi sulamalar. mutfağın açık penceresi önünde bulaşık yıkamlar...

İşin en garibi bir gün Naşid onu bahçeye mendil, çorap ve saire gibi ufak tefek. yıkanmış bazı şeyleri ipe asarken görmüştü. Demek mükemmel erkeğin elinden hafif tertip çamaşır bile geliyordu ha...

Aman bari karısı bunu görmeseydi... Fakat imkânı mı var?

Leman karşıki komşunun bahçedeki faaliyetini hemen görmüştü. kocasına:

— Bak o da erkek, sen de... O da koca, sen de koca... Adamcağız çamaşırları yıkamış, şimdi de iplere asıyor...

Bu mükemmel erkek Naşidi deli divane edecekti. Maamafih hamarat komşuya kızan yalnız kendisi değildi. Mahallede oturan bütün erkekler ona içerliyorlardı. Hattâ aralarında şöyle konuştukları da oluyordu:

— Canım gidelim bu adamı bir heyet halinde ziyaret edelim... Ve kendisine vaziyeti anlatalım... Bu kadar açıktan açığa ev işleri görmesin.. bizim vaziyetimiz müşkülleşiyor.

— Hayır en iyisi bu adamla arkadaş olalım. Ve onu öylesine meşgul edelim ki bulaşıkla yalaşıkla uğraşmasın... Meselâ onu pokere yahud briçe alıştıralım...

— Saçma bir teklif bu... Gece pokerini. briçini oynar, gündüz gene bulaşığını yalaşığını yıkar...

Aksi gibi içlerinden hiç biri de mükemmel erkeği yakından tanımıyordu. Lâkin ne olursa olsun onunla konuşmak, anlaşmak istiyorlardı.

Semt erkekleri en iyi konuşan, ikna kudreti en fazla olan arkadaşlarından dördünü bu işe memur ettiler. Bunlar heyet halinde «Mükemmel erkeği» ziyaret edecelkerdi. Netekim öyle yaptılar. Hamarat komşu onları güler yüzle karşıladı. Salona aldı. Etraf tertemizdi.

Heyet azasından biri lâkırdıya nasıl başlıyacağını uzun uzun düşündükten sonra nihayet:

— Efendim, evvelâ bizi affetmenizi rica edeceğiz. Muhakkak ki siz ideal bir kocasınız...

Bu söz üzerine mükemmel erkek gülümsedi:

— Yanılıyorsunuz, dedi, ben evli değilim... Henüz bekârım... Yalnız çok titiz, çok temizlik meraklısı bir insanımdır. Pisliğe, ev içinde dağınıklığa katiyen tahammülüm yoktur. Bunun için kendi işimi kendim görürüm...

Heyet azası pek ziyade hayrete düşmüştü:

— Yaaa... demek bekârsınız öyle mi? Acaip şey!...

Mükemmel erkek cevap verdi:

— Evet... Maalesef bekârım. Ve bu kadar iş görmek beni son derece yoruyor... Evlenmek ve biraz rahat etmek istiyorum. Şöyle kendi tabiatimde birisile. evlenmem benim için çok hayırlı birşey olacak...

Heyet azasının gözleri parlamıştı:

— Demek evlendikten sonra rahat etmek niyetindesiniz...

— Tabii, tabii... Şimdi ne de olsa kadınsız bir hayat sürüyorum. Bütün işler bana kalıyor... Fakat o zaman..

Mükemmel erkeğin bekâr olduğu mahalleye yayıldıktan sonra herkes kendisine göre mütalâa yürütüyordu. Kimi:

— İşte onun alacağı kadın mesud olacak ve rahat edecektir... diyordu.

Kimi de:

— Acaba kiminle evlenecek?.. diye büyük bir merak içinde idi.

Nihayet merak edilen büyük hâdiseye de şahid oldular. «Mükemmel erkek» evlendi.

Anlatılana bakılırsa istediği gibi temiz, titiz, hamarat bir kadın bulmuştu.

Bütün semt halkı onların yaşayışlarını merak ediyordu.

Mükemmel erkek çoktanberi bahçede, balkonda, mutfak penceresinin önünde görünmez olmuştu. Artık eskisi gibi iş yapmadığı da anlaşılıyordu.

Aradan iki ay geçti.

Şimdi mükemmel erkek bu sıcak yaz sabahlarında erkenden bahçeye iniyor, büyük ıhlamur ağacının gölgesine kuruluyor ve yattığı yerden karısına sesleniyor:

— Necileciğim... Benim sütlü kahvemi getirir misin?

Ve Necile:

— Peki kocacığım!... diye elektrikli bir insan gibi büyük bir süratle kayboluyor, biraz sonra sütlü kahve fincanlarının bulunduğu tepsi elinde olduğu halde ıhlamur ağacının gölgesine dönüyordu. Genç kadın kocasının her arzusunu gözlerinden anlıyor ve onu yerine getirmek için pervaneler gibi çırpınıyordu. Bir erkek bu derece rahat edebilir, bu derece iyi yaşıyabilirdi. Sabahları bazen açık kalan balkon kapısından komşular kocasının kıravatını bile Necilenin bağladığını görüyorlardı. Artık erkekler onu karılarına gösterip: «Mükemmel kadın değil mi?» diye soruyorlar...

Hikmet Feridun Es

KÜÇÜK ILAN
okuyucularımız arasında
EN SERİ,
EN EMİN
EN UCUZ
vasıtadır. Alım, satım, kira işlerinde iş ve işçi için istifade ediniz.

Harbe aid resimler

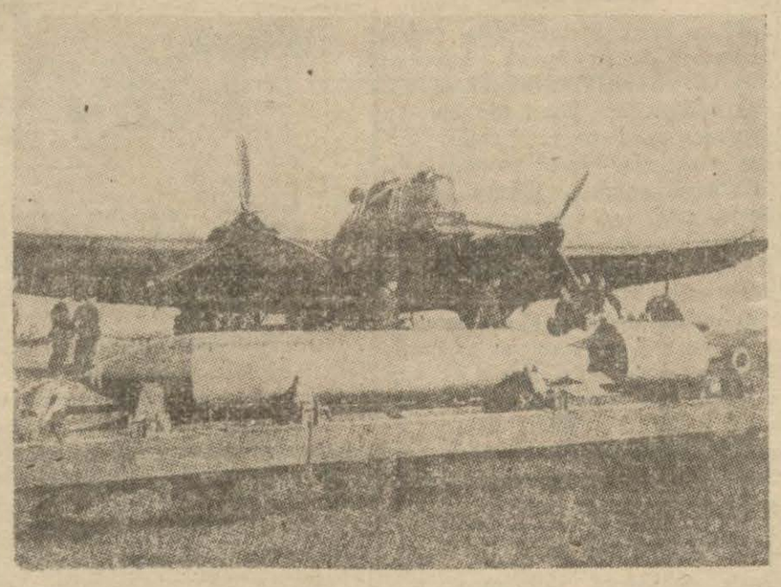

Ağır bomba taşıyan bir İngiliz bombardıman tayyaresi

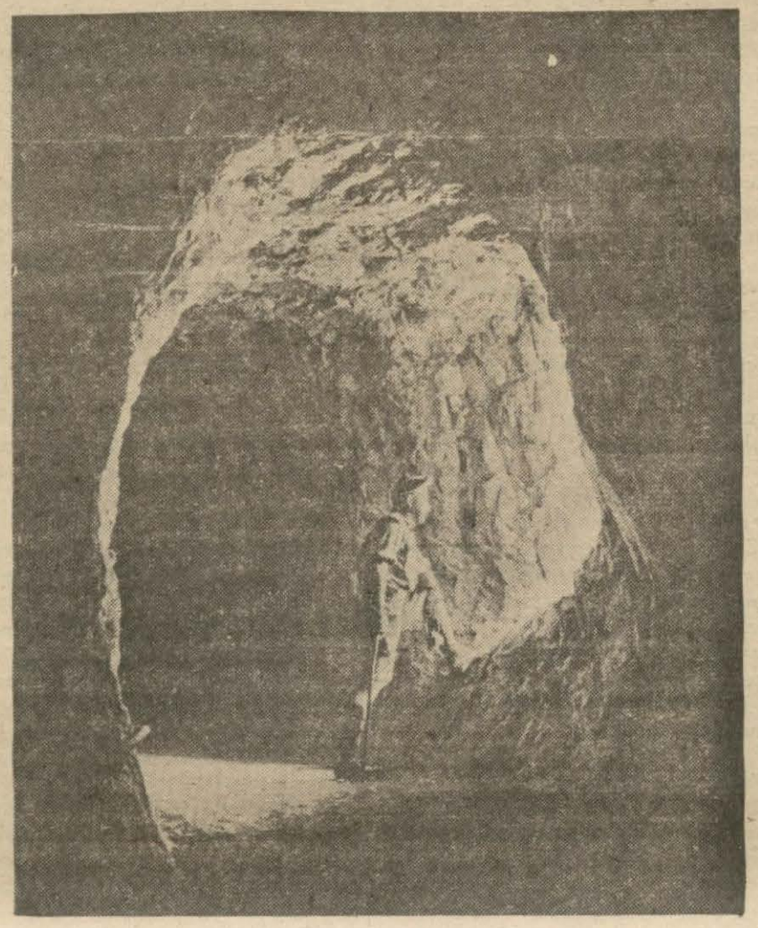

Cebelüttarıkta kayaların altındaki tabii tünel ve tünelin aralıklarından biri

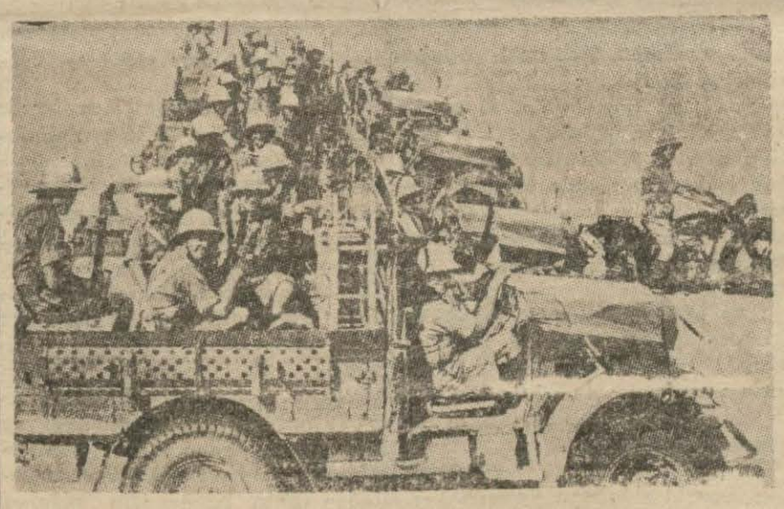

Afrikada hareket eden Hür Fransız motörize kuvvetleri

İngilterenin Hongkong valisi

Londra 18 (A.A.) — Hongkong umumî valiliği ve başkumandanlığına halen Tanganika umumî valisi bulunan general Mark Aitchison tayin edilmiştir. General sir Geoffry Alexander, sıhhî sebepler dolayısile Honkong'daki vazifesini terketmektedir.

Amerika, Arjantinden üs istemedi

Buenos-Aires 18 (A.A.) — Stefani ajansından: Reisicümhur Castillo gazetecilere beyanatta bulunarak Amerikanın halen Arjantin'den hiç bir eraz talebinde bulunmadığını ve üs tesisi için de müracaat etmediğini bildirmiştir.

ORDULARI DURDURAN KADIN

Tefrika No. 160 Yazan: İSKENDER F. SERTELLİ

O sırada ufukta pembe bulutlar beliriyor, ortalık iyice aydınlanıyordu. Etraftan geçen koyun sürülerinin sesleri işitiliyordu. Çobanlar sürülerini Bolâyır sırtlarına götürüyorlardı.

Şehir halkı yavaş yavaş uyanıyordu.

***

Saide, kaplanla göz göze gelince..

Eski masal kitaplarında okuduğumuz heyecanlı efsanelerde bile bu kadar korkunç bir sahneye tesadüf edilmemişti. Saide hergün güneşten çok evvel uyanırken nasıl olduysa uyuya kalmıştı.

Saide o gece, bütün vurgunlarda topladığı paraları odasına getirmişti. Gece yatarken şöyle düşündü:

— Donanmanın çabuk bitmesi ve hazırlanması için fazla işçiye ihtiyaç varmış. Parasızlıktan fazla işçi kullanamıyorlarmış. Ben bu paraları donanma beyine verirsem, istedikleri kadar işçi çalıştırabilirler.. donanmanın eksikleri de çabuk tamamlanır.

Ve ertesi sabah altın torbasını sırtına vurup tersaneye gidecekti.

Yatağına girdiği zaman söyleniyordu:

— Çalı bey bu kadar çok parayı görünce, kimbilir ne kadar sevinecektir.

İşte Saide bu yürekte bir insandı. O, donanma beyinin sevincini görmekten zevk duyacaktı. Bu kadar iyi duygular ve düşüncelerle yatağına giren Saide geç vakte kadar uyuyamamıştı. Onun içindir ki, sabahleyin de erken kalkamadı. Fakat, o sabah, odasında her zamanki mutad sükûneti ihlâl eden bir gürültü vardı. Saide yarı uyanık bir halde iken bu gürültünün arttığını duydu.. ve gözlerini açınca korkunç bir sahne ile karşılaştı.

Her gün kendisine taze et verdiği kaplan şimdi başı boş olarak odasında dolaşıyordu. Bir aralık bu vahşî hayvanla gözgöze geldiler. Saide yatağında nefes almadan, kımıldamadan yatıyordu. Kaplan ilk önce Saidenin karnına doğru başını uzattı.. dizlerini, kollarını kokladı. Ve onu tanımış gibi, birden geriye çekildi.

Kaplanlar, köpek kadar hassas olsalar bile, onun kadar sadık değillerdi. Buna rağmen vahşî hayvanın gözlerinde «Sen benim velinimetimsin! Ben sana fenalık yapmam!» diyen bir mâna vardı. Yahut Saide bakışlarile bu vahşî hayvanı sanki o anda uyuşturmuş gibiydi. Kaplan bir aralık pencereye uzandı. Saide bundan istifade ederek, yanı başında duran bir av etini yavaşça kaplanın üstüne fırlattı. Gecedenberi aç kalmış olan kaplan şimdi nasibini bulmuştu.. köşede onu didiklemekle meşgulken, Saide, yatağının yanında duran büyük palasını kaptı ve yataktan fırladı. Fakat, kaplan artık Saide ile meşgul değildi. Önündeki av etini yemeğe uğraşıyordu.

Saide bu vaziyetten istifade ederek, kendini süratle bahçeye attı ve hemen odanın kapısını kapadı.

Bu oda zaten — kapısı kapanınca— bir mahzene benziyordu. Penceresinde demir parmaklıklar vardı.

Saide bahçeye çıkar çıkmaz geniş bir nefes aldıktan sonra, itidal ve muhakemesini topladı. Düşünmeğe başladı: Demir kafes içinde duran bu vahşi hayvan, yuvasından nasıl çıkabilmişti?

Bahçıvanın dikkatsizliği yüzünden parmaklık açık bırakılmış olsa bile koskoca bahçeden Saidenin odasına nasıl gelmişti? Saidenin oda kapısını kim açabilirdi?

Saide bunları düşünürken:

— Büyük bir felâket atlattım amma. Bu işte bir oyun var sanıyorum.

Diyordu. Biraz sonra, parmaklık ucuna bağlanan bir ipin bahçıvan kulübesine kadar uzandığını görünce, şüphelerinde kendisini haklı buldu:

— Bana tuzak hazırlamışlar.. fakat. Allah korudu. Şimdi ben, bu tuzağa, kötülük yapmak isteyenleri düşüreceğim, dedi.

İpi yerden topladı. Demir parmaklığı kapadı. Ve bahçıvan kulübesine girerek, bahçıvanı uyandırdı:

— Öğlen oluyor.. bugün sen de benim gibi uyuya kalmışsın!

Dedi. Bahçıvan, Saideyi karşısında görünce şaşırdı.

Bu sırada arka bahçeden — bir tesadüf eseri olarak — İbrahim bey de kalkıp gelmişti. Saide, İbrahim beyi bahçıvanın kulübesine çağırdı:

— Size mühim birşey söylemek istiyorum, beyim! Biraz durur musunuz.

İbrahim bey kulübeye girince:

— Ne o? dedi - bizim bahçıvan yeni mi kalkıyor?

— Olur ya, beyim.. insanlık bu. Uyumuş, kalmış. Şimdi siz beni dinleyin: Ben yanımdaki parayı kalafat yerinde çalışan işçilere dağıtılmak üzere Çalı beye vermek stiyorum. Siz ne dersiniz bu işe?

İbrahim bey bu habere memnun oldu:

— İşe yarıyacak kadar paran varsa, derhal işçileri arttırır ve donanmanın eksiklerini çarçabuk tamamlarız. Ben de senden bunu beklerdim, Saide!

— O halde bahçıvana emredin de odamdaki para torbasını buraya getirsin. Kalafat yerine bugün beraber gidelim. Ve bu parayı Çalı beye beraber teslim edelim.

İbrahim bey hayretini ve sevincini gizlemeğe çalışarak:

— Allah senden razı olsun, yavrum!

Dedi ve bahçıvanı Saidenin odasına gönderdi.

Bahçıvan kulübeden çıkar çıkmaz Saide kulübenin kapısını iyice kapadı:

— Bahçıvandan emin misiniz?

— Çok sadık adamımdır... Evlerim, bahçem, erzak ambarım ona emanettir. Hattâ canım bile...

— O halde şuradaki pencereden onun para torbasını nasıl getirdiğini seyredelim.

İbrahim bey pencereye sokulmakla beraber, gülmekten kendini menedemedi:

— Sen boş yere şüpheleniyorsun, Saide! Bu adam benim yirmi yıllık bahçıvanım ve bekcimdir. Canım, namusum, malım, hasılı her şeyim onun elindedir. Bir gün bile fenalık görmedim ondan.

Saide hâlâ şüphelerini para üstünde toplıyarak için için gülüyor ve:

— Altının yüzü sıcaktır. Belki gelirken bir avuç alır..

Diyordu.

İbrahim bey:

— O halde bu parayı sen kendi elinle getirmeliydin, dedi. Neden onu gönderdin de kendin gitmedin?

— Ben taşıyamazdım.. torba altınla doludur. Bu altın torbasını ancak o taşıyabilir.

İbrahim bey dudağını bükerek kendi kendine söylendi:

— Bu saide ne tuhaf bir kadın. Torba dolusu altınını donanmaya sarfedilmek üzere hediye ediyor da paraya hâlâ el sürmek istemiyor.

Bu sırada, kulübeden giden bahçıvan, bahçenin ortasından geçerek Saidenin odasına varmıştı.

Belliydi ki, bir torba altın meselesi bahçıvanın da zihnini bulandırmıştı. Dalgın bir halde kapıyı açtı.. fakat, birdenbire sırt üstü yere düşerek şiddetle bağırdı:

— İmdad...

İbrahim bey kulübeden çıkmak istedi.

— Koşalım.. bahçıvana birşey oldu.

Saide, İbrahim beyin kolundan tuttu:

— Bu heyecanlı sahneyi ancak buradan seyredebiliriz. Bahçeye çıkmayınız.. telef olursunuz!

Gelibolu muhafızı:

— Niçin?

Diye sormağa vakit bulamadı Odada kapalı kalan kaplan, kapının önüne düşen bahçıvanın göğsüne pençesini atmıştı.

İbrahim bey gözlerine inanamıyordu.

— Aman Allahim! Bu ne?! Senin odanda kaplanın ne işi var? Bu canavar kafesten nasıl kurtulmuş da oraya kadar gidebilmiş?

Diyor ve korkudan titriyordu:

— Eyvah.. şimdi bu hayvanı nasıl yakalıyacağız?

(Arkası var)

Tefrika No. 109

Güzel Gözlü Kız

Aşk ve macera romanı Nakleden: (Vâ - Nû)

Bir lâhza evvel şu evin önünde mecalsizlikten düşüp bayılacak gibi olan serseriye artık benzemiyordu bile... Bu kadar kısa zamanda cidden bambaşka bir adam olmuştu.

Annesi onu yukarı çıkardı. Bir dolabın gözünü açtı. Burada yalnız çamaşır değil, elbise de vardı.

Sonra kadın aşağı indi. Sıcak su hazırladı ve oğlunu bir müddet yalnız bıraktı.

Cemal Nermi, soyundu. Oğlunun jiletile tıraş da oldu. Şakaklarındaki fazla saçları da düzeltti. Yıkandı. İnsan kılığına girdi.

Tuvaleti bittiği zaman, artık değişmiş vaziyetteydi. Evvelki sefil ve heyecanlı halinden eser kalmamıştı. Kendisine, Erenköyüne gelip buranın sükûnu içinde yerleşmiş bir taşralı hali gelmişti.

Annesinin yanına indiği vakit, ihtiyar kadın yerinden sıçradı:

— Tıpkı baban olmuşsun... Tıpkı baban... Bu akşam o sırtından çıkardığın hılıpırtıyı ocakta yakarım... Şimdi artık bana her şeyi anlatmanın zamanı geldi... Nasıl oldu da başına böyle felâketler geldi?

Cemal Nermi, müthiş sergüzeştinin bütün teferrüatını ihtiyar kadına anlattı. Yüzünü senelerce tanınmaz bir hale sokan ve şimdi kapanmış bulunan yara izlerini de gösterdi. Yedikule macerasını, delilerle arasında geçen vakaları, tımarhanedeki üç dostunu, polis hafiyesinin yaptığı tahkikatı, nasıl olup da hakikati meydana çıkaramadığını, hepsini hikâye etti. Sonra, Recep Can'ın şahsiyetine bürünüp hapishaneye girince ne eziyetler çektiğini de söyledi.

En kötü caniler arasına düşmüş; tecrübe hapishanesinde mütemadiyen kazma sallamak, taş kırmak mecburiyetinde kalmış... Fakat asıl onu harap eden bu eziyetli işler değilmiş, kötü, vicdansız adamlarla birlikt bulunmak büsbütün kendisini harap etmiş...

Böylece beş sene geçmiş... Nihayet günün birinde üç arkadaşiyle birlikte kaçmak imkânını bulmuş... Bir kayığa binmişler. Kayık batmış. İçlerinden biri boğulmuş... Öbürleri ise, bir kaya üzerinde kalmışlar... Açlıktan ve yorgunluktan öleceklermiş az daha... Bir gümrük muhafızı motörü tarafından keşfedilmişler... Gene hapishaneye... Fakat bu marifetleri yüzünden mahkûmiyeti daha da artmış...

Hapishanede, üzerine yapılan baskı da arttırılmış... Kendisini prangaya vurmuşlar... Hulâsa dayanılır hayat değil...

Biçare Cemal Nermi, yeniden kaçabilmek için fırsat gözlüyordu. Altıncı sene, buna muvaffak oldu. Fakat bu sefer, yalnız başına firarı tasarlamıştı. Marangozhanede çalıştığı için kendine dümenli bir sal yapmıştı. Fırtınalı bir gecede, buna bindi. Akıntıya atıldı. Uzaklara, çok uzaklara gittiğini sanıyordu. Meğer, sahilden ancak iki kilometre kadar uzaklaşabilmiş... Gün doğunca bunu dehşetle anladı. Çıkarılan bir motör tarafından yakalandı.

Bu yeni teşebbüs üzerine, artık adamakıllı mükerrer sabıkalı olmuştu. Üzerine müthiş kontrollar konulmuş bulunuyordu.

Karısının öldüğünü biliyordu. Fakat annesile oğlu hayattaydı. Şayet firar edebilse onları görebilecekti. Şu dünyada nefes aldıkça bu emeli gönlünden yok edemiyordu.

Yavaş yavaş, uysallaşmış gibi göründü. Hapishanenin kontrolu da azaldı. Cemal Nermiden çok daha afacan olan hakikî caniler müessese müdürü ile gardiyanların dikkatlerini kendilerine hasrediyorlardı.

Melâhatın kocası, yeni bir firar teşebbüsü hazırlamakla meşguldü. Artık bu sefer ele geçmek niyetinde değildi. Onun için etraflı bir surette hazırlanmak, her türlü yakalanma ihtimalini bertaraf etmek istiyordu.

On beş senedenberi bu zindanda sürünüyordu. Birkaç ay daha sarfedip tedbir alırsa ehemmiyetli bir şey kaybetmiş sayılmazdı. Bu sefer, ziraat işlerinde çalışan bir grupa ayrılmıştı. O sıradaki çiftliklerden birinin sahibile tanıştı. Bu adam, alâkasını göstermemekle beraber, Cemal Nermiye bazı sualler sordu. O da hazin macerasını anlattı.

Çiftlik sahibi, aksi, asık suratlı biriydi. İsmi de fenaya çıkmıştı. Netekim işte, hikâyeyi dinledikten sonra, sırtını çevirdi. Cevap bile vermeden homurdanarak, uzaklaştı, gitti.

Fakat birkaç gün sonra, tarlada çalışan Cemale tekrar yaklaşıp dedi ki:

— Bu dünyada aptallar ve kurnazlar vardır. Ben aptalmıyım, sen kurnazmısın, bilmiyorum. İhtimal söylediklerin doğruydu da. Her halde hikâyen yüreğime tesir etti. Aklım fikrim, kaçmana ki yardım için uğraşmakta... Bundan dolayı benim de başıma bir belâ gelebilir. Amma zarar yok, her şeyi göze alıyorum.

Bu iyilik seven adam, Cemal Nermiye münasip miktarda para verdi. Bir de mağaza tarif etti. Oraya giderse, kılığını kıyafetini değiştirmek için elbise bulabilirmiş. Başkaca da kıymetli malûmatla onu tecchiz etti. Bir de eğe hediye etti.

Böylelikle Cemal, üçüncü defa olarak kaçtı.

Fakat civarda müthiş kontrol olduğu ve ismi cismi her tarafa bildirildiği için, ancak şimdilik Suriye hududunu aşabilirse rahatlıyacaktı. Bir kaçakçı kafilesine girdi. Bu tasavvurunu başardı. Amma ne tehlikeler muhabilinde... Ölüm tehlikesi bile bu arada bulunmak şartile...

Hapishanedeyken iradesi gayet kuvvetliydi. Şimdi böyle hürriyetine kavuşunca, bu hürriyet üzerindeki korkusu artmıştı. Onu kaybetmekten son derece çekiniyordu.

Mektup yazıp annesine kendini bildirmek... Fakat ya gönderdiği ele geçerse?... Annesi başkasının yanında bulunur, heyecanla mektuptakileri ifşa ederse?... Hem belki Suriyeliler, onu iade bile ederlerdi... Onun için, başka tedbir gerek...

Suriyede uzun zaman sürünüp durdu. Bir tek hedefi vardı: Erenköye varabilmek...

Nihayet, her türlü tehlikeleri yeniden göze alarak Türkiyeye girdi ve işte böyle, gördüğümüz tarzda, sefil, aç, biçare, annesinin evine vardı... Yolda kaç kere vesikası sorulmak tehlikesine maruz kalmıştı.

(Arkası var)

Fransızların mukavemeti arttı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Fransız Hava Naziri Suriyede

Londra 18 (A.A.) — Lyon radyosunun bildirdiğine göre, Fransız Hava Nazırı general Bergeret Suriye cephesine varmıştır. Oradaki hava kuvvetlerini teftiş edecektir. General Bergeret, general Dentz ile görüşmüştür.

Fransız mukavemeti arttı

Londra 18 (A.A.) — Suriyede Vichy'nin mukavemeti artmışa benziyor. Kan dökülmesine mani olmak ve bizzat Fransanın nef'ine olarak kararlaştırılan müdahaleye Suriye müdafilerinin mukavemet etmemelerini elde etmek üzere İngilizlerin sarfettikleri bütün gayretlere rağmen, oldukça şiddetli muharebelerin vuku bulması önlenilememiştir. Müttefik kıtalar Şama ve Beyruta yaklaşıyorlar. Fakat bu iki şehrin işgal edilebilmesi için daha bir müddet geçecektir. Çünkü müttefik başkumandanlığı insani usuller tatbik etmektedir.

Vichy 18 (A.A.) — O. F. İ. ajansı bildiriyor:

Yakın Şarkta muhasamatın 11 inci ve Fransız mukabil taarruzunun dördüncü gününde salâhiyetli Fransız makamlarının beyanatı şudur:

Suriyeden alınan son haberler fevkalâde memnuniyet verecek mahiyettedir. Filhakika düşman muvasala hatları her tarafta tehdid edilmekte ve İngiliz ve de Gaulle'cü kıtalar bütün harp cephesinde önlenmiş bulunmaktadır.

Bazı mıntakalarda Fransız keşif unsurları hattâ düşman hududuna kadar erişmişlerdir. Mühim mevziler istirdad olunmuştur.

Beyrut bombardıman edildi

Beyrut 18 (A.A.) — Dün gece altı tayyare Beyrutu bombardıman ederek yerliler arasında altı kişinin ölmesine, beş kişinin de yaralanmasına sebebiyet vermiştir.

Vichy hava kuvvetleri takviye edildi

Vichy 18 (A.A.) — Suriyede harekâtta buluman Fransız hava kuvvetlerinin Afrikadan ve anavatandan takviye kuvvetleri almış oldukları bildirilmektedir.

Reuter muhabirinin telgrafı

Londra 18 (A.A.) — (Geçikmiştir) Reuter ajansının Suriyede Metulla mıntakasında müttefik kuvvetler nezdindeki muhabiri bildiriyor:

Topçu ateşile arasıra inkıtaa uğrayan birkaç günlük bir sükûnetten sonra Vichy kuvvetleri bu mıntakada İngiliz kıtalarına karşı pazar günü saat 15,30 da mukabil taarruza geçmişlerdir. Vichy topçusu Keim ve Hasbaya giden yolların da kilit mevkii olan Mercayun kalesine karşı şiddetli bir ateş açmıştır. Bu topçu ateşini tanklarla, mitralyözlerle ve piyade kuvvetlerile yapılan bir taarruz takip etmiştir. Taarruz âni olmuştur. Bu taarruz, Vichy kuvvetlerinin mukavemet izhar etmek yolunda ümidsiz son bir gayreti de olabilir.

Bu sabah, Hasbaya yolunu müdafaa eden İngiliz kuvvetlerini ziyaret ettim. Burası Mercayun'un 8 kilometre kadar şimalindedir. İngiliz binbaşısı dağlardan gelen mütemadi bir ateş vuku bulduğunu söylemiş ve demiştir ki:

«Öyle zannediyorum ki, dağlarda oldukça mühim kuvvetler gizlenmiş bulunuyor. Müteaddid defalar ileriye zırhlı arabalar sevkettik, fakat Vichy kuvvetlerinin ateşine maruz kaldılar.

Bir taraftan Vichy kuvvetlerinin mukabil taarruzu devam ederken, diğer taraftan imparatorluk ve İngiliz kuvvetlerinin diğer cüzütamları Lübnan dağlarının ortasında dikkate değer terakkiler elde etmişlerdir. Sayda'nın şarkında bulunan Jessine şimdi müttefik kuvvetlerin elindedir.»

Müttefik kuvvetler, Kueytra'yı tekrar zaptettiler

Kudüs 18 (A.A.) — Salâhiyetli bir mahfelden öğrenildiğine göre müttefik kuvvetler Kueytra'yı tekrar zaptetmişlerdir.

Müttefikler Beyruta 20 kilometre yaklaştılar

Londra 18 (A.A.) — Reuterin bildirdiğine göre, Suriye sahil mıntakasında müttefik kuvvetler Saydanın şimalinde 8 kilometre kadar ilerlemişlerdir. Keşif müfrezeleri de Beyruta 20 kilometre yaklaşmışlardır. Cenubi Suriyede müttefiklerin muvasala hatlarına karşı motörlü kuvvetlerle hareket eden Vichy kıtaları Ezan, Mercayun ve Humeyra'yı işgal etmişlerdir. Fakat müttefik kuvvetler Eznayı geri almışlardır ve askeri makamların bildirdiğine göre, Mercayun ve Humeyra'dan da Vichy kıtalarının çıkarılmalarını istihdaf eden harekât devam eylemektedir.

B. von Papen'in beyanatı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

vesikayı imza etmek imkânını vermiş olmalarından dolayı pek memnun olduğunu beyan ederim. Çünkü bu suretle ben, Osmanlı ordusu saflarında bu memleketin evlâtlarile büyük bir müşterek dava uğrunda yanyana harp ettikten sonra bundan böyle de bu işe sulh sahasında sebatla devam edecek vaziyette bulunacağım.

Bu memleket ve bu millet daima sarsılmaz adalet hislerile meşbu olagelmiştir. Binaenaleyh, neslimizin şahit olduğu tarihî kalkınma ve ihya davasının mücbir zaruretleri için yeni bir anlayışın, her türlü fesatçı propagandanın üstünde olarak, gelişeceğini ümit etmeğe ictisar ediyoruz.

Biraz evvel Hariciye Vekilinin de dediği gibi, Alman hükûmetile Cümhuriyet hükûmeti, muahedenin mes'ut bir tarzda akdi münasebetile, iki memleket matbuatının ve keza iki memleket radyolarının neşriyatlarında daima Alman - Türk münasebetlerini tavsif etmiş olan dostluk ve karşılıklı itimat fikrinden mülhem olmaları arzusunu izhar eylemeği kararlaştırmışlardır.

Türkiye - Almanya dostluk muahedesi mevcut vaziyetin ahdî bir ifadesidir ve sulha yardım eden bir vesikadır

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

müncer olan müzakereler esnasında dahi günü gününe İngilterenin malûmatı ve muvafakati dahilinde hareket etmemiz, yaptığımız işin doğruluğuna ve dürüstlüğüne en büyük delildir. Hattâ Almanya ile tesis ettiğimiz bu dostluk münasebetleri harbin inkişaf safhalarına göre yalnız Türkiyenin değil, İngilterenin de harp menfaatlerine hizmet eden bir tekâmül merhalesi olduğunu iddia etmek mübalâğa sayılamaz. Türkiye, Almanyaya tecavüz etmek niyetinde değildi. Almanya da Balkan harbinin başından beri Türkiyeye taarruz etmiyeceğini en salâhiyettar ağızdan bildirmişti. Şu halde bugün dahi vaziyette değişmiş bir şey yoktur. Türkiye bitaraflığını muhafaza ediyor. İngiltere ile ittifakından asla ayrılmıyacaktır. Bu demektir ki, Türkiyeden İngiltere zararına her hangi bir hareket sadır olamaz. Bunun Almanya tarafından dahi böylece kabul ve ilân edilmiş olması başlı başına bir kazanç teşkil eder. Türkiye şimdiye kadar olduğu gibi, şimdiden sonra da hareketlerinde serbestisini muhafaza ediyor ve siyasetine her türlü müdahaleyi reddetmekte devam edecektir. Almanya ile imzaladığımız dostluk muahedesi sadece mevcud vaziyetin aydınlanmasına, ahdî bir istikrar kazanmasına yardım etmiştir. Bu da Avrupanın bir kısmında, hem bizim, hem İngiltere için mühim bir kısmında sulhun devam etmesi gibi değer biçilmiyecek bir ehemmiyetini ifade eder.

Necmeddin Sadak

Türk - Alman dostluk muahedesi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

girecek olan bu muahede on sene müddetle muteberdir. Yüksek akid taraflar, muahedenin temdidi hususunu vakti merhununda aralarında kararlaştıracaklardır.

Bu muahede tasdik olunacak ve tasdiknameler sürati mümkûne ile Berlinde teati edilecektir.

Türkçe ve almanca lisanlarında, her iki metin de ayni veçhile muteber olmak üzere, iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Ankara 18 Haziran 1941

Günlük Borsa

ESHAM ve TAHVİLÂT - KAMBİYO ve NUKUD FİATLERİ

18 Haziran 1941

DEVLET BORÇLARI	L. K.
% 7,5 933 Türk borcu I II III	19.75
» » 1938 İkramiyeli	19.25
» » 1933 İkramiyeli Ergani	19.50
» 7 1934 Sivas-Erzurum 1	19.87
» » 1934 Sivas-Erzurum 2-7	19.97
» 2 1932 Hazine bonoları	55.50
» » 1935 Hazine bonoları	16.50
» » 1938 Hazine bonoları	26.25
A. Demiryolu tahvili I - II	44.50
A. Demiryolları tahvili III	43.—
A. Demiryolu mümessil senet	43.25
Haydarpaşa limanı	46.50
H. limanı mümessil senedi	45.25
HİSSE SENETLERİ	
T C Merkez bankası	123.—
T. İş bankası nama muharrer	10.65
T. İş bankası (hamile ait)	11.—
T. İş bankası mümessil his.	125.—
A. Demiryolları şirketi (% 60)	25.—
A. Demiryolları şirketi (% 100	40.—
Eskihisar çimento şirketi	8.25
Şirketi Hayriye	26.—
Şirketi Hayriye temettü	21.—
ECNEBİ TAHVİLLERİ	
Kredi Fonsiye 1903	97.—
» » 1911	91.—
» » Amorti	60.—
» » Kupon	1,—
NUKUT	
Türk altını	26.35
Külçe altın bir gramı	3.38
Osmanlı bankası (banknot)	2.65
KAMBİYO	
Londra üzerine 1 sterlin	5.24
Nevyork üzerine 100 dolar	132.20
Cenevre üzerine 100 frank	30.—
Madrid üzerine 100 pezeta	12.9375
Yokohama üzerine 100 yen	31.1375
Stokholm üzerine 100 kuron	30.7450

Fatih Askerlik Şubesinden:

1 — 337 doğumlular ve bu doğumlularla muayeneye tabi kısa hizmetlilerin ve sıhhî hallerinden dolayı ertesi seneye bırakılmış diğer doğumluların son yoklamasına 1 temmuz 941 de başlanacak ve 31 ağuston 941 tarihinde hitam bulacaktır.

2 — Yoklama aşağıdaki şekilde ve nahiye nahiye ve mükelleflerin alacakları numara sırasile yapılacaktır:

A — 1 - 7 temmuz 941: Fatih merkez nahiyesi.

B — 8 - 15 temmuz 941: Karagümrük nahiyesi.

C — 16 - 22 temmuz 941: Şehremini nahiyesi.

D — 23 - 31 temmuz 941: Samatya nahiyesi.

E — 1 - 7 ağustos 941: Fener nahiyesi.

F — 8 - 15 ağustos 941: Eyüp kazası merkez nahiyesi.

G — 16 - 22 ağustos 941: Rami nahiyesile Burgaz, Boyalık, Arnavutköy, Ayazma, Bugluca köyleri.

H — 23 - 31 ağustos 941: Bütün kısa hizmetlilerin, ertesi seneye terkedilenlerin yoklaması.

3 — Lise bitirmiş, daha yüksek mekteplere girememiş olan okurlar da son yoklamaları zamanında yaptıracaklardır. Bilâhare senesi içinde daha yüksek okula girerek vesika getirirlerse İdare heyeti kararile ertesi seneye bırakılacaklardır.

4 — Hâlen bir okula devam eden okurlar fotoğrafı ve pulsuz mektep vesikalarını beraber getirmeleri lâzımdır.

5 — Bütünlemeye kalan okurların imtihanlarını bu iki ay içinde ikmal ederek geçtikleri sınıfa göre mektep vesikalarını getirmeleri mürecceahtır.

6 — Ahvali sıhhiyelerinden dolayı ertesi seneye kalanlar, nahiyeleri mükelleflerile Kur'a meclisine gelecek ve ellerindeki raporlarını da beraber getireceklerdir.

7 — Yoklama, cumartesi günleri hariç olmak üzere her gün sabah 8.30 dan 12,30 a kadar devam edecektir.

8 — Yoklama yeri Fatih Askerlik şubesi binasıdır.

9 — Şimdiye kadar birinci yoklamasını yaptırmamış olanların iki yoklaması bir arada yapılacağından, iki adet zarf ve dört adet fotoğraf getireceklerdir.

10 — Temmuz ve ağustos aylarında bilâ mazeret yoklamalarını yaptırmıyan ve mazeretlerini zamanında muteber vesika ile bildirmiyenlerin 1111 numaralı kanunun 85 inci maddesine tabi tutulacakları ilân olunur.

200 LİRAYA

Satılık üzüm presi

Tâsir kısmının irtifaı 80 santim, kutru 90 santim. İsteyenlerin Sirkeci, Demirkapıda Türkiye Eczacıları Laboratuvarına müracaatları.

İstanbul Üniversitesi A. E. P. Komisyonundan:

Cinsi	Miktarı Kg. Az	Çok	Muhammen fiat	Muvakkat teminat
Lahana	9734	12166	6.75 Krş.	162 lira
Havuç	9734	12166	7.— »	
Pancar	9734	12166	4.— »	

Tıp fakültesi tecrübe hayvanları için yukarıda yazılı üç kalem sebze 26/6/1941 perşembe günü saat 15 de rektörlükte açık eksiltme ile alınacaktır. İsteklilerin 1941 yılı ticaret odası kâğıdı ve teminat makbuzları ile gelmeleri. Şartname rektörlükte görülür. (4473)

AKŞAMIN KÜÇÜK İLANLARI

KÜÇÜK İLÂNLAR

Fevkalâde ahvalin devamı müddetince gayri muayyen günlerde haftada iki veya üç defa neşredilecektir.

1 — İŞ ARIYANLAR

DİPLOMALI BİR HEMŞİRE İŞ ARIYOR — Cerrahi, ameliyathane, dahiliye ve birçok kısımlarda ihtisası olan dispanser, doktor yanlarında yalnız gündüzleri çalışmak şartile münasip iş arıyor, Şehremini Küçük saray meydanı 14 No. F. Aysele müracaat.

DİPLOMALI ECZACI İŞ ARAMAKTADIR— Arzu edenlerin Salkımsöğütde Müdanya otelinde eczacı Midhata müracaatları. — 9

BAĞCI İŞ ARIYOR — Üzüm, çilek, bütün meyvaları yetiştirmekte ihtisas sahibi ve hastalıklarını tedavi etmek çarelerini bilen tecrübeli bir Türk bağcı iş arıyor. Dışarıya da gidebilir. İstanbul Halıcıoğlu Abdüsselâm sokak 17 No. Emrullah Aktay.

KAPICILIK İŞİ ARIYORLAR — Bir ana, kız apartımanlarda, mekteplerde, hastanelerde münasip iş arıyorlar. İstedikleri kefaleti de verebilirler. Yahud temizlik işlerini de kabul ederler. Kimsesizdirler. Akşamda (N. A.) rümuzuna mektupla müracaatları.

BİR TÜRK GENCİYİM İŞ ARIYORUM — Orta birinci sınıfından mezunum daktilo bilirim. Askerlikle ilişiğim yoktur. Her ne iş olursa olsun yaparım. Dışarıya da giderim. Akşam gazetesinde M. S. rümuzuna mektupla müracaat.

BİR TÜRK BAYAN İŞ ARIYOR — Ortamektep tahsili görmüş, daktilo bilir büro işlerini başarabilir ciddî bir müessesede iş arıyor. Akşamda M. H. rümuzuna yazılması. — 1

İŞ ARIYOR — Yaşım 26 dır. Tahsilim ortamektep ikinci sınıftır. Eski türkçeyi iyi bilirim. Çok seri daktilo yazarım. Bonservisim vardır. İstanbulda münasip bir iş arıyorum. İstediği takdirde, Akşam'da F. Ç. rümuzuna mektupla bildirilmesi. — 2

İŞ ARIYORUM — 17 yaşında bir gencim. okuma yazma bilirim, biraz da eski türkçe yazarım. Banka, posta ve icra işleri yaparım, kefil veririm. Müteahhit ve avukat yanında temelli iş arıyorum. Alâkadar olanların Akşam gazetesinde (A. M.) rümuzuna. —

2 — İŞÇİ ARIYANLAR

ACELE BİR SÜTNİNEYE İHTİYAÇ VAR — Talip olanlar aşağıdaki adresime müracaat etsinler. Çemberlitaş Gedikpaşa Cami sokak N. 62 Abuzer Yenal. — 1

BİR BAYAN DAKTİLO ARANIYOR — Eski harfleri okuyup yazabilen bir daktilo bayan alınacaktır. Her gün öğleden sonra (İstanbul Ankara caddesi, 119) müracaat.

BAYLAR ARANIYOR — Şehirlerde köylerde iş takip etmek üzere bir müteahhid yanında çalışmak istiyen orta tahsil görmüş ve ticarette tecrübesi olan 24 - 35 yaşlarındaki bayların Balıkpazarında Akşehir hanında bir No. da bay Burhaneddine müracaatları.

MATBAA MAKİNİSTİ ALINACAK — Çalıştığı müesseselerle istediği ücreti bildirir, fotografh bir mektupla (Ankarada Çankaya Matbaası Direktörlüğüne) müracaat. — 2

BAYAN ARANIYOR — Sirkecide ticari yazıhanemde telefon ve sair işlere bakacak okur yazar genç bir bayan vazifeye alınacaktır. Kısa hal tercümesi ve vesika fotografile Akşam'da (Tez) rümuzuna mektupla müracaat.

BİR BAYAN ARANIYOR — Para işlerinde çalışacak daktilo bilir bir bayana ihtiyaç vardır. İsteyenlerin şeraitlerini yazı ile İstanbul 757 posta kutusuna bildirmeleri. — 4

MANKENCİLİK — Yapmak için iki bayan aranıyor. Beyoğlunda İstiklâl caddesinde 292 numarada Karleman mağazası yanında Terzi ve Kürkçü Bayan Saadete her gün saat 16 dan sonra müracaatları. Telefon: 41492

RESABI KUVVETLİ — Fransızca bilen, ticarethanelerde çalışmış bir memur aranıyor. Marpuçcular 34 No. da Ali Asgar mahdumları Ltd. Şirketine müracaat. — 1

3 — SATILIK EŞYA

SATILIK OTOMOBİL — 36 model Doç markalı 1695 taksi otomobili lâstikleri iyi halde çalışmağa hazır acele satılıktır. Maçka garajına müracaat.

SATILIK FORD OTOMOBİLİ — 37 model küçük motör takse satılık, tahtahta bahçe sandalye ve masası. Müracaat Beyoğlu Asmalımescit Tuna pastahanesi.

İHTİYAR, SAKAT — Veya hastaları gezdirmeğe mahsus, lâstik tekerlekli ve yaylı koltuk sandalye aranıyor. Satmak isteyenlerin koltuğun evsafı veya fotoğrafile son fiatini Balıkesirde öğretmen Vechi Ersun adresine mektupla bildirmeleri. — 1

ACELE SATILIK KÜÇÜK KOTRA — 7 metre boyu 2 metre eni ve kamarası olan kotra noksansız tam takım satılıktır. Görmek, konuşmak için Kadıköy Yoğurtçu tahta köprü başı Şefik bey sokak No. 28 muzaffere müracaat. — 2

4 — Kiralık - Satılık

SATILIK VE KİRALIK MÜSTAKİL EV — 3 oda, elektrik, sarnıcı kullanışlı, havadar manzaralı bir ev kiralık ve satılıktır. Beşiktaş Abbasağa Salnamecı sokak 31 numara gezmek için Beşiktaş Yenimahalle jandarma mektebi sokak 9 bakkal bay Yani Kacıyanı pazarlık için Akşam gazetesi ilân memuru bay Nuriye telefon: 20681. — 27

MOBİLYALI APARTIMAN — Dört oda, bütün konfor, fevkalâde manzara, temiz Mobilya, Mete caddesinde Hristina apartımanında 4 numarada bayan Polak'a müracaat. — 1

ACELE SATILIK APARTIMAN — Beş katlı 4 kat üzerine yapılmış dört daire dörder odalı banyo, havagazı, elektrik, terkos, tramvay istasyonuna çok yakın ve altta pastacı fırını da satılıktır. 147 lira ayda geliri olan Galatasaray Kuloğlu Alyon geçidi 4 numaralı merkez apartımanı gezmek için kapıcı Necatiye pazarlık için de Samatya Merhaba tramvay durağı 51 numaralı doktor Hamdi beyin evine müracaat. — 1

KİRALIK KAT — Kule kapısında Müellif sokağında 20 numaralı evin dördüncü katı kiralıktır. İki oda bir sofa bir mutfak terkos ve elektrik ve havagazı vardır. Kirası 19 liradır. İsteyenler Taksimde Uygun apartımanı kapıcısı Recep efendiye müracaat etsinler. — 7

KİRALIK MAĞAZALAR — 150 metre kare büroya ve 50 metre kare depoya elverişli mağazalar. Galatada Rıhtım caddesinde 155 No. lu Veli Alemdar hanında 2 No. lu yazhaneye müracaat Tel.: 43528 — 6

KİRALIK MÜSTAKİL YENİ EV — Göztepe tramvay durağına 1 dakika tütüncü Mehmed ef. sokak No. 12/3 yanında fevkalâde manzaralı 4 oda 1 hol evden kiralıktır. Tef. öğleye kadar 60072 Yb. Cevat Şahine.

KİRALIK GÜZEL EV — Şişlide Osmanbeyde kalorifer, banyo, parke, garaj, elektrik, havagazı hasılı her türlü konforu havi bahçeli güzel bir ev kiralıktır. Antre, hizmetçi ve sandık odaları hariç 8 güzel odası vardır. 81378 telefon numarasına müracaat (sabah saat 10 dan öğleden sonra 2 ye kadar) — 6

SATILIK KÖŞK — Çamlıcada Bulgurlu çilehane karşısı bay Necmi köşkü satılıktır. On oda, iki salon ve teferruatiyle altı dönüm, bağı, meyvalığıda vardır. Görmek için içindekilere konuşmak için Feneryolu Muhtar paşa sokak No. 37 müracaat.

KİRALIK MÖBLELİ YAZLIK APARTIMAN — Dört oda, kâmilen parke, bütün konfor, serin, piyano, radyo, Möbleler takımlar komple, merkezde Ayaspaşa Barlı 4. — 1

SATILIK KONFORLU AHŞAP EV — Sultanahmed, Dizdariye, Şatır sokak 3 numara üç kat, 12 oda, havagazı (her katta havagazı tesisatı) elektrik, terkos, sarnıç, hamam, Marmaraya fevkalâde nezareti olan bir bap hane (evkaf bedeli verilmiştir) maktuan 7,000 liraya satılıktır. Telefon: 52.92 ye müracaat. — 4

SATILIK KÖŞK — On oda iki salon orta kat parke içi boyalı banyo terkos telefon apartıman tarzında kullanılır. Bahçesi büyük Avrupa ağaçları, Çamlıcaya nezareti dört tarafı açık. İçindekilere her gün müracaat. Pazar öğleden evvel telefon numarası 42025 Ortaköy Aydınlık sokak No. (1) — 1

ACELE SATILIK GAZİNO VE EV — Kartal Yakacık Çamlık caddesi Mahfel gazinosu ve üzerinde 6 odası bulunan bir ev sahibinin taşraya gitmesi dolayısile satılıktır. Görmek görüşmek isteyenler içindeki sahibine müracaat edebilir.

KİRALIK DAİRE— Kurtuluşta tramvay durak yerinde 23 numaralı Müzeyyen apartımanının 3 numaralı ve üç odalı dairesi boştur. İstiyenler her gün gezebilir. — 6

KİRALIK YALI — Arnavutköyünde tramvay caddesinde 166 No. lı beş oda bir sofa banyo havagazı elektrik tesisatını havi bahçeli bir yalı mobilyalı ve mobilyasız kiralıktır. İçindekilere müracaat telefon No. 36.78 — 1

SATILIK KÂRGİR EV — Boğoziçinin kum döken suyu, sinirleri kuvvetlendiren havası, gamı ve kederi gideren lâtif manzarasile meşhur Beylerbeyinde iskeleye beş dakika set üzerinde Bebekten İstanbula kadar denizi gören ferah manzaralı üç oda bir çinili sofa bir mutfak bir tuvalet ve banyo mahallini havi düz ayak ve çok rahat içinde elektrik, tatlı suyu olan altı yüz metre kare bahçenin ortasındaki kârgir yeni Ev satılıktır. Kereste Bay Azize müracaat. — 1

KİRALIK MOBİLYALI DENİZE NEZARETLİ APARTIMAN — 7 odalı Lüks mobilyalı, telefon, radyo, Frijider ve bütün konfor; Maçka Teşvikiye Camii arkası Çınar sokak 35 No. lı Mine apartımanı (5) No. lı dairesi. Telefon 81419.

GÜZEL BİR İŞ FIRSATI — Merkezi ve kıbar geçit üstünde müşterisi bol, şöhretli büyük bir mezeci dükkânı yolculuk dolayısile devren satılıktır. Müracaat İstanbul posta kutusu 239. — 2

KİRALIK YALI — Beylerbeyi İskele karşısında 5 odalı bütün konforu haiz yalı yazlık veya senelik kiralıktır. — 2

KURTULUŞTA — Pek yeni halde bir gazoz fabrikası satılıktır. İstiyenlerin mektupla posta kutusu 217 numaraya müracaatları. — 4

SATILIK KONFORLU AHŞAP EV — Aksarayda Kâtip Muslihiddin sokağında Tramvay istasyonuna bir dakika mesafede sekiz, oda, içi dışı yağlı boya ve muşambalı, telefon, hamam ve her türlü konforu havi üç tarafı bahçe ve fevkalâde manzaralı ahşap bir ev (Evkaf bedeli verilmiştir) maktuan 5000 liraya satılıktır. 23396 numaraya telefonla müracaat.

KİRALIK KÖŞK — Feneryolu tramvay durağı Atlı Spor Klübü ittisalinde Nali beyin arsasında beş oda, bir sofa elektrik banyo ve suyu mevcuddur. Mevsimlik veya senelik ehven fiatle kiraya verilecektir. İçindekilere müracaat.

SATILIK KÖŞK — Bakırköy Küçük Bağlarda 19 numaralı beş oda büyük bir ahır samanlıkları 11 dönüm meyvalık erazi ehven fiatle satılıktır. Sahibi Niyazi Özsüte müracaat.

SATILIK EV — Yedi oda, mutfak, elektrik tramvay caddesinde kullanışlı Bebekte tramvay caddesinde bahçe karşısında 368 No. ya müracaat.

ÇAMLICADA KİRALIK KÖŞK — Küçük Çamlıca caddesinde havagazı elektrik ve suyu olan yedi odalı 55 numaralı köşk kiralıktır. 53 numaralı köşke müracaat. — 2

SATILIK APARTIMAN — Maçkada nezareti fevkalâdeyi haiz bahçeli ve konforlü gayet ferah beher dairesi beşer odalı olan bir apartıman 24 bin liraya satılıktır. Taliplerin: Beyoğlu İstiklâl caddesi No. 153 de bay Şahine müracaatları. — 4

SATILIK KELEPİR DÜKKÂN — Beyoğlunun gayetle santral bir mevkiinde senevi 420 lira icar getiren bir dükkân 5 bin liraya çok acele satılıktır. Arzu edenlerin Beyoğlu Ağa camii İstiklâl caddesinde No. 153 büroda bay Kemala müracaatları. — 4

5 — MÜTEFERRİK

ALMANCA DERSLERİ—Bir Muallime çocuklara, lise ve üniversite talebelerine ve büyüklere almanca gramer, edebiyat ve muhabere dersleri verir. Grup halinde bir talebeye her ders 60 kuruştur. Adalara, Kadıköye, Boğaziçine gidebilir. Metodları çok kolaydır. Madam Siftar Sıraserviler 101 kapı 9 kat 4 Taksim

ALMANCA DERSLERİ — Berlinli bir Alman muallimesi kolay ve seri usullerle almancayı kısa bir zamanda öğretmektedir. Bu lisandan ikmale kalan talebeyi tatil devresinde imtihana muvaffak olacak derecede hazırlar. Münferiden veya grup halinde talebe kabul eder. Bu talebeye eylûl sonuna kadar pek ehven bir ücret tatbik edilecektir. Pazardan maada her gün saat 3 buçuktan 7 ye kadar İstiklâl caddesinde 133 numaralı Hasan bey apartımanı, ikinci merdiven birinci kat 6 numaraya müracaat.

ALMANCA DERSLERİ — Tecrübeli bir almanca lisan muallimesi, ucuz ve kısa bir zamanda Almanca öğretir ve mükâleme dersleri için ehven fiyat alınır. Akşam gazetesinde «Tuna» rümuzuna müracaat. — 2

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ

Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan karilerimizden

A. — B. D. — E. K. G. — N. S. — Mü. — C. M. 35 — Kâtipiş — R. M.

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldırmaları rica olunur.

Çocuk anaları — Babaları!

«Yavruma ne hediye vereceğim.» diye artık düşünmeyiniz. İşte emniyetle seçebileceğiniz güzel hediyeler

Çocuklara Coğrafya kıraatleri

Yazan: Faik Sabri Duran

50 kuruş

Tarih öğreniyorum

Yazan: Ahmed Refik 30 Kr.

Tevzi yeri: AKŞAM matbaası Tel. 20681

Yüzde 20 tenzilât kuponu

Bu kuponu kesip sipariş mektubunuzla gönderirseniz kitap fiatlerinden yüzde 20 tenzilâta hak kazanırsınız. Sipariş bedelini o suretle hesap ederek gönderiniz!

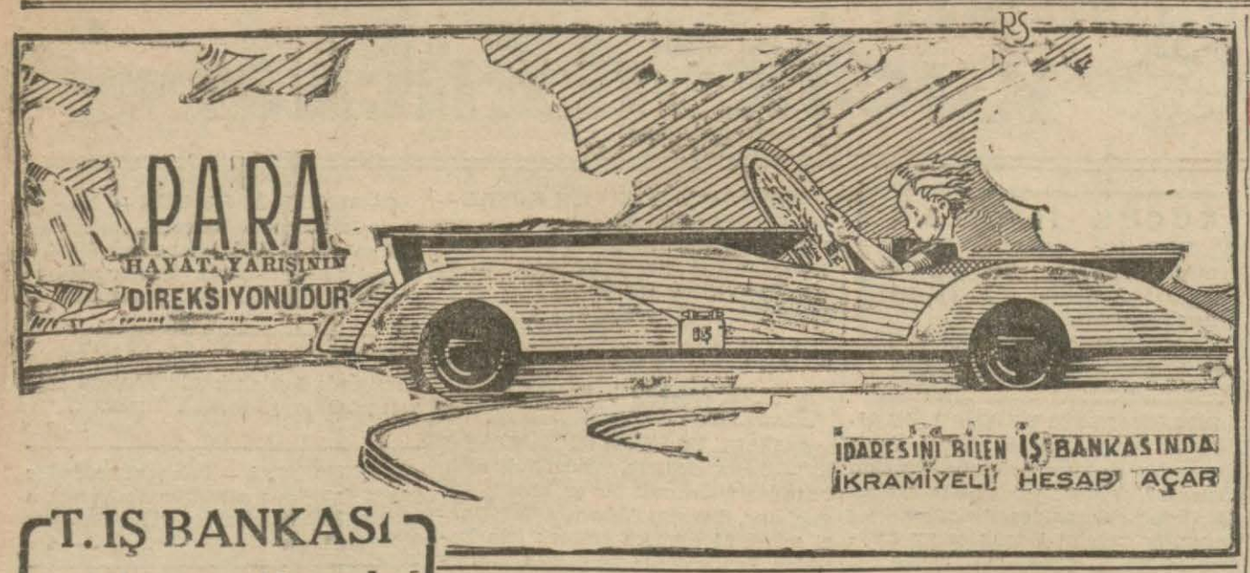

T. IŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesapları

1941 ikramiye plânı

KEŞİDELER: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 ikramiyeleri

1 adet	2000 Liralık	= 2000.—	Lira
3 „	1000 „	= 3000.—	„
2 „	750 „	= 1500.—	„
4 „	500 „	= 2000.—	„
8 „	250 „	= 2000.—	„
35 „	100 „	= 3500.—	„
80 „	50 „	= 4000.—	„
300 „	20 „	= 6000.—	„

ASKERLİK İŞLERİ

Üsküdar askerlik şubesinden: 337 doğumlu gençlerin ve bu doğumlularla muamele gören talebelerin son yoklamalarına 9. Temmuz, 941 de başlanacak ve 3. ağustos. 941 de bitecektir. 337 doğumlu gençler burada iseler kayıtlı oldukları mahalle mümessillerine müracaatla yoklamanın başlangıcına kadar yoklama günlerini öğrenmeleri ve talebeler vesikalarını hazırlamaları lâzımdır. Bu ilân davet mahiyetindedir. Yoklama zamanını geçirenler gününde gelmiyenler kanunen para cezasına tabi tutulacaklardır.

***

Beşiktaş Askerlik Şubesinden: Bu sene tababeti askeriye kliniği ile veteriner askeri tatbikat kliniğinde ağustosusun 1. ci günü staja başlanacağından bu ders yılında Tıb fakültesi ile Veteriner fakültesinden ve Eczacı ve Diştabibi okulları ile Üniversite Fen fakültesi kimya şubesinden çıkanların 1 temmuz 941 den temmuzun 15 inci gününe kadar son yoklamaları yapılacaktır. Mezkûr okullardan neşet edenlerin ellerinde nüfus hüviyet cüzdanları, şahadetnameleri ve sair vesikaları ile birlikte 1 temmuz 941 den 14 temmuz 941 tarihine kadar (cumartesi ve pazar hariç) her gün öğleden evvel şubeye müracaatları ve hariç şube mıntakasında bulunanların da bulundukları mahal askerlik şubelerine baş vurmaları ve bu zamanlarda yoklamaya gelmiyenler yoklama kaçağı addedilerek haklarında As. K. nunun mahsus maddeleri mucibince cezalandırılacakları ehemmiyetle ilân olunur.

Avrupadan diplomalı
TERZİ ve KÜRKÇÜ
SAADET
Pek yakında YAZLIK EKSPOZİSYONUNU canlı mankenlerle Sayfiye mahallerinde takdim edecektir. İstiklâl caddesi 292 numarada Karleman mağazası yanında. Telefon: 41492

Dr. İHSAN SAMİ
Gonokok aşısı
Belsoğukluğu ve ihtilâtlarına karşı pek tesirli ve taze aşıdır. Divanyolu Sultanahmed türbesi No. 113

Yer değiştirecek kiracılara tavsiye!
Akşam'ın KÜÇÜK İLÂNLARI'nı dikkatle okursanız kendinize en elverişli yurdu yorulmadan bulabilirsiniz.

AKŞAM
Abone ücretleri

	Türkiye	Ecnebi
Senelik	1400 kuruş	2700 kuruş
6 Aylık	750 »	1450 »
3 Aylık	400 »	800 »
1 Aylık	150 »	— »

Posta İttihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler: Seneliği: 3600. altı aylığı 1900. üç aylığı 1000 kuruştur.

Telefonlarımız: Başmuharrir: 20565 Yazı İşleri: 20765 — İdare 20681 Müdür: 20497

Cemazilevvel 23 — Hızır 45

	İm.	Gü.	Öğ.	İki.	Ak.	Yat.
E.	6,24	8,44	4,31	8,32	12.00	2,04
Va.	3,07	5.28	13,15	17,17	20,44	22,48

İdarehane: Babıâli civarı Acımusluk sokağı No. 13

Toprak Mahsulleri Ofisinden:

1. — 941 senesi afyon mahsulü, geçen senelerde olduğu gibi, haşhaş ekimine müsaade edilen sahalarda müessese T. C. Ziraat bankası şube ve ajanları marifetile müstahsilden mübayaa edilecektir.

2. — Mübayaaya 15 Hazirandan başlanacak ve 15 eylûlde nihayet verilecektir. Bu müddet zarfında afyonlarını Ziraat bankası şube ve ajanlarına satmıyanların, müddetin nihayetinden sonra vuku bulacak müracaatları ve serdedecekleri mazeretler kat'iyen kabul edilmiyecektir.

3. — Asgari bir kiloya kadar satışa arzedilen afyonlar mübayaa edilecektir. Malını bizzat T. C. Ziraat bankası şube ve ajansına göstermiyenler, köyleri namına veya birleşerek teşkil edecekleri guruplar namına aralarından birini mutemet tayin ederek mallarını bu mutemet vasıtasile teslim edebilirler. Bu takdirde gerek teslim ve tesellümde ve gerekse para tediyelerinde ofis bu mutemedi mal sahibi addedecektir.

4. — Geçen senelerde olduğu gibi bu sene dahi müstahsilden sandık parası akspertiz ücreti ve sair her ne anm ile olursa olsun hiç bir masraf alınmıyacaktır.

5. — Drogist afyonlar bu sene D. A. D. B, DC. harflerile rumuzlanmak üzere üç sınıfa ayrılacaktır.

Tamamiyle konaksız olarak ince ve temiz toplanmış renk ve koku itibarile mümtaz vasıflı afyonlar D. A.

12 den fazla morfinli «A» sınıfına ithâl edilmiyecek derecede az konaklı ve renk itibarile cazip, yüksek evsaflı kaba afyonlar D. B.

12 den az morfinli çok konaklı, yağmur yemiş rengi bozulmuş düşük vasıflı afyonlar D. C. sınıflarına ayrılacaktır.

Bu tasnif mıntaka itibarile olmayıp umumidir. Yani bir mıntakanın nisbeten iyi olan afyonu «A» ve daha düşük afyonu «B» ve en kötü afyonu «C» addedilmiyecektir.

Satışa arzedilen afyonlar hangi mıntakanın olursa olsun kalitesine göre yukarda tarif edilen sınıflardan lâyık olduğu bir sınıfa ithâl edilecek ve o sınıfın fiatına tabi tutulacaktır.

Yoğurulmuş afyonlar D. C. sınıfından addedilecek bu bu sınıfın fiatına tabi tutulacaktır.

Hileli katkılı afyonlar yumurta ve sütle karıştırılmış dahi olsalar mağşuş addedilecek ve sureti kat'iyede mübayaa edilmiyecektir.

6. — Afyon fiatları geçen sene yapılan zamma ilâveten bu sene de yeniden arttırılacaktır.

D. A. sınıfının beher morfin derecesi 80 kuruş «seksen kuruş»
D. B. sınıfının beher morfin derecesi 65 kuruş «altmış beş K.»
D. C. sınıfının beher morfin derecesi 55 kuruş «elli beş K.»
olarak tesbit edilmiştir.

7. — Bu sene mübayaalarında afyon bedelleri ilk tesellümdeki tartılar üzerinden tahakkuk ettirilecek ve ayrıca fire tenzil edilmiyecektir. Topaktaki şeklini muhafaza etmiyecek kadar sulu ve rutubetli afyonlar kurutulduktan sonra tesellüm edileceğinden, müstahsillerin mallarını kurutmadan evvel satışa arzetmemeleri lâzımdır.

8. — Satışa arzedilen afyonlardan mağşuşları ve eski sene mahsulü olanlar varsa tamamen ayrıldıktan ve kabule şayan görülenler 6 ncı maddede izah edilen sınıflara seçildikten sonra ayrı, ayrı tartılacak ve bu tartı üzerinden her mıntaka için seyyanen:

D. A. sınıfına girenlerin beher kilosuna 10,40 «on lira kırk K.»
D. B. sınıfına girenlerin beher kilosuna 7.80 «yedi L. seksen K.»
D. C. sınıfına girenlerin beher kilosuna 6, 05 «altı L. beş K.»
hesabile tediyat yapılacaktır.

Bu suretle teslim edilen afyonların lâboratuvarında yapılacak tahlil ve ofisin merkez deposunda yapılacak nihai muayenesinden sonra, 6 ncı maddede yazılı her sınıfın beher morfin derecesi fiatı üzerinden tahakkuk edecek bedellerine nazaran, afyon teslim eden müstahsillerin alacağı tezahür ettiği takdirde bu para yine kat'i tesellümü müteakip Ziraat bankası şube ve ajanları tarafından alâkadarlarına prim olarak ödenecektir.

9. — Eski sene mahsulü Drogist afyonlar kat'iyen mübayaa edilmiyecektir.

10. — Soft afyonlar, afyonun rengi, içime elverişli olması ve sair mümeyyiz vasfına nazaran, bu mıntakaya gönderilen ofis ekisperinin muayenesi neticesinde tesbit edeceği kilo fiyatı üzerinden soft mıntakalarında, yine T. C. Ziraat bankası şube ve ajanları tarafından mübayaa edilecektir.

11. — Tabiaten düşük morfinli veya yüksek morfinli mıntakalar için. tasnif ve kıymet takdirinde mıntakavi bir tefrik gösterilmiyeceğinden ve mahsul hangi mıntakadan olursa olsun kalitesine nazaran girebileceği sınıfın fiatına tabi tutulacağından müstahsillerin bir mıntaka mahsulünü başka bir mıntakaya nakletmek külfetini yüklenmemeleri tavsiye olunur. «4573»

Türkiye Cümhuriyeti Ziraat Bankası Samsun Şubesinden :

Bankamızca satışı açık arttırmaya çıkarılan Samsunun Çarşamba kazasının Porsuk köyü civarındaki Porsuk ormanları namile maruf ormanımız hakkındaki ilânı tavzihan aşağıdaki hususatı belirtiyoruz:

1 — Ormanın tapu kayıtlarına nazaran mesahası üç yüz on yedi hektardır.

2 — Ormanın Yüksek Orman mühendisleri tarafından yapılan işletme plânına nazaran mesahası dokuz yüz yetmiş iki hektardır.

3 — Satılacak orman sahasından başka Porsuk çiftliğinin mütemmimatından olan çayır ve tarlalar da ormanla birlikde satılacaktır.

4 — Orman işletme plânı ile makta haritaları Ankara, İstanbul ve İzmir şubelerimizde de görülebilir.

5 — 940 senesinin A ve B maktaından kesilmiş olan tahminen 4500 ton mikdarındaki odun bankamızca satıldığından işbu satışla alâkadar değildir.

6 — Orman'ın çayır ve tarlalarla birlikde hey'eti umumiyesinin muhammen kıymeti altmış bin liradır. (4857)

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğünden :

Kırıkkalede yevmiye ile istihdam edilmek üzere frezeci, tornacı, pulanyacı, tesviyeci, kazancı, demirci, boyacı, saraç ve sucu ustası alınacaktır.

Talip olanların istida ile Kırıkkale gurup müdürlüğüne müracaatları. (4775)

Telgraf muhabere bilgisi olan ilk mektep mezunu memur alınacak

İstanbul P. T. T. Müdürlüğünden :

1 — İdaremiz münhallerine ilk mektep mezunu ve telgraf muhabere bilgisine vakıf olmak şartile alınacak maaşlı veya ücretli memurlar için müsabaka imtihanı yapılacaktır.

2 — Müsabakada muvaffak olanların idarenin teklif edeceği yerlerde memuriyet kabul etmeleri şarttır.

3 — Müsabakada muvaffak olanlara 3656 sayılı kanun hükmüne göre 10 lira maaş veya 40-45 lira ücret verilecektir.

4 — İdare haricinden müsabakaya girmek isteyenlerin 788 sayılı memurin kanununun 4 üncü maddesindeki şartları haiz olmaları ve devlet memuriyetine ilk defa gireceklerin 30 yaşını geçmemiş bulunmaları lâzımdır.

5 — Hariçten müracaat edecek olanlar dilekçe ve aşağıda yazılı evrakı müsbitelerile birlikte en geç 21/6/941 cumartesi saat 13 çe kadar İstanbul P. T. T. merkez müdürlüğüne müracaat etmelidirler.

6 — Müsabaka umumî bilgilerden 23/6/941 pazartesi günü saat 9 da ve muhabereden de 24/6/941 salı günü aynı saatte icra olunacaktır.

1 — Aşı kâğıdı
2 — Zabıtadan hüsnühal kâğıdı
3 — Adliyeden mahkûmiyeti olmadığına dair vesika
4 — Nüfus aslı
5 — Mektep şehadetnamesi
6 — 7 adet fotoğraf (4833)

Güzel Sağlam ve iştahlı!

ÇÜNKÜ:

kullanıyor!

Çocuklarınızı küçükten SANİN diş macununu kullanmıya, SANİN diş macunu ile günde üç defa dişlerini fırçalamaya alıştırınız. Gürbüz yetişmelerini temin etmiş olursunuz.

İstanbul asliye altıncı hukuk mahkemesinden: 941/ 677

Müddei: Hanife: Müddeialeyh Mustafa Unkapanında Demirhon mahallesinde Elvanzade cami sokak 10 No. da, Müddei Hanife tarafından müddeialeyh Mustafa aleyhine açılan boşanma davasına ait arzuhal sureti müddeialeyhe tebliğ edilmek üzere yazılı adresine gönderilmişse de mumaileyhin mezkûr ikametgâhını terk ile semti meçhule gittiğinin beyanile iade kılınması üzerine hukuk usulü muhakemeleri kanununun 141, 142. 143 ve 183 üncü maddelerine tevfikan iade kılınan dava arzuhali ile tahkikat gününü gösterir davetiye varakasının mahkeme divanhanesine asılmasına ve 941/677 numarada kayıtlı işbu davaya müddeialeyhin 15 gün içinde cevap vermesine karar verilmiş ve bermucibi karar arzuhal ile davetiye varakası mahkeme divanhanesine asılmış olmakla mumaileyh Mustafanın yukarıda yazılı müddet zarfında davaya cevap vererek tahkikat için tayin kılınan 18/7/941 cuma günü saat 10 da mahkememizde hazır bulunması veya kanuni bir vekil göndermesi lüzumu tebliğ yerine geçmek üzere ilân olunur.

ZAYİ — Eminönü yabancı askerlik şubesinden aldığım askerlik terhis tezkeremi kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.
324 tevellütlü Rizeli Süleyman oğlu Mustafa Çavuşoğlu

ZAYİ — Devlet denizyolları işletmesinden almakta olduğum 271 numaralı maaş cüdanımı zayi ettim. Zuhurunda hükmü yoktur.
Mahmud Şevket paşa vapuru ateşçisi Süleyman eytamı namına vekili Numan

RİDA DİŞ SUYU
Dişlerinizi muhafaza etmek isterseniz, sabah, ve gece yatarken RİDA dişsuyu mahlûlü ile dişlerinizi fırçalayınız. Akabinde gargarasını yapınız.

İstanbul ikinci iflâs memurluğundan: Galatada Necatibey caddesinde 118/120 No. lı mağazada Hofer Şirant Kalayton Şütle Vet Ziraat Makineleri Fabrikası Macar Anonim Şirketi Türkiye Merkez Şubesinin 16/6/941 tarihinde mahkemece iflâsına karar verildiği ilân olunur. (5612)

Dr. A. Asim Onur
Ortaköy Şifa Yurdu
Şehir gürültüsünden uzak bir yerde büyük bir parkın içinde ve çamların ortasında fevkalâde güzel manzaralı çok temiz ve iyi bakımlı, kadın, erkek her türlü hastalara açık hususî hastane. Sinirlerini ve yorgunluğunu dinlendirmek ve nekahat devrini geçirmek istiyenlere mahsus yegâne müessese.
Telefon: 42221

Dr. Şükrü Mehmed
Gureba hastanesi cild ve zührevi hastalıkları sabık hekimi, her gün saat 2 den 5 e kadar Beyoğlu İstiklâl caddesi, No. 99, Tel: 40916

EMLAK İŞ
İstanbulun her semtinde her çeşid Emlâk almak ve satmak isteyenlere en kısa yol Emlâkiş'e müraccaattır.
Galatasaray eski polis merkezi karşısında Köşe apartımanı Telefon: 49010

BUKET'in Sayın Müşterilerine Müjdesi
Buket Yazlık şubesi İstanbul'un en güzel en lâtif, en hoş manzaralı bir yerinde CADDE BOSTANINDA
21 Haziran Cumartesi saat 4 de açılıyor
Memleketimizin her tarafında sevilmiş, güzel sesi takdir edilmiş Neş'e ve şakrak San'atkârımız
MAHMURE HANDAN'ın
iştirâkile mükemmel İNCE SAZ
Fiatlar fevkalâde ehvendir.

Balıkesir'de mahdut mesuliyetli GARP LİNYİTLERİ İŞLETMESİNDEN:

4 Haziran 1941 tarihinden itibaren muteber olmak üzere Linyit Kömürleri ecnasının İktisat Vekâletince tespit edilen Soma, Tavşanlı ve Değirmisaz istasyonlarında Devlet Demiryolları Vagonları içinde teslim beher tonun satış fiyatları aşağıda gösterilmiştir.

Parça	775	Kuruş
Ceviz	625	„
Tozlu Fındık	300	„
Rekompoze: % 40 parça ve % 60 cevizden müteşekkil	685	„

(Rekompozenin bu nispeti müşterinin arzusu üzerine değiştirilebilir. Bu takdirde, fiyat rekompozenin ihtiva edeceği parça, ceviz yüzde nispetleri üzerinden tespit olunur.

Bundan böyle siparişlerin bu fiyatlar üzerinden kabul olunacağı ilân olunur.

BİR JEOMETR - TOPOGRAF ARANIYOR

İşletmemiz Maden sahasında çalışmak üzere kadro ücreti «200» lira olan bir Jeometr - Topografluk münhaldir. Talip olanların tercümeihal ve tahsil vesikasile şimdiye kadar çalıştıkları yerlerden aldıkları bonservislerini, isteyecekleri asgarî ücret mıktarını bildirerek, İşletme Direktörlüğüne göndermeleri İLÂN olunur. Verilecek ücret gösterecekleri ehliyete göre tespit olunacaktır.

Ergani Bakırı T. A. Ş. İşletme Direktörlüğü - Maden

PETROL OFİSİNDEN

1 — Petrol Şirketlerinin İstanbulda kâin ve takriben 900 ton sikletinde olan tanklarının bulundukları mahallerden sökülerek Anadoluda gösterilecek mahallerde kurulması işi vahit fiatı hesabile ve kapalı zarf usulile 28.6.1941 tarihine müsadif cumartesi günü saat 10 da talibine ihale edilmek üzere münakasaya konmuştur.

2 — Taliplerin münakasaya iştirak edebilmek için bu işi yapacak fennî ehliyeti haiz olduklarını müsbi vesaiki Petrol Ofisine ibraz etmeleri ve yapacakları işin vahit fiat teklifi üzerinden tutarı olan meblâğın % 7,5 u nisbetindeki teminat akçelerini veya Devlet tahvillerini Ofisin kasasına tevdi ettiklerini mübeyyin makbuzu veyahut Banka mektubunu teklif zarflarına raptetmeleri lâzımdır.

3 — Talipler bu işe ait şartnameyi Kozluca hanındaki Ofis merkezinde görebilirler.

4 — Petrol Ofisi ihaleyi icrada serbesttir.

TELEFON SANTRALINI
İdare edecek, türkçeyi iyi okur ve seri yazar
BİR DAKTİLOYA İHTİYAÇ VARDIR
Taliplerin (Daktilo) rümuzu ile 176 posta kutusu adresine yazmaları.

Devlet Demir yolları 3 ncü işletme Müdürlüğünden :

1942 senesi mayıs sonuna kadar Bandırma deposuna mikdar, muhammen bedel, muvakkat teminat mikdarı yazılı kömürün tahmil ve tahliye işi kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur.

Eksiltme 30/6/941 pazartesi günü saat 15 de Balıkesirde işletme binasında toplanacak komisyonda yapılacaktır.

Şartname işletme müdürlüğü ile Bandırma istasyonundan darasız verilir. İstekliler muayyen günde ihale saatinden bir saat evveline kadar muvakkat teminat ve kanuni vesikalarını havi zarflarını komisyon reisliğine tevdi etmiş olmaları lüzumu ilân olunur. (4406)

	Tahminen ton	Muhammen bedeli	Muvakkat teminat
Vapurdan tahliyesi	15000	6750	506
Mavna ile nakliyesi	15000	7500	562
Kara tahmili ve tahliyesi	8000	2400	180

Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü Eksiltme ve İhale Komisyonundan:

1 — Açık pazarlıkla eksiltme ve ihalesi yapılacak olan iki ciltten mürekkep 54 forma tahmin olunan 938-39 ve 939-40 maarif istatistik yıllığından ikişer bin nüsha bastırılacaktır.

2 — 16 sahifelik beher forması için 45 lira fiyat tahmin olunmuştur. % 7,5 hesabile muvakkat teminat vesikası verilmesi lâzımdır.

3 — İhale 941 senesi temmuz ayının 4 üncü cuma günü saat 16 da umum müdürlük binasında toplanacak olan komisyonda yapılacaktır. Nümune dairede görülür ve şartname komisyon kâtipliğinden istenebilir. (3312-4771)

Kadıköy Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Senelik muhammen icar bedeli Lira	Kuruş	Muvakkat teminatı Lira	Kuruş
1500	00	112.	50

Beykoz Dereseki civarında vakfa ait Karakulak suyunun icarı on beş gün müddetle açık arttırmaya çıkarılmıştır. İhalesi 30/6/941 pazartesi günü saat 15 de Kadıköy vakıflar idaresinde yapılacaktır. Şartnamesi dairede bulunduğundan isteklilerin her gün idareye müracaatla görmeleri ve arttırmaya gireceklerin de ihale günü muayyen saatte hazır bulunmaları ilân olunur. (4732)